

Univerzita Karlova v Praze
Husitská teologická fakulta

**Vnímání současné politické a sociální situace
na Ukrajině očima Ukrajinců a volyňských
Čechů žijících v ČR**

The current political and social situation at the Ukraine
from the perspective of Ukrainians and volhynia Czechs
living in the Czech Republic

Diplomová práce

Vedoucí práce:
PhDr. Monika Nová

Autor:
Bc. Barbora Holá

Praha 2015

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce PhDr. Monice Nové za cenné rady, odborné vedení a v neposlední řadě za čas, který mi ochotně věnovala během konzultací. Poděkování patří také všem respondentům, kteří mi odpovídali na dotazníky, mému příteli, jeho rodině a známým. Dále bych chtěla poděkovat panu Lubomírovi Sazečkovi, jednatelem Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, který mi poskytl informace k situaci nově příchozích Volyňských Čechů do ČR. V neposlední řadě patří velké díky mé mamce, za bezmeznou podporu.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vnímání současné politické a sociální situace na Ukrajině očima Ukrajinců a Volyňských Čechů žijících v ČR psala sama s použitím odborné literatury a zdrojů, uvedených v seznamu, tvořící přílohu této práce. Současně dávám svolení k tomu, aby byla tato diplomová práce umístěna v Ústřední knihovně Univerzity Karlovy a dále používána ke studijním účelům.

Datum .....

Podpis autora práce.....

Anotace

Diplomová práce Vnímání současné politické a sociální situace na Ukrajině očima Ukrajinců a volyňských Čechů žijících v ČR pojednává o tom, jak aktuální ukrajinskou krizi vnímají její obyvatelé a získaná data následně porovnává s pohledem volyňských Čechů. Teoretická část je členěna do tří částí, kdy v první je popsána historie volyňských Čechů. Jejich důvody k odchodu, živobytí na Ukrajině a následné důvody k reemigraci zpět do České republiky. Druhá kapitola je věnována historii Ukrajiny a třetí popisuje vývoj ukrajinské krize, kterou sledujeme dodnes. Pro výzkum v praktické části jsou použity metody dotazníkového šetření, studia odborné literatury a nestrukturovaný rozhovor.

Klíčová slova

Euromajdan, Antimajdan, anexe Krymu, Donbas, Volyňští Češi

Annotation

This thesis The current political and social situation at the Ukraine from the perspective of Ukrainians and volhynia Czechs living in the Czech Republic discusses how the current Ukrainian crisis perceive its residents and compares the data to the perception of volhynia Czechs. The theoretical part is divided into three chapters, the first describes the history of volhynia Czechs and their reasons for leaving country, the way of living at Ukraine and the main reasons for re-emigration to the Czech Republic. The second chapter is aimed at the history of Ukraine and third describes the progression of the Ukrainian crisis that we can see today. Research in the practical section is based on a questionnaire, study of literature and interview.

Key words

Euromaidan, Anti-Maidan, the annexation of the Crimea, Donbas, Volhynia Czechs

Obsah

Seznam zkratek.....	7
1. Úvod.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
2. VOLYŇŠTÍ ČEŠI.....	10
2.1. EMIGRACE NA VOLYŇ.....	10
2.2. ŽIVOT NA VOLYNI.....	12
2.2.1. Zdravotní péče.....	12
2.2.2. Hospodářský život.....	13
2.2.3. Školství.....	13
2.2.4. Náboženství.....	14
2.2.5. Kulturní život.....	15
2.3. REEMIGRACE.....	15
2.3.1. První vlna.....	16
2.3.2. Druhá vlna.....	17
2.3.3. Třetí vlna.....	18
3. HISTORIE UKRAJINY.....	20
3.1. STŘEDOVĚK.....	20
3.2. NADVLÁDA RUSŮ.....	20
3.3. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA.....	21
3.4. ÚNOROVÁ REVOLUCE 1917.....	22
3.5. UDÁLOSTI SPOJENÉ S ŘÍJNOVOU REVOLUCÍ 1917.....	23
3.6. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA.....	24
4. KRIZE NA UKRAJINĚ.....	26
4.1. EUROMAJDAN.....	26
4.2. VYHLAŠOVÁNÍ NEZÁVISLÝCH REPUBLIK.....	28
4.3. ANTIMAJDAN.....	30
4.4. KRYMSKÁ KRIZE.....	31
4.4.1. Obsazování Krymu ruskými jednotkami.....	31
4.4.2. Anexe Krymu.....	34
4.4.3. Důsledky anexe.....	35
4.5. PRORUSKÉ PROTESTY NA JIHOVÝCHODĚ UKRAJINY.....	36
4.5.1. Charkovská oblast.....	36
4.5.2. Oděsská oblast.....	37
4.5.3. Doněcká oblast.....	37
4.5.4. Luhanská oblast.....	40
4.5.5. Boje v Donbasu.....	41
4.6. RUSKÉ HUMANITÁRNÍ KONVOJE.....	49
4.7. MINSKÉ DOHODY.....	50
4.8. DOBROVOLNICKÉ PRAPORY.....	50
4.9. SANKCE PROTI RUSKU.....	51
PRAKTICKÁ ČÁST.....	53
5. METODY VÝZKUMU.....	53
5.1. Stanovení výzkumných tezí.....	53
5.2. Charakteristika zkoumaného vzorku.....	54
5.3. Metoda výzkumu.....	54

5.4. Způsob sběru dat.....	55
5.5. Výsledky výzkumu a jejich interpretace.....	55
6. DISKUZE.....	82
Závěr.....	85
Seznam použité literatury.....	89
Seznam příloh.....	105
Přílohy.....	107

Seznam zkratk

ČR – Česká Republika

ČSR – Československá republika

ČSFR – Československá federativní republika

EU – Evropská Unie

NATO - Severoatlantická aliance

OBSE - Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

OSN – Organizace spojených národů

PACH – Pražská Arcidiecézní charita

SČVP – Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

USSR - Ukrajinská sovětská socialistická republika

1. Úvod

Téma Vnímání současné politické a sociální situace na Ukrajině očima Ukrajinců a volyňských Čechů žijících v ČR jsem se rozhodla zpracovat proto, že jde v současné době o téma velmi aktuální. Cílem mé práce bylo zjistit, jak na situaci nahlízejí Ukrajinci a některá získaná data následně porovnat s názorem volyňských Čechů, tedy našich krajanů, kteří na Ukrajině prožili část svého života. K celému tématu mám blízko nejen jako studentka oboru sociální a charitativní práce a osoba s humánním smýšlením, nýbrž i z pohledu ryze osobního. Již několikátým rokem žiji se svým přítelem, volyňským Čechem a celé téma se nás proto přímo dotýká. Jeho rodina a několik dalších se vrátila do České republiky v roce 1992 v rámci pomoci Červeného kříže po výbuchu Černobylu. Na Ukrajině má stále část své rodiny (babičku, strýce a bratrance), takže situaci aktuálně sleduje. Vzhledem k výše napsanému jsem měla možnost provádět šetření jak na Ukrajině, tak mezi volyňskými Čechy.

V teoretické části, která je členěná na tři kapitoly se budu nejdříve věnovat volyňským Čechům. Důvodům k odchodu z Rakousko-Uherska, životním podmínkám na Ukrajině a jednotlivým vlnám reemigrace zpět do vlasti. V druhé, kratší, kapitole stručně shrnu historii Ukrajiny. V poslední, třetí části se budu snažit nastínit současnou ukrajinskou krizi. Čtenář se seznámí s pozadím prvních protestů zvaných Euromajdan, nebo také revoluce důstojnosti. Reakcí opozice tzv. Antimajdanem a následným vyvrcholením v podobě Krymské krize a stále probíhajícími proruskými protesty na východě Ukrajiny, kterým předcházela anexe Krymu. Dále se budu snažit seznámit čtenáře s pojmy a pozadím ruských humanitárních konvojů posílaných na Ukrajinu, s pokusy o uzavření míru v podobě Minských dohod, s reakcí proukrajinský smýšlejících občanů, kteří se rozhodli proti separatistům bojovat v tzv. dobrovolnických praporech a v neposlední řadě také o sankcích, které vyhlásila Evropská Unie proti Rusku jako trest.

V praktické části se metodou uzavřeného dotazníku pokusím zjistit, jak na situaci nahlízejí Ukrajinci. Bude mě zajímat, zda je jejich smýšlení proevropské, či nikoli, což si ověřím otázkami ohledně vstupu Ukrajiny do Evropské Unie a do NATO, anexe Krymu, podpoře připojení Ukrajiny k Ruské federaci. Dále mě bude zajímat, jaký je jejich pohled na boje na východní Ukrajině, vyhlásování samostatných republik a vysílání ruských humanitárních konvojů na Ukrajinu. Zajímat mě bude také, jak se staví k vyplácení důchodů pro lidi žijící na Donbasu a jestli podporují zákaz ruských seriálů

a filmů, který vydala ukrajinská vláda.

V dotaznících určených pro volyňské Čechy budu klást obdobné otázky, abych zjistila, jestli se o situaci zajímají a pokud ano, tak jaký k problémům zaujmají postoj, abych ho mohla následně porovnat s postojem Ukrajinců.

TEORETICKÁ ČÁST

2. VOLYŇŠTÍ ČEŠI

2.1. EMIGRACE NA VOLYŇ

V letech 1868 – 1947 tvořili volyňští Češi v oblasti Volyně významnou národnostní enklávu. V druhé polovině 19. století se na území Rakousko-Uherska lidé potýkali se sociálními problémy, nedostatkem půdy, rostoucí bídou, nedostatečným průmyslovým rozvojem některých krajů, z čehož plynulo potýkání se s hladomorem. Tyto problémy byly způsobeny především tím, že veškerá výroba byla směřována do měst a docházelo k pauperizaci venkova. V neposlední řadě se na zbídačeném způsobu života podílela také prusko-rakouská válka v roce 1866. Všechny zmíněné příčiny měly dopad na obyvatelstvo, které toužilo po lepším životě a po emigraci. Lidé, převážně zemědělci, dlouho zvažovali, zda odejdou do Ameriky, či do Ruska, nakonec se rozhodli pro bližší slovanské Rusko.

Do této doby byla velmi častá emigrace do Spojených států amerických, vzhledem ke své finanční náročnosti, byla určena spíše pro bohaté vrstvy obyvatelstva. Největší problém činilo překonání Atlantského moře, jehož přepravu si zbídačené obyvatelstvo nemělo z čeho zaplatit.

Na základě těchto skutečností se zrodila myšlenka obrátit českou emigraci do slovanských zemí, kde by Češi posilovali tamní Slovany a neztráceli svou národnost ve prospěch německého či anglosaského etnika.¹ Komunikaci ohledně přestěhování a koupi půdy zajišťovali krajané mluvící rusky, v novinách vycházely články o tom, že emigrace do Ruska, na rozdíl od emigrace do Spojených států amerických, umožní vystěhovalcům uchovat si svou slovanskou národnost. Tato myšlenka se zamlouvala také carskému Rusku, jehož zájem spočíval v tom, aby byly kraje obsazeny pokud možno za co nejmenších výdajů pro státní pokladnu, a to obyvatelstvem schopným vytvořit ekonomicky prosperující společnost. Navíc základním požadavkem ruské administrativy bylo vytvořit takové prostředí, které by se neuzavíralo ruskému vlivu, ale které by s ruskou společností postupně splynulo. Byli přesvědčení, že Češi budou daleko přizpůsobivější než Poláci,

¹ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4, str. 3

či Němci, kteří na se na území carského Ruska nedostatečně asimilovali a vytvořili tak samostatné enklávy. Češi byli zvoleni vhodnými přistěhovalci pro svoji minulost. Carské Rusko v potomcích husitů vidělo zdatné hospodáře a díky údajné blízkosti husitství k pravoslaví byli přesvědčeni, že se Češi plně asimilují.

Car dal příchozím Čechům mnohé výhody: půdu na splátky, pětiletou úlevu od daní a peněžních povinností, pětiletou úlevu povinností plněných naturáliemi, zbavil vojenské služby ty, kteří se usadili do roku 1874. Zaručoval svobodu náboženského vyznání, právo na svobodný obchod bez převzetí obchodních povolení a bez poplatků, možnost zřizovat a provozovat různé podniky, zavádět řemesla a prodávat své výrobky.² Odchod obyvatelstva představoval závažný ekonomicko-demografický problém a česká politická reprezentace se proti vystěhovalectví stavěla tzv. „protivystěhovaleckou propagandou“, která tvrdila, že se stěhování neděje v následku přelidnění, nebo z obav před ním, ani jako reakce na společenské a hospodářské poměry, nýbrž jako nepoctivá agitace.³ Rakouské úřady vydávaly cestovní pasy minimálně.

Česká emigrace směřující na Ukrajinu a na Kavkaz se rozvíjela rychle a s velkým ohlasem. Nejpriznivější podmínky pro nový začátek byly vytvořeny ve Volyňské gubernii na západní Ukrajině, kde byla v důsledku zrušení nevolnictví z roku 1861 a nezdařilého lednového polského povstání v roce 1863 možnost odkoupit levnou půdu od polských velkostatkářů.

Nejčastěji se na Ukrajinu stěhovaly mladší a střední generace s lepšími předpoklady pro přizpůsobení se novému prostředí a pro přežití počátečních útrap. Stěhovaly se celé rodiny, odcházeli nejen drobní rolníci, zemědělští a průmysloví dělníci, řemeslníci, obchodníci a příslušníci inteligence, ale také mnozí bohatí sedláci. Volyňská půda byla až desetkrát levnější než půda v českých zemích, takže emigrace byla umožněna i mnohým drobným řemeslníkům a rolníkům.⁴

Již v roce 1863 přišlo na Volyň prvních sedmnáct rodin z Čech, které zde založily českou osadu. Organizovaný příliv českých imigrantů začal až v roce 1868, kdy přesídlilo

² Příchod volyňáků byl pro město přínosem. Kopydlenké listy. 2013, č. 3, str. 26-27

³ FOŘT, J. *O stěhování se lidu našeho do ciziny*. Praha: J. Otto, 1876, 41 s. ISBN brožovaná, s. 38

⁴ FOITÍK, J. *Stopy zaváté časem: Kronika Českého Volkova a přilehlých českých osad na Volyni*. Lipenec: Vydavatelství Novinář, 1980, 196 s. ISBN brožovaná, str. 15

135 rodin.⁵ Na konci 70. let (1878) bylo ve Volyňské gubernii již 2 636 rodin, tj. 13 255 Čechů.⁶ Nejpodrobnější údaje o počtu volyňských Čechů jsou k dispozici v materiálech prvního ruského sčítání lidu 28.1.1897. Tehdy bylo mezi 2 989 tis. obyvatel Volyně napočteno 27 670 Čechů.⁷

2.2. ŽIVOT NA VOLYNI

Začátky v novém domově byly těžké, prvních pár let bydleli Češi v zemljankách vyrytých v zemi. Tvrdě pracovali, káceli stromy v lesích, aby mohli pohnojít a poorat půdu. Vodu si museli nosit z řeky, dokud nevykopali studny. Úroda z prvního roku byla svezena do jedné stodoly a poté rozdělena podle množství zakoupené půdy. Během dalších let si vybudovali obytné domy ze dřeva, kde měli stáje a chlévy.

Veškeré peníze přistěhovalci investovali na nákup půdy, zvláště té lesní, která byla levnější, ale bylo nutné stromy a keře vykloučít a získat tak ornou půdu. V prvních letech žili velmi skromně, přivydělávali si povoznictvím, prací na stavbě železnic. Nejčastěji chodili obuti do dřeváků, oblékali se do látek vlastní výroby, neboť mezi nimi bylo mnoho tkalců. Často se nedostávalo jídla ani šatstva, k hlavnímu jídlu patřila hrachová kaše a mnozí chodili bosí. Podle volyňského tisku "bývalo běžné, že rolníci (Ukrajinci) se v kostele modlili k Bohu a Češi stáli na kostelních schodech, drželi pytlíky a prosili o chleba, sádlo, mouku a kroupy. A mužik ničeho nelitoval, všeho dal".⁸

2.2.1. Zdravotní péče

Ani zdravotní péče z počátku nebyla na vysoké úrovni. Přistěhovalci si zvykali na změnu klimatických podmínek, potýkali se s nedostatkem pitné vody, nedostatečnou výživou, špatnými hygienickými podmínkami, s vyčerpáním z těžké úmorné práce při mýcení lesů, výstavbě obydlí a hospodářských budov. Všechny tyto aspekty vedly ke vzniku různých infekcí, se kterými se oslabené organismy neuměly vypořádat a mnoho imigrantů se vrátilo zpět do vlasti.

⁵ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4, str. 6

⁶ Tamtéž, str. 11

⁷ Tamtéž, str. 13

⁸ Tamtéž, str. 8

2.2.2. Hospodářský život

Než se Čechům podařilo vykloučít stromy a keře ze zakoupených polí, rozorat půdu a pohnojít ji, žilo se jim těžko. Na vzájemný vztah Čechů a Ukrajinců jsem nenašla jednotný názor. Jak z orálních zdrojů, tak z literatury jsou výpovědi dvojsečné. Jedna strana uvádí, že v počátcích byli ukrajinští rolníci nápomocni: „Když nám nestačil chléb, pohostili naše děti, a když pekli chléb, určitě přinesli sousedům.“⁹ Jiní zase popisují, jak těžce s ukrajinskými rolníky vycházeli: „Poměr náš k místnímu obyvatelstvu byl z počátku hodně neurčitý, Malorusové (tj. Ukrajinci) nás považovali za nebezpečné vetřelce, chovali se k nám s nedůvěrou a nechtěli nám ani přístřeší poskytnout.“¹⁰ Nutno podotknout, že Češi přinesli na Volyň novinky ve způsobu obdělávání půdy, hnojení, chování dobytka, pěstování ovocných stromů, chmele. Měli taky nejrůznější nářadí, kterým mohli obdělávat půdu, obilí, atd. Později začali ukrajinští rolníci Čechům závidět, že se mají lépe. Sledovali, jak jim dobytek spásal trávu na lukách i úrodu a začala se zvedat vlna nepokoje. K nedobрым česko-ukrajinským vztahům přispívalo i to, že jim Češi při klučení lesa mnohdy zabírali i jejich půdu. Čechům zase vadilo, že se na jejich polích pásal ukrajinský skot. Nicméně postupně se sblížili, Ukrajinci se inspirovali českým hospodařením a způsobem života. Vzájemně si vypomáhali osivem a sadbou, křížením dobytka z dobrých chovů a postupně se vytvořily dobré sousedské vztahy. Ukrajinci se naučili řádně obdělávat půdu, hnojit ji, pěstovat ušlechtilé ovocné stromy a zlepšil se i jejich chov hospodářských zvířat. Výnosy volyňských Čechů byly dvakrát větší než průměrný výnos na Volyni a až třikrát větší než v Rusku.¹¹ Na vynikající černozemi Češi pěstovali brambory, pšenici, ovoce, zeleninu, řepu a chmel. Měli své koně, dobytek a drůbež.¹²

2.2.3. Školství

Školství na Volyni bylo málo rozvinuté. Hlavní problém byl ten, že školy byly postaveny nerovnoměrně, takže se do nich dostaly jen děti, které žily v jejich blízkosti. Celková gramotnost Ukrajinců nebyla na vysoké úrovni. Školní docházka trvala 3-4 roky,

⁹ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4, str. 16

¹⁰ JIRKA, L. *Příchod a usazování Čechů v oblasti ukrajinské Volyně 1863-1880* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2013. 77 s. Vedoucí práce Jiří Štaif, str. 52

¹¹ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4, str.19

¹² VOLF, A. *Říkájí nám Volyňáci..tvrdím, že jsme Češi od Černobyly*. Kopidlenské listy. 2013, č. 1, str. 10-11

samotný školní rok pouze 4-5 měsíců v zimním období. Mnozí ukrajinští rolníci velmi neradi posílali své děti do školy, domnívajíce se, že doba strávená dětmi doma bude užitečnější. Naproti tomu Češi posílali své děti do školy pravidelně.¹³ Z toho plyne, že zřízení škol v nově vzniklých osadách bylo pro přistěhovalce prioritou. Jakmile se usadili, poslali carovi žádost, v níž žádali o zřízení škol ve svých osadách. Rozhodnutím cara Alexandra II. byly v roce 1870 založeny školy, v nichž byly organizovány české třídy jako přípravné, kde byly vyučovány všechny předměty česky. Teprve poté děti přecházely do vyšší tzv. ruské třídy, kde se již vyučovalo rusky.¹⁴ Češi o ruské školy neměli zájem a tak posílali své děti jen do přípravných českých škol a do ruské již ne. Kromě těchto vládou zřízených škol existovaly samozřízené české školy, které byly výlučně ve správě Čechů. Učitelé pocházeli z Čech, často neměli adekvátní vzdělání a byli placeni obyvateli vesnic. Celkem existovalo na Volyni v polovině 80. let 19. století 28 českých škol.¹⁵

V roce 1881 došlo ke změně ruského panovníka a na trůn usedl Alexandr III., který chtěl dosáhnout co nejrychlejší rusifikace obyvatelstva. Vzhledem k tomu, že hlavním prostředkem k úplnému podmanění si obyvatelstva byl jazyk a náboženství, vydal v roce 1887 opatření na změnu českého školství. Výuka v českém jazyce byla zakázána, české školy byly likvidovány a čeští učitelé byli vyměňováni za ruské. Češi se i tak snažili učit své děti českému jazyku a historii ve vlastní režii a právě díky domácímu vyučování se český jazyk mezi volyňskými Čechy udržel. Po prohrané rusko-japonské válce v roce 1905 se vznesla ostrá kritika na Ruské samoděržaví a došlo k uvolnění rusifikační politiky a liberálnějšímu pojetí vládnutí, které mimo jiné zahrnovalo také znovuzavedení českého vyučovacího jazyka a českých nestátních škol.

2.2.4. Náboženství

Přestože se do doby odchodu Čechů na Volyň v českých zemích zcela neprofilovalo vedoucí náboženství carské Rusko již od počátku přisuzovalo Čechům blízké husitství, které mělo postupem času nenásilně splynout s pravoslavím, kterému bylo velmi podobné.¹⁶ Češi se husitskému náboženství nebránili, jelikož byli nábožensky vlažní.

¹³ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4, str. 61

¹⁴ Tamtéž, str. 58

¹⁵ Tamtéž, str. 58

¹⁶ PABIAN, Petr. *Inventing the Hussite Nation: Liberals, Catholics, and Protestants in Conflict over Czech*

Vzhledem k tomu, že čeští faráři působící na Volyni měli rozlišné náboženské cítění a nemohli se dohodnout o jednotném náboženském směru, byla v roce 1888 samostatná česká náboženství zlikvidována a faráři byli propuštěni. Car ustanovil jediným platným náboženstvím pravoslaví a k zákonu o zákazu nákupu půdy nepravoslavným věřícím z roku 1884 přidal v roce 1893 zákon o zákazu vlastnictví půdy nepravoslavným věřícím.¹⁷ Tyto skutečnosti přiměly většinu Čechů přijmout pravoslaví. Carská vláda se domnívala, že náboženství bude jedním ze základních předpokladů pro asimilaci české menšiny. Stejně jako školství se i situace náboženské otázky uvolnila po prohrané rusko-japonské válce v roce 1905, kdy byl vydán zákon o svobodě náboženského vyznání a znamenal pro volyňské Čechy možnost návratu ke svému náboženství.

2.2.5. Kulturní život

Mezi imigranty na Volyni bylo mnoho umělců a kulturní život se začal rozvíjet hned po příchodu. Přistěhovaní herci a hudebníci zakládali kapely a kroužky divadelních ochotníků. Zřizovaly se také obecní knihovny, spolky dobrovolných hasičů, kteří kromě hašení požárů pořádali zábavy, divadelní představení a různé slavnosti. V neposlední řadě je třeba zmínit i zakládání gymnastických sokolských jednotek.

2.3. REEMIGRACE

Pojem reemigrace znamená návrat do vlasti. V souvislosti s volyňskými Čechy můžeme v současnosti hovořit o 3 vlnách reemigrace: 1. vlna nastala těsně po 2. světové válce, 2. vlna souvisela s výbuchem jaderné elektrárny Černobyl a 3. vlna je aktuální, kdy se do České republiky vrací krajané utíkající před současnou politickou situací na Ukrajině.

---

national Identity. In: David R. HOLETON – Zdeněk V. DAVID (eds.): *The Bohemian Reformation and Religious Practice*, vol. 6. Prague: Academy of Science of the Czech Republic, 2007. s. 275-282. ISBN 8080-86675-11-4.

¹⁷ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4, str.49

2.3.1. První vlna

Ač se volyňským Čechům dařilo a jen těžko se jim pomýšlelo na opuštění svého domova, setkali se s nesnesitelnými životními podmínkami, které je přinutily vrátit se do vlasti. Po Řižském míru, uzavřeném 18.3.1921 mezi Polskem a sovětským Ruskem, spadala volyňská gubernie pod vládu Polska, což znevýhodnilo postavení Rusů a Ukrajinců. Češi pomalu vzkvétali, jak jsem zmiňovala výše, vznikaly nové české školy, noviny, opět byla prosazována svoboda náboženského vyznání. To vše jen do roku 1939, kdy bylo území díky paktu Ribentrop-Molotov znovu pod vládou Sovětů. Došlo k násilné kolektivizaci, zakládání kolchozů, zotročování lidí, hladomoru věznění a vyvážení politicky nepohodlných lidí na Sibiř. Dalším důvodem byla také okupace nacistickým Německem od léta 1941 do jara 1944, kdy se Volyně stala teritoriem vzájemných zápasů mezi okupačními vojsky (Němci, Maďaři) a partyzánskými jednotkami různé orientace (sovětské, ukrajinské, polské). Volyňští Češi jasně dávali najevo příslušnost k českému národu, což dokazoval dobrovolný vstup několika tisíců volyňských Čechů do 1.československého armádního sboru v SSSR, kde tvořili 80% většinu.¹⁸

Poté, co se volyňským Čechům podařilo dostat na české území, mnoho z nich se tady usadilo a požadovalo reemigraci pro své rodiny. Proces to byl velmi zdoluhavý, jelikož SSSR nechtěl o obyvatele na Volyni přijít, nicméně 10.7.1946 ČSR a SSSR uzavírají dohodu o přesídlení českého obyvatelstva. Celkem bylo vypraveno 107 transportů s 33 064 osobami, 19 100 kusy dobytka a 15 688 tunami mrtvého inventáře. Bylo použito 4 449 vagónů.¹⁹ Reemigranti cestovali sovětskými vlaky, které nebyly na delší cestu uzpůsobeny. Do vlaků si mohli s sebou vzít nejpotřebnější věci a dobytek. První transport přijel zpět do vlasti v únoru 1947.²⁰

Československé občanství dostali reemigranti okamžitě. Ve vlacích z Volyně cestovali už jako občané československého státu. Klíčovou úlohu k návratu do vlasti sehrál bezesporu odsun sudetských Němců, místo kterých se reemigranti měli usadit.

¹⁸ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů II. (1914-1945)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998, 102 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 83

¹⁹ VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů III. (1945-1948)*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, 164 s. ISBN 80-210-2568-9, str. 36

²⁰ První transport reemigrantů na půdě vlasti. Věrná stráž [online]. 1947, II.(5) [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.scvp.eu/Vs/Vs_02/Vs_02_05.pdf

Uspořádat emigraci pro tak velkou skupinu nebylo lehké. Místa, která byla slíbena volyňským Čechům byla hned po osvobození obsazena jinými přistěhovalci z vnitrozemí. Opuštěná obydlí po sudetských Němcích byla rabována a rozkrádána původním českým obyvatelstvem zejména tzv. národními správci a volyňští Češi se za své místo museli znovu prát. Ani přijetí československou majoritou nebylo pozitivní. Na reemigranty bylo často nahlíženo jako na zaostalé zemědělce. Velký rozdíl také sehrálo politické smýšlení, kdy volyňští Češi, coby antikomunisti, ostře odmítali nastupující režim. O to smutnější bylo, že jim zakrátko byly jejich majetky v rámci kolektivizace opět zabaveny.

2.3.2. Druhá vlna

Druhá vlna reemigrace do vlasti se strhla po více než 40ti letech po té první. Stalo se tak, když 26.4.1986 vybuchla jaderná elektrárna v Černobylu a vesnice Malá Zubovščina a Malinovka, nacházející se na západním výběžku Kyjevské gubernie, začaly jednat. Také proto se této vlně reemigrantů často říká Češi od Černobylu, či černobylští Češi.²¹ Obyvatelé z této oblasti neměli během první reemigrace kvůli své poloze právo na návrat, jelikož oblasti nepatřily do původní Volyňské Ukrajinské gubernie, nýbrž ke Kyjevské. Ted' se jich to týkalo více než dost.

Češi žijící 70 km vzdušnou čarou od elektrárny se o dopadech havárie dozvěděli až po třech letech záření a strach ze života v zamořené oblasti je přivedl na myšlenku znovu požádat o reemigraci do ČSFR. V roce 1990 poslali žádost o setkání se s prezidentem Václavem Havlem, který jim vyhověl a začal situaci řešit. V prosinci 1990 vydala vláda ČSFR souhlas k návratu osob českého a slovenského původu a jejich rodin na území jejich předků. Během let 1991-1993 se do vlasti vrátilo za podpory státu 1 806 osob, které se usídlily v 56 lokalitách po České republice. Přesídlení probíhalo formou humanitární evakuace, kdy byly přesunovány celé skupiny krajanů za pomoci autobusů a kamionů.²²

Podmínky po návratu byly však jiné, než v roce 1947. „*Na rozdíl od volyňských*

²¹ VOLF, A. Říkají nám Volyňáci..tvrdím, že jsme Češi od Černobylu. Kopidlenské listy. 2013, č. 1, str. 10-11

²² DUFEK, V., NEČASOVÁ, M. 10. Výročí návratu černobylských krajanů. Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel [online]. 2001 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.czsk.net/svet/clanky/cr/krajancer.html>

*Čechů, občanství jsme získali po 4,5 letech. Byli jsme převáženi během tří let autobusy a kamiony. Finanční úspory a veškerý majetek s výjimkou několika krabic, zůstaly na Ukrajině.*²³ Lidem, kteří se nastěhovali do Kopidlna u Jičína byla přislíbena práce v místním cukrovaru, který se ale neotevřel a lidé si museli práci shánět sami. Ani přijetí spoluobčanů nebylo vřelé. Příchozí krajané mnohdy slyšeli za zády, že jsou Rusové a lidé se jim spíše vyhýbali. I mladí vlastenci vzpomínají, že se jim děti ve školce a ve škole často posmívali: *„Vzpomínám si, že v kopidlenské škole nám některé děti nadávaly Rusáci. S odstupem let mohu říct, že ti, co nám nadávali, byli pod vlivem dospělých a jen opakovali to, co slyšeli doma.*“²⁴

2.3.3. Třetí vlna

Informace ohledně nejnovější vlně reemigrantů jsem dostala od pana Lubomíra Sazečky, jednatele Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel (dále jen SČVP), kterého jsem kontaktovala. Jak mi pan Sazečka sdělil, návrat etnických Čechů do ČR nebyl tak jasný a jednoduchý, jak často prezentovala média. Naopak krajané přijeli po velmi komplikovaných jednáních a práci i dlouhodobé ubytování jim sháněli především volyňští Češi z předchozích reemigrantských vln.

Příslušné úřady, včetně vlády, od počátku vzneseného požadavku na reemigraci volyňských Čechů z Ukrajiny zaujímaly negativní stanovisko. Celá situace byla českými politiky bagatelizována a hovořili o ní jako o ekonomické emigraci. Nutno uznat, že příčinu jim k tomu dala nešťastná formulace prvního dopisu s žádostí o pomoc napsaného vedoucí krajského spolku v Žitomyru. Poté, co byl do problému zapojen i prezident ČR Miloš Zeman, došlo k obratu a vládní úředníci začali jednat. Výsledkem bylo rozhodnutí vlády z 8.12.2014 o uvolnění prostředků a stanovení podmínek, za jakých budou žadatelé o reemigraci přijímáni.²⁵

První krajané z Čechohradu na východě Ukrajiny dorazili do Prahy 3.3.2015 v počtu 44 osob. Druhá skupina 35 osob pocházející z Oděsy přiletěla armádním speciálem

---

²³ VOLF, A. Říkají nám Volyňáci..tvrdím, že jsme Češi od Černobyly. Kopidlenské listy. 2013, č. 1, str. 10-11

²⁴ Mladí Volyňáci z Kopidlna vzpomínají. Kopidlenské listy. 2013, č. 2, str. 25

²⁵ Informace získané z rozhovoru s panem L. Sazečkou, jednatelem SČVP

15.3.2015. Poté bylo českou vládou prohlášeno, že se počítá s dalšími zhruba 500 osobami českého původu, které budou repatriovány. Dodnes (tj. 30.5.2015) ovšem žádné další osoby, kromě některých jednotlivců, kteří přijeli na vlastní pěst, žádná další skupina nedorazila.²⁶

Podle médií mají krajané dočasné ubytování na šest měsíců v hotelu ministerstva vnitra v Červené nad Vltavou v jižních Čechách. Kromě ubytování mohou od státu dostat finanční pomoc až 50 tisíc korun na jednoho dospělého a 20 tisíc pro dítě. Dále jim bude zajištěna pomoc při hledání trvalého bydlení, zaměstnání a možnost absolvovat jazykové kurzy a další aktivity pro začlenění do české společnosti. Vláda na přesídlení uvolnila v polovině ledna 66 milionů korun. Program se týká krajanů z celého světa, kteří se ocitnou v krizové situaci, jaká je nyní na Ukrajině.²⁷

Podle pana Sazečky však ani tohle není tak růžové, jak se lze dočíst v médiích. Činnost vládních úředníků je podle jeho slov neprůhledná. Celou agendu repatriantů předalo ministerstvo vnitra Pražské Arcidiecézní charitě (dále jen PACH), která příliš nekomunikuje. Peníze na podporu repatriantů jsou podle něj využívány PACH na placení asistentů a ministerstvem vnitra na pokrytí nákladů hotelu v Červené nad Vltavou. Z počátku se SČVP snažilo hledat zaměstnání pro nově příchozí krajanů v regionech, kde už jsou volnější Češi usazení z předchozích let, přístup ministerstva vnitra a PACH je odradil, jelikož na jejich dotazy, jak jsou nabídky SČVP využívány, nikdy nedostali uspokojivou odpověď. Repatrianti jsou tak odkázáni především na své rodinné příslušníky, pokud v ČR nějaké mají, nebo na dříve příchozí volyňské Čechy, kteří s nimi soucítí.

---

²⁶ Informace získané z rozhovoru s panem L. Sazečkou, jednatelem SČVP

²⁷ Další skupina etnických Čechů přiletěla z Ukrajiny. Přivítal je Zeman [online]. 2015 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/dalsi-skupina-etnickych-cechu-priletela-z-ukrajiny-privital-je-zeman-ljy-/zpravy-domov.aspx?c=A150315_073906_ln_domov_ele

3. HISTORIE UKRAJINY

O státní samostatnosti Ukrajiny můžeme mluvit až od počátku 20. století, což znamená, že její historie není nikde sepsaná. Je zahrnutá v územní historii Polska či Ruska a historické materiály povětšinou popisují politické dějiny daného národa, než by popisovaly stránku kulturní či hospodářskou. Na následující stránkách se budu snažit stručně popsat, jak to s Ukrajinou v její minulosti bylo.

3.1. STŘEDOVĚK

V období 4.-8. století se ukrajinské kmeny začaly usazovat na jihu současného území Ukrajiny. Začátkem 9. století se pomalu začal formovat kyjevský stát – první politicky a kulturní útvar tehdejší východní Evropy. Období 9.-10. století bylo dobou rozkvětu politického a kulturního života. Přijmutí křesťanství, primární sociálně hospodářské třídění obyvatelstva, rozvoj průmyslu a obchodu. Koncem 11. století uvádá politická důležitost Kyjeva, která se přesunuje na severovýchod Ruska, kde vznikají nová střediska budoucího velikoruského státu.

Ve 13. století byla Kyjevská rus napadena Tatary, kteří si ji podrobili. Posléze byla po částech připojována k Litvě. Pod nadvládou Litevčanů se pro Ukrajince nic nezměnilo, nebyl to národ nijak expanzivní, spíše se drželi hesla: „starého nerušit a nezavádět novosti“. Úplně jiná situace nastala ve 14. století, když ukrajinské území anektovalo Polsko, které bylo na vyšší úrovni v mnoha oblastech. V tomto období je vidět velmi rychlý hospodářský a sociální růst privilegovaných vrstev obyvatelstva, pozvolný růst širokých lidových davů. Ukrajina podléhá západoevropskému působení, které potlačilo východní byzantskou kulturu.

3.2. NADVLÁDA RUSŮ

Další období v dějinách ukrajinského státu se začalo formovat koncem 16. století, kdy pobíhaly neustálé boje mezi polským státem a kozáky. V polovině 17. století boje přerostly v sociální revoluci. Kozáci hájili především svou svobodu a chtěli zabránit velkému odchodu lidí utíkajících před polskou šlechtou. Mimoto hájili také své

náboženství, které do jisté míry splývalo s pojmem národnost. Pro mnohé Ukrajince bylo pravoslaví rysem národní identity, proto nechtěli přistoupit na polské katolické manýry. Kozáci, pod vedením Bohdana Chmelnického, snili o založení své vlastní říše. Toužili po sociálním, hospodářském, náboženském osvobození, proto navázali styky s některými evropskými státy a roku 1654 požádal Chmelnický Rusko o pomoc.²⁸ Slíbil tehdy ruskému carovi Alexejovi důchody z ukrajinských zemí. Hlavním cílem, za kterým šel, bylo dostat Rusko do války s Polskem, což se mu také povedlo. O ukrajinské území se válčilo několik let, v roce 1667 došlo k rusko-polské dohodě a ukrajinské území se rozdělilo mezi Polsko-litevskou unii a Rusko, dělicí čarou byla řeka Dněpr. V letech 1793-1795 během dělení Polska byla k Rusku připojena i většina pravobřežní Ukrajiny. Rusové velmi rychle prosadili své zájmy na ukrajinském území díky její vnitřní myšlenkové nejednotnosti.²⁹

Rusko se snažilo o porobení a odnárodnění ukrajinského obyvatelstva, chtěli vymýtit vše, čím se Ukrajinci lišili od Velkorusů. Tyto tendence byly prosazovány především za vlády Petra Velikého a Kateřiny II. V 18. století byly vydány zákazy ukrajinského tisku a veškerá ukrajinská literatura měla být přeložena do velkoruského nářečí. Už Petr Veliký se ostře vyslovoval proti tomu, aby Malá Rus byla samostatná a prosazoval splynutí obou národů. Kateřina Veliká stála u úplného porobení Ukrajiny a tvrdě odmítala názor Ukrajinců, kteří se považovali za národ zcela odlišný od Velkorusů.

3.3. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

Ukrajina byla během bojů v 1. světové válce mimořádně postižena. Halič, Volyň, Bukovina, Podolí všechny tyto oblasti se staly předními místy boje, zatímco zbytek Ukrajiny sloužil Rusku jako frontové zázemí. Carská vláda s vypuknutím války prohlásila, že nastal moment, kdy budou konečně potřeny všechny ukrajinské snahy o osamostatnění se.³⁰

Dne 3.8.1914 vznikl společný orgán Všeobecná ukrajinská rada, založený ukrajinskými politickými činiteli z Haliče. Tato rada vyzvala Ukrajince bojovat na straně

²⁸ BOCZKOWSKI, H. *Ukrajina a ukrajinská otázka*. Praha: Svaz pro osvobození Ukrajiny, 1915, 60 s. ISBN brožovaná, str. 11

²⁹ Tamtéž, str. 13

³⁰ BOJKO, O. *Nejnovější dějiny Ukrajiny*. Brno: Jota, 1997, 267 s., ISBN 80-7217-031-7, str. 23

Rakousko-Uherska proti absolutistickému Rusku. Vytvářeli speciální vojenské útvary, legiony. Toto počínání však sabotovali polští politici a proto byl vytvořen jen jeden útvar o celkovém počtu 2 500 vojáků, ze kterého se později vyvinuli ukrajinští střelci. Mnoho ukrajinských obyvatel bylo posláno do internačních táborů na Sibiř či za Volhu.³¹ Byly zlikvidovány veškeré ukrajinské kulturní instituce, spolky, družstva, časopisy i noviny. Školy byly převáděny na ruský vyučovací jazyk, ukrajinština se nesměla používat jako úřední jazyk. Řeckokatolická církev byla tvrdě pronásledována.³² Pro ukrajinský lid to byly velmi zatěžkávací časy, jelikož bojoval bratr proti bratru. Lidé žijící na území spadající pod Rakousko-Uhersko bojovali na jeho straně a centrální a jižní Ukrajina bojovala na straně Ruska.

3.4. ÚNOROVÁ REVOLUCE 1917

Vzhledem k tomu, že Rusko bylo v průběhu 1. světové války výrazně ekonomicky oslabeno, docházelo k protestům petrohradského obyvatelstva trpícím nedostatkem potravin. V únoru 1917 vypukla lidová revoluce, během níž docházelo k opakovaným střetům protestantů a carských vojsk. Car Mikuláš II. Dne 14.3.1917 abdikoval a ukončil tak vládu Romanovců na ruském trůně. Zemi vládla prozatímní vláda. Zpráva o pádu carského Ruska se do Kyjeva donesla hned druhý den.

Politická situace na Ukrajině byla zcela odlišná od Ruska. Bolševici tady nijak nevynikali, působili především na výhodě, kde měli pár organizací. Naproti tomu se tady těšili velké podpoře ultramonarchisté a krajní pravice. Tato skutečnost vedla k tomu, že se později Kyjev profiloval jako nejsilnější centrum těchto sil. Podporovala je asi třetina obyvatel města. Průběh revolučních událostí na Ukrajině měl tak odlišný charakter od těch petrohradských, že by bylo na místě mluvit o ukrajinské revoluci.

V dubnu 1917 centrální ukrajinská rada přinutila prozatímní vládu k vydání směrnice o otevírání alespoň části státních škol na výuku v ukrajinštině. V otázce školství velmi pomohly nadace a soukromé iniciativy, jelikož z jejich zdrojů bylo otevřeno

³¹ DOROŠENKO, D. *Istorija Ukrajiny*, Krakiv: Ukrajins'ke Vydavnyctvo, 1942, 250 s. ISBN původní papírová vazba, str. 7

³² BOJKO, O. *Nejnovější dějiny Ukrajiny*, Brno: Jota, 1997, 267 s., ISBN 80-7217-031-7, str. 23

215 základních škol, 53 středních a 3 vysoké školy.³³ Společně s pádem carství padl také sen Ukrajinců o úplném odtržení od Ruska. Snažili se tedy alespoň prosadit co nejširší autonomii s prvky svrchovanosti. Během května byly do Petrohradu doručeny dokumenty s požadavky, ve kterých se Ukrajinci domáhali souhlasu s autonomií, zřízení funkce zvláštního pověřence pro ukrajinské záležitosti ve vládě, zavedení zpět ukrajinského jazyka na střední a vysoké školy, propuštění vězňených Ukrajinců a vytvoření vojenské jednotky pouze z Ukrajinců. Tyto požadavky vláda nepřijala.³⁴

3.5. UDÁLOSTI SPOJENÉ S ŘÍJNOVOU REVOLUCÍ 1917

V důsledku Velké říjnové revoluce padla prozatímní ruská vláda a ukrajinská Centrální rada 6.11.1917 vyhlásila Ukrajinskou lidovou republiku (ULR).³⁵ Bolševici tuto republiku neuznali a v prosinci 1917 vyhlásili na Ukrajinském sjezdu Sovětů Ukrajinskou sovětskou republiku a snažili se o zničení Centrální rady. Dne 9.2.1918 podepsala Centrální rada s Ústředními mocnostmi (tj. Německo a Rakousko-Uhersko) Brestlitevský mír, kterým si zajistila vojenskou ochranu a stala se tak německým protektorátem. O den dříve, 8.2.1918, obsadila bolševická vojska velkou část ukrajinského území společně s Kyjevem. Německo chránilo své nově získané území a odrazilo bolševická vojska. Stejně jako Rusko, vidělo Německo, v Ukrajině dodavatele potravin a surovin pro zdrcovanou zemi válkou. Němci z vedení Ukrajiny odvolali levicově smýšlející Centrální radu a do čela byl dosazen tzv. hetman Skoropadský a vyhlásili Ukrajinský stát.

Během léta 1918 se ukrajinské území stalo útočištěm pro velké množství uprchlíků, převážně majetných lidí, ze sovětského Ruska. Život na Ukrajině byl klidnější než v revolucí paralyzovaném Rusku a ve městech bylo relativně dostupné jídlo. Tři dny po ukončení 1. světové války, 14.11.1918, hetman Skoropadský uzavřel federaci s Ruskem. Tato skutečnost vyvolala bouřlivou reakci kyjevských studentů a dělníků, kteří vyšli bojovat do ulic.³⁶ V rámci probíhající ruské občanské války a polsko-ruské války se na ukrajinském území pohybovaly i další armády jako bělogvardějci, polská armáda,

³³ BOJKO, O. *Nejnovější dějiny Ukrajiny*, Brno: Jota, 1997, 267 s., ISBN 80-7217-031-7, str. 36

³⁴ Tamtéž, str. 34

³⁵ DOROŠENKO, D. *Istorija Ukrajiny*, Krakiv: Ukrajins'ke Vydavnyctvo, 1942, 250 s. ISBN původní papírová vazba, str. 11

³⁶ Tamtéž, str. 14

vojska Dohody, ukrajinští partyzáni a Ukrajina padla do chaosu.³⁷ Na straně Poláků bojovala i vojska pod vedením ukrajinského nacionalisty Semjona Petljury. Žádná armáda nedokázala zvítězit a tak byly boje ukončeny až v březnu 1921 Řížským mírem, který podepsalo sovětské Rusko a Polsko. Většina ukrajinského území spadala pod SSSR a západní část pod Polsko. Dosud formálně nezávislá Ukrajinská lidová republika se 30.2.1922 stala členem Sovětského svazu pod názvem Ukrajinská sovětská socialistická republika (USSR).

Pro Sověty bylo důležitým bodem získat z ukrajinského území potraviny a suroviny. Z počátku dokonce podporovali ukrajinizaci a tak vznikalo mnoho ukrajinských škol a byl podporován ukrajinský jazyk. Ke konci 20. let došlo ke změně a začaly se zavádět bolševické dekrety o půdě, dělnické kontrole, znárodnění bank, boji proti sabotáži kapitalistů. Došlo k centralizaci železniční dopravy, průmyslové výroby, pošty a telegrafům. Vše se podřídl ruskému ústředí.

Důsledkem všech bojů probíhajících na západní frontě, od 1. světové války, ruské občanské války a polsko-ruské války byla Ukrajina v troskách. Podle odhadu zemřelo během 1. světové války 580 000 obyvatel postsovětských republik, během občanské války v letech 1918–1920 až 2 500 000 lidí.³⁸ Škoda se odhadovala na čtvrtinu škod v SSSR. Rapidně poklesla průmyslová i zemědělská výroba. Dalším úskalím byla politická nestabilita způsobená především nespokojeností rolnictva. V letech 1921–1923 postihl USSR hladomor, kterým trpěla čtvrtina obyvatelstva ukrajinské SSR.³⁹ Další hladomor přišel v důsledku násilné sovětské kolektivizace v letech 1932–1933, Vadim Viktorovič Erlichman ve své studii uvádí až 5 miliónů mrtvých.⁴⁰

3.6. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Z počátku nebyla pro SSSR počínající válka velkou hrozbou, jelikož s Německem

³⁷ DAVIES, N. *Bílý orel, rudá hvězda: polsko-sovětská válka 1919-20 a zázrak nad Vislou*. Praha: BB/art, 2006, 311 s. ISBN 80-7341-939-4, str. 114.

³⁸ ŠAJTAR, JAROSLAV. *Století krve, slz a demografických pohrom na Ukrajině* [online]. 20.02.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/historie/54701/stoleti-krve-slz-a-demografickych-pohrom-na-ukrajine.html>

³⁹ BOJKO, O. *Nejnovější dějiny Ukrajiny*, Brno: Jota, 1997, 267 s., ISBN 80-7217-031-7, str. 59

⁴⁰ ŠAJTAR, JAROSLAV. *Století krve, slz a demografických pohrom na Ukrajině* [online]. 20.02.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/historie/54701/stoleti-krve-slz-a-demografickych-pohrom-na-ukrajine.html>

podepsali smlouvu o neútočení. V roce 1941 však tuto smlouvu Německo porušilo a napadlo SSSR, na což nebyl připraven. Německým jednotkám se tím pádem povedlo dobýt území velmi lehce, s čímž se ukrajinský lid nehodlal smířit a v letech 1943-1944 došlo k obratu, který přinutil německá vojska na ústup. Dne 8.5.1945 Německo kapitulovalo. V průběhu 2. světové války zemřelo podle Vadima Viktoroviče Erlichmana 7 miliónů obyvatel postsovětských republik.⁴¹

Po skončení války se USSR rozšířilo o několik území. Bylo k ní připojeno západní území patřící před válkou Polsku a Podkarpatská Rus, která před válkou spadala pod ČSR. V roce 1954 Nikita Chruščov daroval USSR poloostrov Krym. Během 60. let Ukrajina procházela silnou industrializací a rozvojem průmyslu, což kromě znečištěného ovzduší vedlo i k tragédii v Černobylské jaderné elektrárně v roce 1986.

Koncem roku 1989 padl komunistický režim, Ukrajina vyhlásila 24.8.1991 nezávislost, která byla potvrzena 90% většinou v prosincovém referendu.⁴²

---

⁴¹ ŠAJTAR, JAROSLAV. *Století krve, slz a demografických pohrom na Ukrajině* [online]. 20.02.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/historie/54701/stoleti-krve-slz-a-demografickych-pohrom-na-ukrajine.html>

⁴² VESELÝ, Luboš. Po pádu komunistické totality. Velvyslanectví České republiky v Kyjevě [online]. 20.12.2012 [cit. 2015-05-17]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/kiev/cz/vzajemne_vztahy/z_dejin_vzajemnych_vztahu/po_padu_komunisticke_totality.html

4. KRIZE NA UKRAJINĚ

4.1. EUROMAJDAN

Názvy Euromajdan, Majdan, nebo také Ukrajinská revoluce důstojnosti označují proevropské protesty proti počínání ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyče a jeho kabinetu, které vyústily v jeho sesazení a nastolení prozatímní vlády. Současný ukrajinský prezident Petro Porošenko vyhlásil 21. listopad jako Den důstojnosti a svobody, kdy si Ukrajinci budou připomínat boj za svobodu z roku 2004 a za svou důstojnost z roku 2013.

Dne 21.11.2013 odmítl ukrajinský prezident Viktor Janukovyč podepsat ukrajinsko-evropskou asociační dohodu údajně kvůli špatnému stavu ukrajinské ekonomiky a nedostatečným příslibům pomoci ze strany EU. Lidé na tuto situaci zareagovali protestem na náměstí Nezávislosti v Kyjevě, kde se ten den sešlo 1 000 až 2 000 tisíce lidí. Podle odhadů se o tři dny později, 24.11.2013, na náměstí Nezávislosti sešlo 50 000 až 200 000 lidí, zatímco menší skupinky demonstrantů se shromažďovaly po celé Ukrajině. Z náměstí Nezávislosti směřovali demonstranti k Evropskému náměstí, kde se střetli se speciálními zásahovými jednotkami Berkut útočícími na skupiny demonstrantů slzným plynem a obušky, ve snaze zabránit útoku na budovu ukrajinské vlády. Vzhledem k vysoké účasti se tato demonstrace stala druhou největší po oranžové revoluci v roce 2004.⁴³

Jak jsem zmiňovala výše, protesty na podporu integrace Ukrajiny k EU se konaly i v jiných městech jako např. v Charkově, Doněcku, Luhansku, Lvově. Také některé země jako například Velká Británie, Německo, Francie, Švédsko, Polsko, USA a Česká republika, se rozhodly Ukrajinu podpořit malými protestními akcemi, které uspořádali ve svých městech dne 24.11.2014.

Zpočátku šlo o poklidnou demonstraci, která vyústila v boje opozice a proevropské vlády proti proruskému proudu. Dne 30.11.2014 byl na náměstí Nezávislosti bezpečnostními jednotkami napaden dav přibližně 1 000 protestujících demonstrantů,

⁴³ SUKHOV, Oleg. Ukrainian Protests Compared to 2004 Orange Revolution. The Moscow Times [online], 26.11.2013 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.themoscowtimes.com/news/article/ukrainian-protests-compared-to-2004-orange-revolution/490205.html>

převážně studentů.⁴⁴ Raněny byly desítky lidí, 35 jich bylo zadrženo. Mezi nimi byly i náhodní kolemjdoucí, což vyvolalo masovou vlnu nepokojů následující den. Ukrajinská opozice měla jasné požadavky, chtěla rezignaci prezidenta a předčasné volby. Odpůrci režimu vytvořili taky ústředí národního odporu a začali připravovat celostátní stávkou. Opoziční lídr Arsenij Jaceňuk zveřejnil následující prohlášení: "*Na jeho rukách (prezidenta) je krev našich dětí, krev studentů, krev mladých a za to musí nést odpovědnost! Byly to jejich příkazy, nesou za to vinu a teď musí odstoupit,*".⁴⁵ V neděli 1.12.2013 se protestů zúčastnilo 100 000 až 500 000 lidí. Na obou stranách barikád docházelo k násilnému napadání demonstrantů s pořádkovými silami, kdy někteří agresivní demonstranti útočili na policii kameny, řetězy a světlicemi. Zasahující policisté zase potlačovali protesty brutálním bitím nejen demonstrantů, ale i kolemjdoucí ve snaze zničit jejich záznamová zařízení. Kyjevský soud zakázal pořádání jakýchkoliv demonstrací na významných místech Kyjeva v období od 1.12.2013 do 7.1.2014.⁴⁶ Toto nařízení však nemělo žádnou váhu a nepokoje pokračovaly.

Téměř dvoutříměsíční protesty na Majdanu se ke konci ledna vyostřily a došlo k obětem na životech. Pořádková policie si na demonstrantech, které chytila vybíjela zlost a mučila je. Neznámí únosci 21.1.2014 unesli z nemocnice dva opoziční aktivisty Igora Lucenka a Jurije Verbického. Oba muže údajně odvezli do lesa, tam je mučili a vyslýchali ohledně zapojení se do protivládních událostí na Majdanu. Lucenkovi se nakonec podařilo utéci, Verbický byl druhý den nalezen mrtev.⁴⁷

Dne 25.1.2014 Janukovyč souhlasil se změnou vlády a nabídl v ní místo opozičním politikům. Ti jeho nabídku odmítli a žádali jeho odstoupení a zrušení antidemonstračních zákonů, vydaných 21.1.2014 kyjevským správním soudem. Tyto zákony omezovaly práva shromažďování se, ukládaly tvrdé tresty účastníkům protestů a mimo jiné také usnadňovaly poslance zbavovat imunity pokud se angažovali v protestech.

⁴⁴ STERN, David. Ukraine police disperse EU-deal protesters. <i>BBC News</i> [online]. 30.11.2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25164990>

⁴⁵ ČT24,. Protesty v Kyjevě nekončí, opozice svolává své příznivce z celé země. <i>ČT24</i> [online]. 1. 12. 2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/252788-protesty-v-kyjeve-nekonci-opozice-svolava-sve-priznivce-z-cele-zeme/>

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ GORBUNOVA, Yulia. Ukraine: Police Beatings, Kidnappings in Kiev. Human Rights Watch [online]. 23.1.2014 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2014/01/23/ukraine-police-beatings-kidnappings-kiev>

4.2. VYHLAŠOVÁNÍ NEZÁVISLÝCH REPUBLIK

Během noci na 19.2.2014 došlo k útoku na náměstí Nezávislosti, kde provládní síly napadly protestující. Během zákroku bylo zabito celkem 26 lidí, jak z řad demonstrantů, tak z řad civilní policie.⁴⁸ V ten samý den obsadili odpůrci režimu veškeré Lvovské budovy, úřady a správní složky, které byly pod dohledem Kyjeva a Lvovská oblast vyhlásila nezávislost na Janukovyčově vládě. Lvovská vláda komentovala odtržení takto: „*režim začal s vojenskými zákroky proti lidem. Desítky lidí byly v Kyjevě zabity a stovky zraněny. Plníme přání společnosti a přebíráme plnou odpovědnost za osud oblasti i jejích občanů.*“ Zároveň se Lvovem opozice ovládla i další města na západě Ukrajiny (Ternopil, Ivano-Frankivsk, Rivne). Vynořuje se myšlenka, že pokud se situace na Ukrajině nebude zlepšovat, Krym by se měl připojit k Rusku.⁴⁹

Útoky se vyostřily 20.2.2014 zprávy hlásily 70 až 128 mrtvých a přibližně 550 zraněných.⁵⁰ Důvodem k tak vysokému počtu obětí je údajně to, že k potlačení protestů byly na straně policie použity vojenské zbraně. Dobrovolná zdravotnice Olga Bogomolecová sdělila, že viděla 13 lidí zasažených snipery. „*Byli střeleni přímo do srdce, mozku nebo do krku. Nedali nám zdravotníkům žádnou šanci zachránit jim život.*“⁵¹ Rusko celou situaci popisuje jako pokus o puč, což na tiskové konferenci v Moskvě prohlásil mluvčí ruského ministerstva zahraničí Alexandr Lukaševič. „*Není pochyb, a dnešní události to znovu potvrzují, že jde o otevřený pokus o státní převrat a násilné uchopení moci. Ozbrojenci stále ve větší míře používají střelné zbraně.*“⁵² Opozice si jako hlavní úkol stanovila zastavit krveprolití a stáhnout vojska. Po krvavých bojích byla v Kyjevě následující den 21.2.2014 uzavřena Dohoda o urovnání krize na Ukrajině mezi prezidentem Viktorem Janukovyčem a opozicí, přičemž přítomni byli také ministři

⁴⁸ ŽILKOVÁ, Věra. Kyjev se změnil v peklo. Vláda povolala armádu, rozvědka viní opozici. <i>Idnes</i> [online]. 19.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/peklo-na-zemi-v-kyjeve-0ul-/zahranicni.aspx?c=A140219_094256_zahranicni_vez

⁴⁹ ŽILKOVÁ, Věra. Ukrajina se štěpí. Lvov má vlastní vládu, Krym chce k Rusku. <i>Idnes</i> [online]. 19.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozdeleno-ukrajina-lvov-a-krym-dzr-/zahranicni.aspx?c=A140219_152517_zahranicni_vez

⁵⁰ RT,. Ukraine bloodshed: Kiev death toll jumps to 77. <i>RT</i> [online]. 20.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://rt.com/news/ukraine-kiev-death-toll-955/>

⁵¹ NOVINKY.CZ,. V Kyjevě palba ostrými: desítky mrtvých. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/328238-v-kyjeve-palba-ostrymi-desitky-mrtvych.html>

⁵² NOVINKY.CZ,. EU tlačí na prezidenta Janukovyče, aby skončil ještě letos. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/328261-eu-tlaci-na-prezidenta-janukovyce-aby-skoncil-jeste-letos.html>

zahraničních věcí následujících zemí: Polska, Spolkové republiky Německo, Francie a také zástupce Ruské federace. Tato dohoda měla zajistit návrat k ústavě z roku 2004, okamžité přijetí ústavní reformy, která rovnoměrně vyvažuje pravomoci prezidenta, vlády a parlamentu, přijetí nové ústavy nejpozději do roku 2014 a v závislosti na ní uspořádat nové prezidentské volby. Dále Dohoda zmiňovala vyšetření nedávných násilných činů pod dohledem státních orgánů, opozice a Rady Evropy, neužívání násilí, stáhnutí demonstrantů z administrativních i veřejných budov, uvolnění silnic, odevzdání nelegálních zbraní ministerstvu vnitra.⁵³ Tato dohoda ovšem také nikdy nebyla dodržována.

Janukovyč se pokusil o útěk ze země přes Doněck, v němž mu bylo zabráněno. Opozice žádající jeho odstoupení z funkce prezidenta, čekala na jeho vyjádření, které měl učinit do 22.2.2014. Janukovyč však v televizním přenosu vzkázal, že odstoupit nehodlá. Zároveň zopakoval to, co již před dvěma dny konstatovala ruská vláda, že současná situace v Kyjevě je pokus o vládní puč zinscenovaný extrémní pravicí. Parlament ještě tentýž den schválil zákon, který prezidenta odvolal a vyhlásil předčasné prezidentské volby na 25.5.2014. Jako důvody k odvolání vláda uvedla, že se prezident sám vzdal moci, když přestal plnit své ústavní pravomoci, utekl z Kyjeva a masově porušoval práva lidí.⁵⁴ Toto sesazení je diskutabilní, jelikož podle ukrajinské ústavy je k odvolání prezidenta parlamentem kromě potřebného počtu hlasů nutné obvinění z velezrady, nebo jiného závažného trestného činu a následné schválení výše uvedeného Nejvyšším soudem a poté Ústavním soudem, nebo odvolání ze zdravotních důvodů. Ani jedna z výše zmíněných možností naplněna nebyla.

I přes to se Ukrajina 23.2.2014 oficiálně vrátila k ústavě z roku 2004, prezidentský post byl přidělen novému šéfovi parlamentu Oleksandru Turčynovy.⁵⁵ Ani vedení Strany regionů, jejímž předsedou byl sesazený Viktor Janukovyč, za svým straníkem nestojí, veřejně se od něj distancovala a obvinila ho ze smrti desítek lidí, kteří zahynuli během bojů

⁵³ *Agreement on the settlement of crisis in Ukraine*. Kyjev, 2014. Dostupné také z: http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/671350/publicationFile/190051/140221-UKR_Erklaerung.pdf

⁵⁴ DORAZÍN, Martin. Ukrajinský parlament odvolal prezidenta Janukovyče a vyhlásil nové volby. *Český rozhlas* [online]. 22.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/sledovali-jsme-online-ukrajinsky-parlament-odvolal-prezidenta-janukovyce-a-vyhlasil-nove-volby--1319017

⁵⁵ IDNES.CZ., Ukrajinu nyní vede šéf sněmovny. Janukovyč zmizel, řekl ministr vnitra. *Idnes* [online]. 23.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kyjev-protesty-0i0-/zahranicni.aspx?c=A140223_085617_zahranicni_zt

v minulém týdnu, odsoudila také útěk a zbabělost prezidenta, zradu, vydávání zatykačů na obyčejné lidi, vojáky a důstojníky, zastrašování, davové násilí a celkovou destabilizaci země. Nic takového není podle straníků v demokratické zemi přípustné.⁵⁶ Média informovala o útěku několika členů bývalé vlády a vysoko postavených vládních úředníků, mocenské posty byly obsazeny novými politiky.⁵⁷ Ukrajinská policie vydala v pondělí 24.2.2014 domácí zatykač na bývalého prezidenta. Po tom, co se ukázalo, že se skrývá v Rusku, na něj byl o tři dny později vydán mezinárodní zatykač za masové vraždy účastníků protivládních protestů. Tentýž den byla schválena vláda premiéra Arsenije Jaceňuka.⁵⁸

4.3. ANTIMAJDAN

Antimajdanem lze označit sérii provládních protestů iniciovaných proruskými smýšlejícími jedinci a ruskými provládními organizacemi, které se poprvé projevíly koncem ledna 2014. Tyto protesty probíhaly především na jihovýchodu Ukrajiny, kde je ruský vliv výraznější než jinde v zemi. Do tohoto hnutí se zapojili bývalí vojáci, politici, kozáci, sportovci i motorkáři, kteří jsou připraveni zachránit milované Rusko a zabránit opozici v tom, aby se jí podařilo udělat státní převrat. „*Sdružili jsme se v hnutí Antimajdan, protože milujeme Rusko a chceme ho zachránit,*“ řekl jeden z iniciátorů hnutí. „*Nechceme velké otrěsy. Chceme velké Rusko,*“ vysvětlil zase jiný iniciátor.⁵⁹ Obyvatelé Krymu pochodovali městy s ruskými vlajkami a skandovali: „*Rusko, Rusko*“.

Příznivci hnutí Antimajdan nebyli jen na Ukrajině, obdobná hnutí probíhala také ve městech Ruské federace. Dokonce i v České republice existuje petice s názvem Antimajdan, která ostře kritizuje počínání na Ukrajině.

⁵⁶ BĚLKA, Michal. Janukovyč zcela ztratil vliv. Zrádce a zbabělec, odsoudili ho straníci. <i>Idnes.cz</i> [online]. 23.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/strana-regionu-se-distancovala-od-janukovyce-faf-/zahranicni.aspx?c=A140223_140458_zahranicni_mlb

⁵⁷ IDNES.CZ,. Ukrajinu nyní vede šéf sněmovny. Janukovyč zmizel, řekl ministr vnitra. <i>Idnes.cz</i> [online]. 23.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kyjev-protesty-0i0-/zahranicni.aspx?c=A140223_085617_zahranicni_zt.

⁵⁸ ČT24,. S převratem na Majdanu se nesmíříme, vzkázalo centrum Moskvy. <i>ČT24</i> [online]. 21.2.2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/302430-s-prevratem-na-majdanu-se-nesmirime-vzkazalo-centrum-moskvy/>

⁵⁹ MALACHOVSKÁ, Alexandra. Rusové založili Antimajdan. Má zabránit státnímu převratu. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 28.1.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rusove-maji-antimajdan-nechteji-zamorske-pirozky/r~6c317162a0a811e4a10c0025900fea04/>

4.4. KRYMSKÁ KRIZE

Krym již od začátku odsuzoval, stejně jako Moskva, počínání Euromajdu a po odvolání prezidenta Janukovyče, kdy se vztahy mezi Ruskem a Ukrajinou prohloubily ještě více, se Krym definitivně postavil na stranu Ruska. Vzhledem ke své minulosti, poloze a početné ruské populaci se není čemu divit. Na Krymu je více než 60% obyvatel ruské národnosti, což je jedna z hlavních příčin, proč obyvatelé Krymu tolik touží po připojení se k Ruské federaci.⁶⁰ Další příčinou je historický vývoj samotného poloostrova, od konce 18. století byl součástí Ruska, kdy ho vyhrála Kateřina Veliká. Byl hojně využíván jako oblíbené letovisko a přístav carské námořní flotily. Ve 20. letech 20. století si prosadil svojí samostatnost, kterou však po konci 2. světové války zpět nezískal a stal se opět součástí SSSR. V roce 1954 byl Krym z „bratrského přátelství“ darován Nikitou Chruščovem USSR. V roce 1991 byla Krymu obnovena autonomie v rámci Ukrajinské SSR.

4.4.1. Obsazování Krymu ruskými jednotkami

Ve čtvrtek 27.2.2014 se mezi ruskými vojenskými základnami objevily desítky ozbrojených mužů ve vojenských uniformách bez označení a obsadili základní objekty infrastruktury, především letiště a vládní budovy, na které vyvěsili ruské vlajky.⁶¹ Současná vláda Autonomní krymské republiky byla donucena k rezignaci a o den později, 28.2.2014, byl premiérem jmenován proruský smýšlející Sergej Aksjonov, který pomohl neoznačeným vojákům získat kontrolu nad celým krymským poloostrovem. Nová vláda oznámila, že neuznává legitimitu proevropsky orientované vlády v Kyjevě a že pro ně je právoplatným prezidentem stále Viktor Janukovyč. Krym následně oznámil, že se chce připojit zpět k Ruské federaci. Z některých zpráv vyplývá, že pro proruské politiky je připojení Krymu k Ruské federaci jen jedním z kroků. Chtějí bojovat za to, aby se k Ruské federaci připojila zpět i celá Ukrajina: „*Ukrajina je součástí jednoho velkého ruského světa. Poté, co vyřešíme otázku Krymu, jsme prostě povinni maximálně*

⁶⁰ ČT24, Kam dál na Ukrajině? Krym má jasno: Do Ruska. <i>ČT24</i> [online]. 24.2.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/264169-kam-dal-na-ukrajine-krym-ma-jasno-do-ruska/>

⁶¹ SAUL, Heather. Ukraine crisis: Russians accused of occupying Crimea airports in 'military invasion'. <i>The Independent</i> [online]. 28.2.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-armed-men-seize-crimea-airport-9159276.html>

usilovat o to, abychom ochránili nejen Rusy na Ukrajině. Je třeba ochránit všechny obyvatele Ukrajiny před fašismem a nacismem, před tím nehorázným tlakem západních států, které nám vnucují svou ideologii a hovoří o jakýchsi velkých evropských hodnotách," řekl krymský představitel.⁶²

Nová, prozatímní ukrajinská vláda mezitím svolala Radu bezpečnosti OSN k prodiskutování zneklidňující situace na Krymu. Turčynov podal Rusku žádost o respektování územní celistvosti Ukrajiny a odmítnutí podpory separatismu na Ukrajině v jakékoli podobě. Dále oznámil, že budou po Rusku vyžadovat vydání Viktora Janukovyče, který se podle všech skrýval právě tam.

Napjaté vztahy mezi Ukrajinou a Ruskem se stále prohlubují. Ukrajina oznámila, že nebude na Ruské provokace na krymském poloostrově vojensky reagovat a vyzvala Moskvu, aby zastavila veškeré vojenské přesuny na Krym, kam prý Rusko v posledních dnech stihlo přemístit kolem 6 000 vojáků. Přičemž neoficiální zdroje v minulosti uvedly, že Rusko má v Sevastopolu na 26 000 vojáků.⁶³ Rusko však myšlenku o chystané intervenci odmítlo. Zároveň prohlásilo, že je vývojem na Krymu extrémně znepokojeno. Následující den, 1.3.2014, oznámila krymská vláda posunutí referenda o budoucnosti autonomní oblasti z 25.5.2014 na 30.3.2014, jelikož je nutné situaci vyřešit co nejdříve.

Tentýž den se neoznačení ozbrojenci zmocnili dalších letišť. Na tuto situaci reagoval prozatímní premiér krymské vlády Sergej Aksjonov převzetím kontroly nad bezpečnostními silami v oblasti a požádal o pomoc ruského prezidenta Vladimira Putina. *"S vědomím své odpovědnosti za životy a bezpečnost občanů žádám ruského prezidenta Vladimira Putina o pomoc se zajištěním míru a klidu na území autonomní republiky Krym,"* uvedl. Putin požádal parlament o povolení využít na Ukrajině ruské vojáky k normalizaci situace, což horní komora ruského parlamentu jednomyslně schválila.⁶⁴ Zpravodaj České televize dne 1.3.2014 informoval o tom, že je velmi těžké

⁶² KANTOR, Sebastian. Rada federace souhlasí s připojením Krymu. Šéf krymského parlamentu chce připojit celou Ukrajinu. <i>Tiscali.cz</i> [online]. 7.3.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://zpravy.tiscali.cz/rada-federace-souhlasí-s-pripojenim-krymu-sef-krymskeho-parlamentu-chce-pripojit-celou-ukrajinu-224228>

⁶³ ČTK., Napětí na Krymu se po pátečních bouřlivých událostech ještě více přirostuje. <i>Reflex</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/54908/napeti-na-krymu-se-po-patecnich-bourlivych-udalostech-jeste-vice-priostruje.html>

⁶⁴ ČTK., Situaci na Krymu by uklidnil „menší vojenský kontingent“, zní z Ruska. <i>Idnes.cz</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/krymsky-premier-pozadal-rusko-o-pomoc-dhp-/zahranicni.aspx?c=A140301_082451_zahranicni_hv

se v současnosti na Krym dostat, jelikož několik desítek proruských kozáků postavilo na hranici Krymu s Ukrajinou barikádu a nechtějí do země pustit proevropské síly. Také informoval o tom, že krymské ulice jsou plné ruských vojáků.⁶⁵

V médiích se začíná probírat, kdo poslal na Krym neoznačené ozbrojence. Mnozí odborníci z fotek dedukují, že se jedná o posily Ruské federace, což podle nich potvrzují některé z vozů, které vojáci používají, moderní vojenská technika a také způsob držení zbraní, kterému se učí právě na ruském výcviku. Rusové tyto souvislosti stále popírají. Prohlásili, že jejich vojska jsou na oficiálních základnách a o neoznačených ozbrojencích mluví jako o domobraně, na kterou nemají žádný vliv a neřídí ji.⁶⁶

Ukrajinská vláda, z obav obsazení vládních jednotek ruskými, nařídila jejich stažení a opět vyzvala Rusko, aby se zdrželo ozbrojených akcí. Prozatímní ukrajinský prezident Oleksandr Turčynov nařkl Moskvu z otevřené agrese a z provokace k ozbrojenému konfliktu. Dále označil jmenování Sergeje Aksjonova na post premiéra samozvané krymské vlády za nelegální. Ukrajinský premiér Arsenij Jaceňuk přítomnost ruských vojsk na Krymu komentuje následujícími slovy: "*Nepřípustná ruská přítomnost na území Krymu je pouze provokací. Pokus Ruska, aby Ukrajina reagovala stejně silovým způsobem, se nezdařil. Chápeme, že měli v plánu stvořit na Ukrajině novou Osetii - skrze oběti, krveprolití a válečný konflikt.*"⁶⁷

Znepokojení nad celou situací vyslovil i americký prezident Barack Obama, který Rusko varoval před vojenskou intervencí vůči Ukrajině. Rusko na to reagovalo odvoláním ruského velvyslance ve Spojených státech.

Moskva se veškerým nařčením brání a tvrdí, že jedná v souladu se smlouvou o pohybu ruských jednotek na ukrajinském území z roku 1997. Hájí se tím, že jednotky

⁶⁵ KARAS, Miroslav. Ruští kozáci postavili na hranici Krymu závory. <i>ČT24</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/nejnovejsi-vidoa/264814-zpravodaj-ct-karas-rusti-kozaci-postavili-na-hranici-krymu-zavory/>

⁶⁶ HÁJEK, Adam a Jan WIRNITZER. Kreml dál popírá zásah na Krymu, fotky zbraní ho usvědčují ze lži. <i>IDNES.CZ</i> [online]. 05.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ruske-jednotky-na-krymu-0w1-/zahranicni.aspx?c=A140305_162328_zahranicni_jw

⁶⁷ ČT24, Ruský parlament schválil Putinovi nasazení armády na Krymu. <i>ČT24</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/264777-rusky-parlament-schvalil-putinovi-nasazeni-armady-na-krymu/>

z černomořské flotily v Sevastopolu vstoupily na Krym za účelem ochrany flotily.⁶⁸

4.4.2. Anexe Krymu

Krymský parlament vyhlásil referendum o prohloubení autonomie Krymu na 16.3.2014, což bylo Ukrajinou i Evropskou Unií označeno za protiústavní.

O referendum, které v tomto případě mělo pouze potvrzující účel, byl velký zájem. Celková volební účast byla 83,1%. Hlasovací lístky byly vytištěny v ruštině, ukrajinštině a tatarštině. Obsahovaly následující dvě otázky:

1. *Jste pro znovusjednocení Krymu s Ruskem s právem subjektu Ruské federace?*
2. *Jste pro obnovení platnosti ústavy z roku 1992 a pro status Krymu jako součásti Ukrajiny?*

Ta, na kterou bylo odpovězeno kladně nadpoloviční většinou hlasujících, byla označena za výsledné rozhodnutí.⁶⁹ Celkem 96,77% lidí se vyjádřilo pro připojení Krymu a Sevastopolu zpět k Ruské federaci a na základě toho Krymský parlament vyhlásil 17.3.2014 Krym za nezávislý svrchovaný stát, Krymskou republiku, v níž má zvláštní status město Sevastopol. Po vyhlášení výsledků referenda se proruští příznivci scházeli na náměstí různých měst, mávali ruskými a krymskými vlajkami a skandovali: „*Vracíme se domů!*“⁷⁰ V Sevastopolu, kde hlasování probíhalo odděleně, připojení k Ruské federaci podpořilo 95,6% lidí. Volební účast 89,5% obyvatel města.⁷¹

Podle průzkumu ruské státní agentury VCIOM schválilo připojení Krymu k Rusku devět z deseti Rusů, proti byl jen každý pětadvacátý.⁷²

Ukrajinský prozatímní prezident Aleksandr Turčynov nazval referendum fraškou

⁶⁸ ČT24, Ruský parlament schválil Putinovi nasazení armády na Krymu. <i>ČT24</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/264777-rusky-parlament-schvalil-putinovi-nasazeni-armady-na-krymu/>

⁶⁹ ČT24, Krym: O referendum byl velký zájem. <i>ČT24</i> [online]. 16.03.2014 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/266457-krym-o-referendum-byl-velky-zajem/>

⁷⁰ RT, Crimea declares independence, seeks UN recognition. <i>RT</i> [online]. 17.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://rt.com/news/crimea-referendum-results-official-250/>

⁷¹ NOVINKY.CZ, Krym vyhlásil samostatnost. Moskva chce neutralitu Ukrajiny. <i>NOVINKY.CZ</i> [online]. 17.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/330558-krym-vyhlasil-samostatnost-moskva-chce-neutralitu-ukrajiny.html>

⁷² LIDOVKY.CZ, Ukrajinci na Krymu pomalu balí kufry: 'Být tady člověku nahání strach'. <i>Lidovky.cz</i> [online]. 23.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/reuters-ukrajinci-se-rozhoduji-zda-zustat-na-ruskem-krymu-pas-/zpravy-svet.aspx?c=A140323_110337_ln_zahranici_ele

a vzkázal krymské vládě, že jeho výsledek nikdy nebude uznán jak Ukrajinou, tak ostatním světem. Po referendu vyhlásil mobilizaci 40 tisíc záložníků a situaci prohlásil jako válečnou.⁷³

Bezprostředně po zveřejnění výsledků referenda se Vladimir Putin obrátil na parlament s žádostí o přijetí dalších subjektů do Ruské federace. Státní дума oznámila, že připojení projedná urychleně. Dne 21.3.2014 bylo připojení Krymu k Rusku potvrzeno. Odsudky Západu, jenž proti anexi protestovala, Moskva nebrala v potaz. Své kroky ospravedlnila tím, že chrání své občany před fašistickou hrozbou a anexi komentovala jako preventivní krok, ke kterému byli donuceni událostmi Euromajdanu a následným státním převratem.

Proukrajinsky orientovaní obyvatelé Krymu utekli na Ukrajinu. Podle zpráv do pátku 21.3.2014 překročilo hranice z Krymu směrem na Ukrajinu 900 lidí. Ministerstvo sociálních věcí v Kyjevě zavedlo speciální linku pro navrátilce, kde by jim měli pomoci například s nároky na penzi, sociálním pojištěním nebo hledáním nové školy pro děti. Ukrajinská poslankyně Galina Lutkovská hájící lidská práva prohlásila: „*Pohraniční strážníci vedou statistiku o tom, kolik lidí se stěhuje do jiných ukrajinských regionů. Jsou mezi nimi rodiny s dětmi i jednotlivci.*“⁷⁴

Podle CNN zatím není jasné, jak bude Krym fungovat, protože dosud byl propojen s ukrajinskou energetickou sítí a také většina dodávek vody i plynu proudila na poloostrov z Ukrajiny.⁷⁵

4.4.3. Důsledky anexe

V den oficiálního připojení Krymské republiky k Ruské federaci, tedy 21.3.2014, nařídila ruská vláda odzbrojení ukrajinských vojáků dislokovaných na Krymu, kterých tam

⁷³ RT, „Crimea declares independence, seeks UN recognition.“ [online]. 17.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://rt.com/news/crimea-referendum-results-official-250/>

⁷⁴ LIDOVKY.CZ, „Ukrajinci na Krymu pomalu balí kufry: 'Být tady člověku nahání strach'.“ [online]. 23.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/reuters-ukrajinci-se-rozhoduji-zda-zustat-na-ruskem-krymu-pas-/zpravy-svet.aspx?c=A140323_110337_ln_zahranici_ele

⁷⁵ NOVINKY.CZ, „Krym vyhlásil samostatnost. Moskva chce neutralitu Ukrajiny.“ [online]. 17.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/330558-krym-vyhlasil-samostatnost-moskva-chce-neutralitu-ukrajiny.html>

v té době bylo kolem 20 000. K této akci vyzvali jak vojenskou rozvědku, tak i námořní pěchotu a celou akci maskovali jako posílení ochrany ruských vojenských objektů na Krymu. Vzhledem k tomu, že Vladimir Putin netušil, jak na anexi zareaguje západ, byl podle svých slov také připraven použít ruské jaderné prostředky.⁷⁶

Valné shromáždění OSN 27.3.2014 schválilo nezávaznou rezoluci k potvrzení teritoriální celistvosti Ukrajiny a zároveň označilo anexi Krymu k Ruské federaci za nelegální. V hlasování se 100 států vyjádřilo pro, 11 proti (Arménie, Bělorusko, Bolívie, Kuba, Nikaragua, Severní Korea, Rusko, Súdán, Sýrie, Venezuela a Zimbabwe), 58 členů se zdrželo hlasování a 24 chybělo.⁷⁷ Anexe Krymu není těmito státy uznaná dodnes.

4.5. PRORUSKÉ PROTESTY NA JIHOVÝCHODĚ UKRAJINY

Ruský vliv ve východní části Ukrajiny je značný a nesouhlas s novou ukrajinskou vládou začala vyjadřovat i ostatní města v této oblasti. K negativnímu postoji přispěl i fakt, že prozatímní ukrajinská vláda zrušila 23.2.2014 jazykový zákon, ve kterém byla ruština uznávána jako oficiální menšinový jazyk. Ačkoli Turnyčov tento návrh vzápětí vetoval, protesty se šířily. Začátkem dubna 2014 se situace začala zhoršovat. Po vzoru Krymu proběhly v několika východoukrajinských městech demonstrace ve jménu federalizace Ukrajiny, vyhlášení referenda o připojení k Rusku a zavedení ruského jazyka jako úředního. Vzbouřenci se zmocnili zbraní, v některých městech obsadili úřady a vyhlášovali nezávislé republiky. Stalo se tak v Charkově, Oděse, Doněcku i Luhansku.

4.5.1. Charkovská oblast

V Charkově se demonstrantům podařilo hned 7.4.2014 obsadit sídlo vlády a vyhlásit nezávislou Charkovskou lidovou republiku. Druhý den byli protestanti ze sídla vlády vyhnáni a propukly nepokoje mezi zastánci federalizace, odpůrci a policií. Boje v této oblasti se nedostaly do takových extrémů, jako boje v luhanské a doněcké oblasti, o

⁷⁶ ČT24, . Putin: Po anexi Krymu jsem byl připraven mobilizovat jaderné zbraně. <i>ČT24</i> [online]. 15.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/304885-putin-po-anexi-krymu-jsem-byl-pripraven-mobilizovat-jaderne-zbrane/>

⁷⁷ UN NEWS CENTRE, . Backing Ukraine's territorial integrity, UN Assembly declares Crimea referendum invalid. <i>UN News Centre</i> [online]. 27.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47443&Cr=Ukraine&Cr1=#.VUTgqJOoPt1>.

kterých budu psát dále.

4.5.2. Oděská oblast

Oděská oblast svou polohou nepatří do centra bojů, nicméně 16.4.2014 separatisté vyhlásili Oděskou lidovou republiku. O několik dní později, 2.5.2014, došlo k tragédii, která si vyžádala smrt 46 lidí a asi 200 zraněných. Fotbaloví fanoušci týmů, které měly ten den zápas uspořádali pochod za jednotnou Ukrajinu. Postupně se k pochodu připojovali i další lidé nesoucí ukrajinské vlajky a zpívající hymnu. Tento průvod byl napaden ozbrojenými proruskými separatisty, kteří se je snažili zastavit. Podle výpovědi svědků použili proruští separatisté klacky, hole, baseballové pálky, nože i střelné zbraně. Zastánci jednotné Ukrajiny, kteří s napadením nepočítali, se bránili dlažebními kostkami. Policistům se nepodařilo zneprátelené strany od sebe odtrhnout a boje se přesunuly k Domu odborů, který separatisté před několika dny obsadili a využívali ho jako své útočiště. Během bojů byla budova zapálena a zemřelo 39 lidí. Dodnes se neví, kdo budovu zapálil, jelikož podle svědků obě strany používaly zápalné lahve.⁷⁸ Podle ukrajinského deníku dumska.net bylo zraněno celkem 150-200 lidí, 77 z nich bylo hospitalizováno, z toho 25 těžce raněno.⁷⁹

4.5.3. Doněcká oblast

V Doněcku se 6.4.2014 sešlo na 2 000 demonstrantů požadujících referendum o připojení k Rusku.⁸⁰ Policie se snažila davy rozehnat vodními děly, demonstranti však obsadili sídlo gubernátora a budovu tajné služby, oznámili, že odvolávají současnou vládu, ustanovují nový parlament, který s okamžitou platností vyhlásil nezávislou Doněckou lidovou republiku.

Nová doněcká vláda vyhlásila na 11.5.2014 referendum o připojení k Rusku a zároveň požádala ruského prezidenta o vojenskou pomoc, kterou, jak prohlásila, využijí,

⁷⁸ RT, 39 people die after radicals set Trade Unions House on fire in Ukraine's Odessa. <i>RT</i> [online]. 2.05.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://rt.com/news/156480-odessa-fire-protesters-dead/>

⁷⁹ DUMSKAYA.NET, Столкновения в центре Одессы: десятки пострадавших, есть погибшие (видеотрансляция завершена). <i>Dumska.net</i> [online]. 2.05.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: [http://dumska.net/news/stolknoveniya-v-centre-odessy-desyatki-postradav-035278/](http://dumska.net/news/stolknoveniya-v-centre-odessy-desyatki-postradavshih-postradav-035278/)

⁸⁰ NOVINKY.CZ, Doněckem zmítá násilí, proruští demonstranti vnikli do sídla gubernátora. <i>Novinky.cz</i> [online]. 6.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/332647-doneckem-zmita-nasili-prorusti-demonstranti-vnikli-do-sidla-gubernatora.html>

pokud jim bude kyjevská vláda bránit v nezávislosti.⁸¹ Vzhledem k tomu, že proruští demonstranti neměli dostatečnou podporu od obyvatel Doněcka, opustili 8.4.2014 budovu tajné služby a odvolali plánované referendum. Bezprostředně po tom vtrhly do budovy bezpečností složky a konstatovaly, že sklad zbraní byl otevřen. Neurčili, kolik zbraní zmizelo.⁸²

Boje v doněcké oblasti stále sílily. Proruští separatisté usilovali o připojení dalších měst k Doněcké lidové republice a podařilo se jim obsadit správní budovy, úřady vlády, televizní stanice, letiště, policejní stanice a další sídla silových složek. Na operacích separatistů se podle ukrajinské vlády podílejí agenti ruských tajných služeb, což podle nich potvrzuje také fakt, že jsou separatisté oblečení v maskovaných uniformách. Ukrajinské ministerstvo vnitra uvedlo, že cílem útočníků ve Slavjansku, jednom z obsazených měst separatisty v doněcké oblasti, bylo zmocnit se asi 400 pistolí Makarov a 20 automatických pušek Kalašnikov. Zbraně prý ozbrojenci rozdávají dalším proruským aktivistům.⁸³ Další zprávy oznámily, že proruští aktivisté stavějí kolem obsazených budov barikády. Ukrajinský prezident Turnyčov 12.4.2014 svolal bezpečností radu státu a téhož dne kyjevská vláda prohlásila, že proti útočníkům budou postupovat jako proti teroristům a o den později zahájili první antiteroristickou operaci. Na místo bylo vysláno speciální policejní komando, které bylo zablokováno proruskými aktivisty.

Zprávy z 22.4.2014 přinášejí informace o nalezení dvou umučených těl. První bylo identifikováno jako Volodymyr Rybak, bývalý člen strany Vlast, nynější zastupitel východoukrajinského města Horlivka, které bylo zmítáno boji mezi separatisty a ukrajinskou armádou. Druhou obětí byl reportér amerického webu Vice News Simon Ostrovsky. Během víkendové přestřelky přišli o život i separatisté hlásící celkem tři oběti. V rámci bezpečnostních opatření byl v Doněcké oblasti vyhlášen noční zákaz vycházení. Podle ukrajinského zpravodajského serveru Novosti Donbassa proruští aktivisté údajně

⁸¹ NOVINKY.CZ,. Proruští aktivisté v Doněcku vyhlásili nezávislost, chtějí pozvat ruské vojáky.

<i>Novinky.cz</i> [online]. 7.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/332721-prorusti-aktiviste-v-donecku-vyhlasili-nezavislost-chteji-pozvat-ruske-vojaky.html>

⁸² NOVINKY.CZ,. Doněčtí separatisté se zřekli nezávislé republiky, nezískali podporu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 8.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/332837-donecti-separatiste-se-zrekli-nezavisle-republiky-neziskali-podporu.html>

⁸³ NOVINKY.CZ,. Situace se vyhrocuje, Ukrajina svolala bezpečnostní radu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 12.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/333328-situace-se-vyhrocuje-ukrajina-svolala-bezpecnostni-radu.html>

zabavují soukromé automobily, kterými by mohli uprchnout a vymáhají
obyvatelstva daně.⁸⁴

z

Ukrajina se obává vypuknutí války s Ruskem, proto uvádí své ozbrojené síly do stavu plné bojové pohotovosti. Turčynov zároveň konstatoval, že krizovou situaci na východě země nebudou řešit silovými metodami, jelikož jsou poučeni z předchozího vývoje Euromajdanu. Zemi chtějí stabilizovat na základě kádrových výměn.

Proruští separatisté zatím obsadili budovy správních orgánů asi v deseti městech na východě Ukrajiny. Část policistů přitom prý přešla na jejich stranu. Což je problém, se kterým se ukrajinská pořádková armáda potýká poslední dobou často. Turčynov na tuto situaci „přeběhlíků“ reagoval následujícím prohlášením: „*Takzvaní strážci zákona, kteří zradili Ukrajinu a začali spolupracovat s teroristy, se budou zodpovídat před soudem.*“ Krátce po Turčynově prohlášení zveřejnil deník Ukrajinska pravda informaci Služby bezpečnosti Ukrajiny (SBU), že ve vojenském táboře blízko Krymu dochází k výcviku ukrajinských občanů ruskou tajnou službou. Takzvaná domobrana Krymu nabízí Ukrajincům 100 hřiven na den (cca 200 Kč) za účast v bojích. Informace byly zveřejněny na základě výpovědi zatčeného člena takto vycvičené domobrany.⁸⁵

Ač ukrajinská vláda slibovala, že vojska nebudou na východě Ukrajiny útočit, hned na začátku května zahájila rozsáhlou ofenzivu, při které byly použity pozemní jednotky bojových vozů a vrtulníků. Městy se nesly výstřely a výbuchy. Armádě se zprvu dařilo, obsadila většinu kontrolních stanovišť vzbouřenců na cestách směrem do měst v doněcké oblasti. vzbouřenci však sestřelili 2 vrtulníky. Kromě nich musela ukrajinská vojska čelit i místním lidem, kteří jim často bránili v průchodu. Povstalcům se druhý den podařilo ztracené oblasti získat znovu. Intenzivní boje dále pokračovaly, zprávy zatím informovaly o 46 obětech.⁸⁶

Dne 11.5.2014 proběhlo v Doněcké oblasti referendum o samostatnosti. Separatisté

⁸⁴ ČT24., U Slavjansku našli umučené oběti, protiteroristická akce pokračuje. <i>ČT24</i> [online]. 22.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/270562-u-slavjansku-nasli-umucene-obeti-protiteroristicka-akce-pokracuje/>

⁸⁵ NOVINKY.CZ.,. Ozbrojené síly Ukrajiny jsou ve stavu plné bojové pohotovosti. <i>Novinky.cz</i> [online]. 30.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/334995-ozbrojene-sily-ukrajiny-jsou-ve-stavu-plne-bojove-pohotovosti.html>

⁸⁶ NOVINKY.CZ.,. Na východě Ukrajiny zadržují separatisté pět rukojmích, pokračuje útok na Slavjansk. <i>Novinky.cz</i> [online]. 5.5.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335310-na-vychode-ukrajiny-zadrzuji-separatiste-pet-rukojmich-pokracuje-utok-na-slavjansk.html>

věřili, že budou mít podporu, ač jim do karet moc věcí nehrálo. Podle nedávného průzkumu amerického střediska Pew chce většina obyvatel zachovat jednotnou Ukrajinu a odtržení nepodporuje ani většina ruskojazyčného obyvatelstva.⁸⁷ Ukrajinská vláda již dopředu avizovala, že referendum bude neplatné a ruský prezident Vladimir Putin prosazoval odsunutí referenda na později, separatisté neposlechli.

V referendu ohledně samostatnosti Doněcké lidové republiky hlasovalo 89,07% lidí pro samostatnost, 10,19% proti. Volební účast byla 74,87% obyvatel.⁸⁸ Hlasovací podmínky byly více než podivné, v některých městech například lidé finančně přispívali na Doněckou lidovou republiku. Samozvaný vůdce Doněcké lidové republiky prohlásil, že okamžitě po zveřejnění výsledků stanoví novou vládu a ukrajinská vojska budou označena za okupanty.

4.5.4. Luhanská oblast

Jak jsem zmiňovala výše I v Luhansku proběhla 6.4.2014 demonstrace, při které protestanti obsadili sídlo tajné služby a zmocnili se zbraní. Policii se po několika dnech bojů podařilo dostat budovu tajné služby pod kontrolu. Během dubna proběhlo několik protestů, ale na rozdíl od Doněcké oblasti byla situace v Luhanské oblasti poměrně klidná. Separatisté obsadili několik správních budov, sídlo místní správy a převzali kontrolu nad městem Luhansk. V následujících dnech se jim podařilo obsadit také další města v oblasti. Luhanská vláda žádala o uspořádání referenda, v rámci kterého se bude řešit samostatnost jednotlivých regionů a uznání ruštiny jako úředního jazyka. Kyjevské úřady toto referendum neschválily a jako odpověď byla 27.4.2014 vyhlášena Luhanská lidová republika, která vyhlásila na 11.5.2014 referendum.

Dne 8.5.2014 proběhl první ozbrojený střet, kdy povstalci zaútočili na zahraniční přejezd, ale byli odraženi. Situace se stupňovala vzhledem k blížícímu se referendu,

---

⁸⁷ NOVINKY.CZ,. Separatisté na východě Ukrajiny žijí v klamu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 9.5.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335751-separatiste-na-vychode-ukrajiny-ziji-v-klamu.html>

⁸⁸ NOVINKY.CZ,. Separatisté hlásí vítězství, v Doněcku je pro odtržení drtivá většina. <i>Novinky.cz</i> [online]. 12.5.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335904-separatiste-hlasi-vitezstvi-v-donecku-je-pro-odtrzeni-drtiva-vetsina.html>

ve kterém se 96% lidí vyjádřilo pro vytvoření samostatné republiky při volební účasti 80%. Podle některých zdrojů ukrajinské jednotky při snaze zabránit lidem jít k referendu stříleli do davu a zasáhli 2 lidi.⁸⁹ Stejně jako v případě referenda v Doněcké oblasti avizovala ukrajinská vláda, že referendum nebude uznáno za platné.

Dne 16.5.2014 OSN ohlásila, že během ukrajinských protestů pravděpodobně zemřelo 250 lidí. Z toho 127 od zahájení operace ukrajinských vládních jednotek proti separatistům na východě země, tedy od dubna 2014. V zajetí se nacházelo kolem 49 osob a desítky lidí byly nezvěstní. Prozápadní ukrajinská vláda byla OSN vyzvána, aby začala s odpůrci vlády na východu Ukrajiny jednat, protože podle nich není situace nezvratná.⁹⁰

4.5.5. Boje v Donbasu

Události od května 2014 probíhaly v Luhanské a Doněcké oblasti paralelně, proto je budu v následujících odstavcích popisovat jako boje na území Donbasu, o kterých mluvíme dodnes. Boje se soustřeďovaly především na okrajích měst, nebo mimo ně. Povstalci se snažili obsadit letiště a jiné budovy, které ostřelovali ruskými granátometry namontovanými na autech. Ukrajinská vojska se bránila pomocí houfnic a minometů.⁹¹ Některé vesnice v doněcké oblasti byly po útocích srovnány se zemí. Dne 21.5.2014 oznámil Turčynov, že armáda a bezpečnostní složky jsou připraveny zahájit závěrečnou fázi protiteroristické operace. Dodal, že v nejbližší době budou města v Doněcké a Luhanské oblasti zbavena teroristů, aby se mohlo uskutečnit první kolo plánovaných prezidentských voleb.

Situace se stupňovala úměrně k blížícím se prezidentským volbám, s nimiž separatisté nesouhlasili a obsadili proto některé volební místnosti. Podle odhadů den před volbami fungovalo v obou oblastech 735 hlasovacích míst z celkového počtu 3 900.

⁸⁹ NOVINKY.CZ,. Ukrajínští vojáci v Krasnoarmijsku ukončili násilně referendum a stříleli do davu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 11.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335898-ukrajinsti-vojaci-v-krasnoarmijsku-ukoncili-nasilne-referendum-a-strileli-do-davu.html>

⁹⁰ NOVINKY.CZ,. Ukrajinská krize má 250 obětí. <i>Novinky.cz</i> [online]. 16.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/336532-ukrajinska-krize-ma-250-obeti.html>

⁹¹ NOVINKY.CZ,. Ve Slavjansku a Kramatorsku probíhají tvrdé boje, separatisté nasadili ruské zbraně. <i>Novinky.cz</i> [online]. 17.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/336547-ve-slavjansku-a-kramatorsku-probihaji-tvrde-boje-separatiste-nasadili-ruske-zbrane.html>

Volební komise měly stížené podmínky, povětšinou pracovaly v ilegalitě a potýkaly se s nedostatkem spolupracovníků. Obyvatelé se báli podílet na organizaci voleb, protože jim bylo vyhrožováno.⁹²

V prezidentských volbách zvítězil 54,22% Petro Porošenko, jeden z iniciátorů Euromajdanu. Jeho vítězství vyvolalo další vlnu protestů. Demonstranti napadli letiště v Doněcku a v Slavjansku. Po krvavých bojích se oba útoky ukrajinským vojskům podařilo odrazit. Boje se přesunuly i do obytných čtvrtí, města čelila intenzivní palbě z minometů, granátometů, děl a vrtulníků. Situace se rychle měnila, města, která včera měly vládní jednotky pod kontrolou, byly dnes ovládány separatisty. Zprávy z 2.6.2014 přinesly informaci, že povstalci ve snaze dostat se do Ruska zaútočili na pohraniční policisty v luhanské a doněcké oblasti. Všechny se jim podařilo odrazit. Přechod je pro separatisty důležitý mimo jiné proto, že přes něj z Ruska proudí zbraně a munice. Boje v pohraničí trvaly několik dalších dní, proto Ukrajina 6.6.2014 uzavřela 8 hraničních přechodů.

Ač nově jmenovaný ukrajinský prezident, Petro Porošenko, hned po jmenování prohlásil, že chce ukončit boje na východě Ukrajiny, nestalo se tak. Boje stále zesilovaly i přes uzavřená příměří, která ani jedna strana nerespektovala. Podle výpovědi mluvčího povstalecké skupiny jsou některá města srovnána se zemí. Ve Slavjansku lidé přečkávají noci v protiletadlových krytech, ve městě nefungují mobilní sítě, neteče tam voda ani nefungují energie. Došly také zásoby benzínu. Vážné zásobování potravinami a nejsou vypláceny mzdy a důchody. Jediné, co funguje je zásobování léčivou od Červeného kříže.⁹³ V oblasti Donbasu působí také česká odnož humanitární organizace Člověk v tísni, která postižené oblasti zásobuje potravinami, dekami a dalším potřebným materiálem.

Dne 17.7.2014 došlo k další tragédii, která si vyžádala 298 obětí. Nad územím doněcké oblasti bylo sestřeleno letadlo společnosti Malaysia Airline. Z útoku se obě strany obviňovaly navzájem, nicméně dodnes se neví, kdo za smrt tolika lidí může. Na základě mezinárodního tlaku byly obě strany donuceny uzavřít v místě dopadu letadla příměří.

⁹² NOVINKY.CZ,. Volební komise na východě Ukrajiny pracují v ilegalitě. <i>Novinky.cz</i> [online]. 24.5.2014 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/337189-volebni-komise-na-vychode-ukrajiny-pracuji-v-ilegalite.html>

⁹³ NOVINKY.CZ,. Slavjansk je bojová zóna bez vody a elektřiny. Luhanskou oblast dobývají kozáci. <i>Novinky.cz</i> [online]. 10.6.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/338917-slavjansk-je-bojova-zona-bez-vody-a-elekriny-luhanskou-oblast-dobývaji-kozaci.html>

V ostatních oblastech se bojovalo i nadále. Mnohá města čelila celodenní palbě z raketometů a minometů, častokrát bylo zasaženo potrubí, či trafostanice a města se ocitla bez vody, či elektřiny. Zprávy se srpna 2014 hlásí, že se ukrajinské armádě podařilo vytlačit separatisty z většiny měst, ale města Luhansk i Doněck jsou stále pod jejich kontrolou. Příměří v místě dopadu sestřeleného letounu bylo oboustranně porušeno hned 1.8.2014.

Ukrajinská armáda se rozhodla oddělit separatisty luhanské a doněcké oblasti a dostat se tak k Doněcku a osvobodit jeho obyvatele, což se jim druhý den povedlo. Ukrajinská vláda proto vyzvala obyvatele Doněcku, aby město opustili, což mnoho civilistů udělalo. Ostatní však neměli na odchod finanční prostředky, a proto si nakoupili trvanlivé potraviny, svíčky, nebo třeba baterie do zásoby. Podle OSN si boje na východě Ukrajiny vyžádaly k 3.8.2014 přes 1 100 lidských obětí.⁹⁴ Ostřelování Doněcku stále pokračovalo, boje probíhaly především na předměstích, armádě se nepodařilo dostat se hlouběji do centra města.

Vojenské jednotky obklíčily také město Luhansk, u ruských hranic však separatisté odřízli část armády, která zůstala bez zásob. Vojáci proto boj museli vzdát a značná část hranic opět padla pod kontrolu separatistů. Vládním jednotkám se podařilo získat pod kontrolu některé vesnice a města z oblasti Donbasu, zároveň se jim povedlo zničit několik ruských obrněných vozů, které 15.8.2014 překročily hranice směrem na Ukrajinu a v ten stejný den ukrajinská armáda zahájila závěrečnou fázi osvobození Doněcku a Luhansku.⁹⁵ Separatisté je však překvapili následujícího dne, kdy do bojů zapojili tanky a obrněné transportéry. Rusko opět odmítlo, že by obrněné transportéry poslali oni. Ostřelování pokračovalo. Ve zprávách ze 17.8.2014 se objevilo, že během posledních 3 dní zemřelo v Doněcku až 70 lidí.⁹⁶ Od března zemřelo v Doněcké oblasti 951 lidí a 1748 jich bylo zraněno.⁹⁷

⁹⁴ NOVINKY.CZ., Obležený Doněck se připravuje na ofenzivu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 3.8.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/344020-oblezeny-doneck-se-pripravuje-na-ofenzivu.html>

⁹⁵ NOVINKY.CZ., Kyjev: Zničili jsme většinu obrněnců z Ruska. <i>Novinky.cz</i> [online]. 15.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345124-kyjev-znicili-jsme-vetsinu-obrnencu-z-ruska.html>

⁹⁶ VOICE OF SEVASTOPOL., War in the South-East Online 08/16/2014 Chronicle.

<i>En.voicesevas.ru</i> [online]. 17.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://en.voicesevas.ru/news/yugo-vostok/2817-war-in-the-south-east-online-08-16-2014-chronicle.html>

⁹⁷ NOVINKY.CZ., Do Luhanska prý vjela ruská vojenská kolona a 1200 ozbrojenců. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345417-do-luhanska-pry-vjela-ruska-vojenska-kolona-a-1200-ozbrojencu.html>

Dne 19.8.2014 Ukrajina zakázala vysílání 14 ruských televizních stanic. Podle ukrajinského ministerstva vnitra se jedná o obranu před propagandou ze strany Ruska, vyřazené stanice podezírají z nabádání rusky hovořícího obyvatelstvo na jihovýchodě země k separatismu.⁹⁸

Ani Luhansk se nevyhnulo dlouhodobým útokům, město je bez vody, energie, telefonního a internetového signálu. Podle zpráv z města uprchlo až 300 000 z celkem půl miliónu obyvatel.⁹⁹ Vládním jednotkám se podařilo osvobodit jednu čtvrť, zbytek města je stále ovládán separatisty. Dne 20.8.2014 do Luhansku podle ukrajinských zdrojů přijela ruská kolona 150 ozbrojených vozů a asi 1 200 vojáků, což Rusko opět popřelo. Separatisté tvrdí, že veškerou těžkou techniku, kterou používají, získali z bojů s ukrajinskou armádou a z obsazených skladů.¹⁰⁰

Dne 24.8.2014 povstalci ohlásili protiofenzívu a obsadili několik měst a vesnic na jihovýchodě Ukrajiny, zároveň obklíčili až 17 000 ukrajinských vojáků, kteří zůstali odtrženi od posil a pomoci. Dne 29.8.2014 vyzval ruský prezident Vladimir Putin separatisty, aby uvolnili humanitární koridor a nechali ukrajinské vojáky odejít bez zbytečných obětí na životech. Separatisté poslechli a následující den propustili několik desítek vojáků zpět na Ukrajinu. S tím, že se postupně budou propouštět další. Ukrajinské jednotky se stáhly od Luhansku a separatisté opět obsadili letiště u Doněcku a Luhansku a zahájili postup k dalším městům.

Prozatím ze svých domovů v oblasti Donbasu uteklo 260 000 lidí na Ukrajinu a 814 000 do Ruska. Obě čísla jsou jen hrubým odhadem, lidé stále prchají. Podle odhadů zůstalo ve válečné oblasti cca 40% obyvatelstva, kteří odejít nechtějí. Proč zůstávají není jasné, mnozí jsou již staří a neumějí si představit život jinde, jiní nechtějí opustit své domovy, které vybuovali. K datu 2.9.2014 hlásí OSN 2 600 mrtvých.¹⁰¹

---

luhanska-pry-vjela-ruska-vojenska-kolona-a-1200-ozbrojencu.html

⁹⁸ ČTK., Ukrajina zakázala vysílání čtrnácti ruských televizí. <i>Novinky.cz</i> [online]. 19.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345408-ukrajina-zakazala-vysilani-ctnacti-ruskych-televizi.html>

⁹⁹ NOVINKY.CZ., Ukrajinská armáda pronikla do centra Luhansku. <i>Novinky.cz</i> [online]. 19.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345356-ukrajinska-armada-pronikla-do-centra-luhansku.html>

¹⁰⁰ NOVINKY.CZ., Do Luhanska prý vjela ruská vojenská kolona a 1200 ozbrojenců. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345417-do-luhanska-pry-vjela-ruska-vojenska-kolona-a-1200-ozbrojencu.html>

¹⁰¹ IDNES.CZ., Boje v Donbasu už vyhnaly z domovů více než milion lidí. <i>Idnes.cz</i> [online].

Tvrdé boje stále přetrvávaly až do 5.9.2014, kdy byla uzavřena První Minská mírová dohoda (více v samostatné kapitole 3.7.), která však nikdy nebyla dodržována. Města Debalceve, Doněck, Luhansk, Horlivka, Makijivka čelila několika dennímu bombardování. K 15.9.2014 hlásila donecká oblast od uzavření mírové dohody mezi Ukrajinou a separatisty ztrátu 11 civilistů.¹⁰² Pod dohledem Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) začali 24.9.2014 separatisté i ukrajinské jednotky stahovat těžké zbraně do vzdálenosti 15 kilometrů od frontové linie, čímž vytvořili 30 km dlouhou demilitarizovanou zónu. Ani to boje neukončilo. Separatisté již dříve požadovali federalizaci Donbasu, což ukrajinský prezident Petro Porošenko odmítl a prohlásil, že Ukrajina bude nadále parlamentním a unitárním státem.¹⁰³

Zprávy z 1.10.2014 uvedly navýšení počtu separatistů v oblasti demilitarizované zóny, kteří intenzivně ostřelují doněcké letiště za použití tanků. Ostřelování čelila také další města na jihovýchodě Ukrajiny jako například Debalceve, Mariupol, Doněck, kde separatisté pálili z obytných zón, což jim vládní jednotky oficiálně nemohly oplácet. Ukrajinské jednotky jsou ruskými médii obviněny z útoku na mikrobus, v němž zemřelo až 8 lidí. Ukrajina toto obvinění odmítla a obvinila z ostřelování separatisty.¹⁰⁴ Koncem října, 20.10.2014, otrásla mohutná exploze celým Doněckem. Naštěstí nikdo nezemřel. Opět došlo k vzájemnému obviňování obou stran, ani jedna se k útoku nepřiznala. Šéf doněckých radikálů na to konto oznámil, že tímto ukončuje Minský mír.¹⁰⁵

Dne 4.11.2014 bylo zveřejněno, že od uzavření Minské dohody (tj. necelé 2 měsíce) zemřelo na straně ukrajinských vojáků 100 mužů, na což Porošenko reagoval posílením jednotek a zvýšenou kontrolou na armádních kontrolních stanovištích s cílem

---

2.9.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-ukrajina-uprchlici-milion-osn-d76-/zahranicni.aspxc=A140902_125537_zahranicni_aha#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=top6

¹⁰² NOVINKY.CZ,. Doněck hlásí dvě desítky mrtvých civilistů, nejtěžší ztráty od začátku září.

<i>Novinky.cz</i> [online]. 15.9.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z:

<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/347705-doneck-hlasi-dve-desitky-mrtvych-civilistu-nejtezsi-ztraty-od-zacatku-zari.html>

¹⁰³ NOVINKY.CZ,. Na východě Ukrajiny hřmí salvy z raketometů. <i>Novinky.cz</i> [online]. 30.9.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/349083-na-vychode-ukrajiny-hrmi-salvy-z-raketometu.html>

¹⁰⁴ NOVINKY.CZ,. Raketa v Doněcku zabila lidi nastupující do mikrobusu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 1.10.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/349229-raketa-v-donecku-zabila-lidi-nastupujici-do-mikrobusu.html>

¹⁰⁵ ČTK,. Příměří považujeme za ukončené, hlásí šéf doněckých radikálů. <i>ČT24</i> [online]. 20.10.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/352569-v-bojich-behem-primeri-zahynulo-sto-ukrajinskych-vojaku-kyjev-chce-odvratit-ofenzivu.html>

omezit dopravu a zastavit tak pronikání výzvědných a diverzních skupin do ukrajinského vnitrozemí.¹⁰⁶ Další listopadové zprávy přinesly, že Kyjev odmítl vyplácet důchody v Donbasu dokud bude oblast ovládána teroristy. V Doněcké a Luhanské lidové republice tak Kyjev pozastavil především výplatu sociálních dávek a dotací.¹⁰⁷

Dne 23.12.2014 schválila Ukrajina zrušení neutrality země a oznámila, že bude usilovat o vstup do NATO.¹⁰⁸ Následující den, 24.12.2014, proběhlo v Minsku další kolo mírových jednání o urovnání konfliktu na východě Ukrajiny, kterého se účastnili vedoucí separatistů Donbasu, zástupci Ukrajiny, Ruska a OBSE. Jednání bylo zaměřeno především na potvrzení předchozích úmluv o příměří, které nebyly dodržovány, stažení vojsk a těžké vojenské techniky od frontové linie a na brzké osvobození všech zajatců. Všichni přítomní se dostali pouze k poslednímu bodu a odsouhlasili výměnu zajatců. Dne 28.12.2014 bylo propuštěno 150 zadržovaných povstalců na jedné straně a na straně druhé 225 ukrajinských vojáků.

Od dubna, kdy na východě Ukrajiny vypukl konflikt, zemřelo podle OSN 4 707 lidí. Téměř jedna čtvrtina z celkového počtu, tedy 1 357 lidí, přišla život od 5. září, kdy se obě strany dohodly v Minsku na klidu zbraní.¹⁰⁹

Po poměrně klidném prosinci se v novém roce boje opět vyostřily. Na začátku ledna čelila města v oblasti Donbasu dlouhému bombardování, které zasáhlo i obytné čtvrti. Za zesílené boje podle Kyjeva mohl ruský humanitární konvoj, který dorazil na východ Ukrajiny v minulých dnech. Kyjev Rusko podezírá, že konvoj nedovezl pouze humanitární pomoc, ale i vojenskou techniku a výzbroj pro povstalce.¹¹⁰

¹⁰⁶ ČTK,. V bojích během příměří zahynulo sto ukrajinských vojáků, Kyjev chce odvrátit ofenzívu. <i>ČT24</i> [online]. 4.11.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z:

<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/352569-v-bojich-behem-primeri-zahynulo-sto-ukrajinskych-vojaku-kyjev-chce-odvratit-ofenzivu.html>.

¹⁰⁷ ŽILKOVÁ, Věra. Důchody za teroristy platit nebudeme, hlásí Kyjev. Plyn však nevypne. <i>Idnes.cz</i> [online]. 5.11.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ukrajina-donbas-duchody-jacenuk-dnr-zahranicni.aspx?c=A141105_121821_zahranicni_vez

¹⁰⁸ NOVINKY.CZ,. Ukrajina schválila zrušení neutrality, chce do NATO. <i>Novinky.cz</i> [online]. 23.12.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/357145-ukrajina-schvalila-zruseni-neutrality-chce-do-nato.html>

¹⁰⁹ NOVINKY.CZ,. Klíčové kolo rozhovorů o ukrajinské krizi bylo zrušeno. <i>Novinky.cz</i> [online]. 26.12.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/357249-klicove-kolo-rozhovoru-o-ukrajinske-krizi-bylo-zruseno.html>

¹¹⁰ ČTK,. Boje na východní Ukrajině se opět vyostřují. <i>ČT24</i> [online]. 9.1.2015 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ukrajinska-krize/297631-boje-na-vychodni-ukrajine-se-opet-vyostruji/>

Další hromadná tragédie přišla 12.1.2015, kdy byl granátem zasažen ukrajinský autobus a zemřelo 12 cestujících.¹¹¹ Povstalci z útoku obviňují ukrajinskou armádu, podle ukrajinského velení byl útok dílem vzbouřenců.

Kolem 20.1.2015 se už po několikáté strhly boje o doněcké letiště. Během ostřelování došlo k další tragédii, kdy byl zasažen trolejbus s cestujícími. Tentokrát si válka na východě Ukrajiny vyžádala 8 nevinných obětí a 13 těžce raněných. O tom, která ze zneprátených stran je za útok odpovědná se opět jen spekovalo.¹¹² Separatisté během útoku na doněcké letiště zajali 16 ukrajinských vojáků. Obviňovali je z ostřelení trolejbusu a jako trest nechali jednoho z nich veřejně pranýřovat davem ukrajinského obyvatelstva, který do spoutaného vojáka začal kopat a bít ho pěstmi.¹¹³ Boje dále pokračovaly. Dne 24.1.2015 separatisté zahájili útok na přístav Mariupol, který byl stále pod kontrolou vládních jednotek. Při ostřelování zasáhli i obytné domy, mateřskou školku, dvě školy, tržnici a obchody, což zapříčinilo smrt 30 lidí a téměř 100 raněných.¹¹⁴ Ukrajinský prezident Petro Porošenko označil celou akci za teroristický útok separatistů. Podle některých zpravodajských deníků separatisté tímto útokem opláceli výše zmíněnou smrt 8 nevinných cestujících v sestřeleném trolejbusu, za kterou vinili ukrajinské jednotky.¹¹⁵ Napjatá válečná situace vedla k žádosti Ukrajiny o zvýšení sankcí proti Rusku a kvůli podpoře separatistů označila Rusko za agresora a samozvané republiky za teroristické organizace.

Ani v únoru 2015 boje neustaly. Podle zpráv proběhly nejsilnější boje ve městě Debalceve, důležitém železničním a silničním uzlu, na hranicích Luhanské a Doněcké oblasti, kde byla vládní vojska obklíčena separatisty nutícími je ke kapitulaci. Ani přes to,

¹¹¹ LIDOVKY.CZ,. Na ukrajinský autobus dopadl granát, zemřelo dvanáct lidí. <i>ČT24</i> [online]. 13.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/ukrajinsky-autobus-zasahl-granat-zemrelo-nejmene-deset-lidi-pr6-/zpravy-svet.aspx?c=A150113_151711_ln_zahranici_msl

¹¹² ŠVAMBERK, Alex. Kdo zasáhl trolejbus s civilisty? OBSE nevyloučila útok ukrajinské armády. <i>Novinky.cz</i> [online]. 23.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/359593-kdo-zasahl-trolejbus-s-civilisty-obse-nevyloucila-utok-ukrajinske-armady.html>

¹¹³ ČTK,. Šéf povstalců: Bohužel jsem nemohl zajatce postřílet. <i>Týden.cz</i> [online]. 22.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/sef-povstalcu-mame-zajatce-bohuzel-nemohl-jsem-je-vsechny-postrilet_330931.html

¹¹⁴ ČTK,. Porošenko trvá na minských dohodách, Rusko zablokovalo Radu bezpečnosti. <i>ČT24</i> [online]. 25.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/299398-porosenko-trva-na-minskych-dohodach-rusko-zablokovalo-radu-bezpecnosti/>

¹¹⁵ E15.CZ,. Zacharčenko popřel zahájení ofenzivy na Mariupol. Granáty zabily 30 lidí. <i>E15.CZ</i> [online]. 24.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/zacharcenko-poprel-zahajeni-ofenzivy-na-mariupol-granaty-zabily-30-lidi-1156029>

že 15.2.2015 byla uzavřena Druhá dohoda obnovující mír a okamžité složení zbraní, boje neustaly. Separatisté v té době ovládali 493 km ukrajinko-ruských hranic, což je zhruba čtvrtina z celkové délky. Díky tomu se jim na pomoc do Debalceve mohlo lehce dostat 25 ozbrojených tanků.¹¹⁶ Naopak ukrajinské jednotky hlásily vyčerpání. Podle výpovědí některých z nich nejedli už 5 dní, mají nedostatek zbraní a poničené vybavení. Slíbená pomoc se k nim přes separatisty nedostala.

Dne 18.2.2015 se obklíčené ukrajinské jednotky daly na ústup a Debelceve padlo plně do rukou separatistů. Podle odhadu povstalců ukrajinská armáda ztratila při těchto bojích 2 000 - 3 000 vojáků, stovky padly do zajetí. Nicméně ukrajinská armáda uvedla, že v bojích přišla o 22 mužů a dalších 150 bylo raněno. Proruští separatisté ohlásili zajetí 153 ukrajinských vojáků. Ukrajinský prezident Petro Poročenko oznámil, že zvažuje pozvání mírových jednotek OSN, protože Rusko neplní mírové dohody z Minsku.¹¹⁷

Jak jsem několikrát v textu zmiňovala již od počátku protestů včetně Antimajdanu se debatuje o tom, že Rusko zásobuje separatisty zbraněmi, municí, technikou a novými vojenskými silami. Ačkoli se Rusko celou dobu těmto nařčením brání, skupina britských investigativních novinářů, Bellingcat, v únoru 2015 přišla s tím, že východní Ukrajina čelila po několik měsíců ostřelování z ruského území. K těmto závěrům novináři dospěli po několika měsíčním studování videozáznamů, záznamů ze sociálních sítí a satelitních záznamů. Rusko obvinění popřelo.^{118 119}

V březnu, po dobytí Debelceve separatisty, se intenzita bojů snížila. Dokonce kolovaly zprávy, že obě strany začaly stahovat těžké zbraně, čemuž nevěřili členové dobrovolnických praporů působících v Donbasu. Vedoucí praporu Azov prohlásil, že jsou po celou dobu od separatistů v malé míře napadáni a že očekávají další ofenzivu:

¹¹⁶ BRITSKÉLISTY,. Reportér ruských televizí mimoděk dokázal trvalou přítomnost ruských tanků na ukrajinské frontě - See more at: <http://blisty.cz/art/76472.html#sthash.DHp5PGrL.dpuf>.

¹¹⁷ ČTK, a REUTERS. Porošenko zvažuje pozvání mírových sil na Ukrajinu. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 18.2.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zive-streda-18-unora-ukrajina-rusko-separatiste/r~27a740c2b14111e490f70025900fea04/>

¹¹⁸ ČTK,. Rusko ostřelovalo Ukrajinu ze svého území, tvrdí britská analýza. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 20.2.2015 [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-ostrelovalo-ukrajinu-podle-analyzy-fjp-zpr_nato.aspx?c=A150220_160320_zpr_nato_inc

¹¹⁹ BELLINGCAT,. Bellingcat Report – Origin of Artillery Attacks on Ukrainian Military Positions in Eastern Ukraine between 14 July 2014 and 8 August 2014. <i>Bellingcat</i> [online]. 17.2.2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <https://www.bellingcat.com/news/uk-and-europe/2015/02/17/origin-of-artillery-attacks/>

*„Ústupky povedou jen k další agresi. Válka bude nevyhnutelně pokračovat a skončí buď naší naprostou porážkou, nebo územní celistvostí - tedy navrácením Doněcku i Krymu“.*¹²⁰

Zprávy z konce května zveřejnily proslov ukrajinského prezidenta Petra Porošenka, ve kterém prohlásil, že je připravený vyhlásit na Ukrajině vojenský stav, pokud bude Minská dohoda stále porušována. Prohlásil také, že je připraven osvobodit oblast Donbasu od separatistů a získat zpět Krym.¹²¹

Dne 3.6. 2015 byly zaznamenány další tvrdé boje ve vsi Marjinka, blízko Doněcku, odkud prchali další obyvatelé. Ke 4.6.2015 zveřejnila OSN, že svůj domov muselo opustit více než 2 miliony obyvatel, lidé v postižených oblastech nemají přístup k pitné vodě a podle odhadů potřebuje zhruba 5 miliónů lidí na Ukrajině humanitární pomoc.¹²²

4.6. RUSKÉ HUMANITÁRNÍ KONVOJE

V srpnu 2014 byl poslán na Ukrajinu první ruský humanitární konvoj. Zprávy z března 2015 hlásily, že do té doby jich Rusko vyslalo 17. Konvoje jsou posílány přes hraniční přechody ovládané separatisty a kyjevská vláda se obává, že nevezou pouze humanitární pomoc. Obvinila Rusko, že v rámci konvojů převážejí i nové zbraně, munici a techniku pro separatisty, a proto požadují kontrolu OBSE a následnou distribuci humanitární pomoci Červeným křížem, který je na východě Ukrajiny přítomen.¹²³ Tyto požadavky nebyly akceptovány.

¹²⁰ ČT24., Příměří nepříměří. Prapor Azov se připravuje na útok rebelů na Mariupol. <i>ČT24</i> [online]. 30.3.2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/306406-primeri-neprikeri-prapor-azov-se-pripravuje-na-utok-rebelu-na-mariupol/>

¹²¹ SME.SK., Porošenko: Krym i Donbas sa nám vrátia, keď budeme úspešní. <i>SME.SK</i> [online]. 28.5.2015 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.sme.sk/c/7830850/porosenko-krym-i-donbas-sa-nam-vratia-ked-budeme-uspesni.html>

¹²² ČTK, (il.). Konflikt na Ukrajině vyhnal z domovů přes dva milióny lidí. <i>Novinky.cz</i> [online]. 9.6.2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/371883-konflikt-na-ukrajine-vyhнал-z-domovu-pres-dva-miliony-lidi.html>

¹²³ DANĚK, Viktor (il.). Červený kříž chce jednat o humanitárním konvoji, žádá od Ruska víc informací. <i>Český rozhlas</i> [online]. 14.8.2014 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/cervený-kriz-chce-jednat-o-humanitarnim-konvoji-zada-od-ruska-vic-informaci--1384768

4.7. MINSKÉ DOHODY

Minské dohody jsou mírové dohody uzavřené v běloruském městě Minsk, které měly řešit válečnou situaci na východě Ukrajiny. První dohoda byla podepsána dne 5.9.2014. U podpisu se sešli zástupci Ukrajiny, Ruské federace, Doněcké lidové republiky, Luhanské lidové republiky a velvyslankyně OBSE. Tato dohoda si kladla následující cíle: okamžité příměří, složení zbraní, odsun ruských vojsk a vojenské techniky z území Ukrajiny, propuštění zajatců a rukojmích, uznání samozvané Doněcké a Luhanské lidové republiky dokud se situace neuklidní, kontrolování ukrajinsko-ruských hranic.¹²⁴ Dohoda nebyla dodržována. Naopak se boje po její uzavření vyostřily, podle některých zpráv bylo příměří porušováno i desetkrát denně. V lednu v jednom dni OBSE zaznamenala v Donbasu přes sto přestřelek, z nich 66 proběhlo na doněckém letišti a v jeho blízkém okolí. Proto 15.2.2015 vešla v platnost Druhá minská dohoda podepsaná stejnými účastníky jako ta první, aby mír obnovila. Tato dohoda měla zaručit okamžité složení zbraní a vytvoření třicetikilometrové nárazníkové zóny bez těžké vojenské techniky okolo linie příměří. Ani tato dohoda nebyla dodržována.

4.8. DOBROVOLNICKÉ PRAPORY

Dobrovolnické prapory jsou skupiny dobrovolníků, založeny povětšinou ukrajinskými neonacisty, ke kterým se postupně přidávali dobrovolníci jak z řad policie, bývalých vojáků či obyčejných lidí podporujících samostatnou Ukrajinu. Dobrovolnické prapory se začaly formovat již během událostí na Antimajdanu. Na jednu stranu jim lze přisuzovat mnohé zásluhy, na druhou stranu napáchali mnoho zločinů, za něž nebyli potrestáni. Ať už jde o mučení, nezákonné držení zajatců, či nucené práce. David Svoboda, ukrajinja k problematice dobrovolnických praporů napsal následující: *„Vážným problémem takovýchto praporů je disciplína, páchání různých přečinů. Odrážejí ducha ukrajinské společnosti, která podnikla revoluci vedena velkou nedůvěrou ke státním orgánům. Dobrovolnické prapory i armáda se opírají o finanční i materiální příspěvky společnosti – zdaleka ne pouze oligarchů. Páteř jednotek tvoří lidé, kteří se nadšeně vrhli do boje, který regulérní ukrajinské složky zastihl nepřipravené. Obavy, že tam slouží lidé*

¹²⁴ Prokol o Minské dohodě. Minsk, 1.9.2014. Dostupné také z: <http://www.osce.org/ru/home/123258?download=true>

*patřící ke krajní pravici, nejsou neopodstatněné, ale je to jen výseč.*¹²⁵

4.9. SANKCE PROTI RUSKU

Protiruské sankce vydávala EU s USA osobám, subjektům a orgánům ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, zodpovědným za zpronevěru ukrajinských státních prostředků a za porušování lidských práv. Jednotlivé sankční protokoly ukládají kompletní zamrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů patřící těmto osobám, subjektům, či orgánům.

První sankční protokol byl vydán v březnu 2014, postupně byly rozšiřovány. V červnu 2014 byla přijata omezení týkající se dovozu zboží pocházejícího z Krymu a Sevastopolu jako reakce na protiprávní anexi Krymu k Rusku. Obchodníci si navíc museli dávat pozor při obchodování s ruskými partnery a ohlídat si, aby určitý druh zboží nebyl určen ke konečnému použití na Krymu. Vzhledem k tomu, že udělené sankce Rusko nijak v jeho počínání nezastavilo, rozšířila EU sankce o následující 4 oblasti:

- omezení přístupu ruských bank na kapitálové trhy a znemožnit jim tak přístup k levným evropským penězům
- zákaz obchodu se zbraněmi s Ruskem a zabránit tak posilovaná ruské armády
- zákaz vývozu zboží tzv. dvojího užití, které lze použít jak pro civilní účely, tak i pro vojenské účely
- zákaz vývozu citlivých technologií, které se používají třeba pro těžbu ropy v arktických oblastech¹²⁶

Jako odpověď vyhlásil v srpnu 2014 Vladimir Putin roční embargo na dovoz potravin ze západu. Toto opatření se týkalo vývozců z USA, EU, Kanady, Austrálie a Norska a vztahovalo se na vývoz hovězího, vepřového a drůbežího masa, ryb, ovoce, zeleniny, sýrů, mléka a mléčných výrobků. Zemí EU se toto opatření zásadně nedotklo,

¹²⁵ ČTK., Svět - Zbraň ukrajinských oligarchů – co jsou dobrovolnické prapory zač? <i>ČT24</i> [online]. 26.3.2015 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://m.ceskatelevize.cz/ct24/svet/305971-zbran-ukrajinskych-oligarchu-co-jsou-dobrovolnicke-prapory-zac/>

¹²⁶ NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnosti Ruska destabilizující situaci na Ukrajině. <i>Access to European Union law</i> [online]. 31.7.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32014R0833&qid=1421158281523>

finančně je pro ni daleko důležitější ruský zájem o evropské stroje, dopravní prostředky, či chemikálie. Zemědělské produkty tvoří necelou desetinu celkového ruského zájmu.¹²⁷

---

¹²⁷ ČT24, Ruské sankce Evropu neskolí, horší by byl nezám o stroje. <i>ČT24</i> [online]. 7.8.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/282461-ruske-sankce-evropu-neskoli-horsi-by-byl-nezajem-o-stroje/>

PRAKTICKÁ ČÁST

5. METODY VÝZKUMU

Vzhledem k možnostem zrealizovat výzkum jak na Ukrajině, tak mezi volyňskými Čechy rozhodla jsem se zjistit názory na současnou politickou a sociální situaci na Ukrajině od obou skupin.

Dotazníkem rozdávaným na Ukrajině jsem se chtěla dozvědět, jak Ukrajinci pohlíží na současnou situaci. Jestli by chtěli zemi opustit, kdyby měli možnost, zda souhlasí se současnou ukrajinskou vládou, jejími postupy proti separatistům, se zákazem ruských seriálů a filmů, které vláda prosazuje. Dále jsem se ptala, zda podporují anexi Krymu k Ruské federaci a jak vnímají současné dění v oblasti Donbasu, ať už jde o ruské humanitární konvoje, působení dobrovolnických praporů, vládní vojenskou mobilizaci, či vyplácení důchodů lidem žijícím v Donbasu.

Dotazník určený pro Volyňské Čechy měl víceméně jen potvrzovací účel. Chtěla jsem si ověřit, zda se lidé, kteří na Ukrajině prožili kus svého života, nebo tam mají část rodiny o situaci zajímají. Pár otázek bylo informativních, ptala jsme se proč odešli do ČR, zda mají na Ukrajině rodinu a jestli současnou situaci na Ukrajině sledují. Zbylé otázky jsem záměrně volila shodné pro obě skupiny, abych mohla následně odpovědi porovnat.

Hlavní **cíle** mé diplomové práce byly následující:

- 1) Zjistit, jak Ukrajinci nahlízejí na současnou sociální a politickou situaci na Ukrajině
- 2) Ověřit si, jestli Ukrajinci podporují současnou ukrajinskou vládu v čele s Petrem Porošenkem včetně jejich počinů jako je zákaz ruských filmů a seriálů, či zákaz vyplácení důchodů pro lidi žijící v Donbasu
- 3) Provéřit, jak se Ukrajinci dívají na anexi Krymu
- 4) Zjistit, zda se volyňští Češi žijící v ČR zajímají o aktuální politickou a sociální situaci na Ukrajině

5.1. Stanovení výzkumných tezí

1. Většina Ukrajinců bude podporovat nezávislost Ukrajiny
2. Ukrajinci si nemyslí, že by Minské dohody zajistily mír

3. Rusky mluvící obyvatelé Ukrajiny budou smýšlet proruský
4. Pokud budou mít volynští Češi na Ukrajině rodinu, budou se o situaci zajímat více než ti, kteří ji tam nemají

5.2. Charakteristika zkoumaného vzorku

Dotazováno bylo 40 Ukrajinců v rozpětí od 20 do 67 let, z toho 28 mužů a 12 žen a 40 volynských Čechů žijících v Kopidlně v rozpětí 24 – 86 let, z toho 18 žen a 22 mužů.

5.3. Metoda výzkumu

Ke zjištění informací jsem se rozhodla použít dotazníky. Mým cílem bylo zjistit, jak vnímají současnou politickou a sociální situaci na Ukrajině Ukrajinci a volynští Češi žijící v ČR. Zvolila jsem kvantitativní metodu, která se zabývá získáváním informací o četnosti výskytu určitého jevu. Jeho hlavním cílem je přínos měřitelných číselných údajů. Tento typ výzkumu se provádí metodou dotazování a to nejčastěji dotazníkem. Celosvětově převládají metody kvantitativního výzkumu a to asi z 80 %.¹²⁸

Dotazník pro Ukrajince byl tvořen 21 otázkami, z toho 2, a to otázka na věk a pohlaví, byly informativní, zbytek byly otázky uzavřené.¹²⁹ Uzavřené otázky jsme volila především kvůli snadnějšímu zpracování dat, jelikož dotazník byl vytvořen v ukrajinštině, kterou neovládám. S výběrem a překladem otázek mi pomáhal bratranec mého přítele žijící v Kyjevě. Dotazník jsem následně vytvořila v programu Survio a data jsme sbírala online.

Dotazníky pro volynské Čechy jsem rozdávala v papírové formě. Tento dotazník byl složen z 22 otázek, z toho tři byly informativní, 18 uzavřených a jedna otevřená.¹³⁰ Jak jsem zmiňovala výše, některé otázky byly shodné s otázkami v dotazníku pro Ukrajince, abych získaná data mohla porovnat. Zbylé byly položeny tak, abych se dozvěděla, zda se volynští Češi o problematiku zajímají.

Při vyhodnocování jsem si jednotlivé odpovědi roztříдила do kategorií, které jsem následovně sčítala a zadávala do tabulek v absolutní hodnotě a procentech.

Dotazník byl anonymní.

---

¹²⁸ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, 277 s. ISBN 80-247-0966-X, str. 55

¹²⁹ Viz příloha A

¹³⁰ Viz příloha B

5.4. Způsob sběru dat

Jak jsem již zmiňovala s tvorbou a především s překladem otázek pro Ukrajince mi pomáhal bratranec mého přítele žijící v Kyjevě. Nástin otázek jsem si vytvořila sama na základě prostudovaných dostupných informací, následně jsem je s bratrancem prodiskutovala a poté jsem je poslala ke schválení vedoucí mé diplomové práce, profesorce Nové. Dotazník byl vytvořen v ukrajinské abuce.

Původně jsem chtěla dotazník směřovat pouze na určitou věkovou skupinu, ale posléze jsem se rozhodla, že bude přínosnější jakýkoli názor, takže jsem věkové rozpětí nijak neomezila. Jediným kritériem pro mě bylo, aby odpovídali lidé žijící na Ukrajině. Tím, že jsem měla možnost použít internetové stránky, kde lidé mohli dotazník vyplnit online, byl sběr dat rychlejší a efektivnější. Myslím si, že pro spoustu mladších lidí je v dnešní době pohodlnější zasednout k počítači, než vyplňovat dotazníky v ruce, takže jsem za tuto možnost byla ráda.

V případě dotazníků určených volyňským Čechům jsem si jeden den udělala výlet do Kopidlna, kde se v roce 1992 usadilo několik rodin po odchodu z Ukrajiny a dotazník jsem rozdala osobně. Chtěla jsem s lidmi danou problematiku také probrat, takže pro mě byl příjemnější tento způsob. Velká většina má na Ukrajině rodinu, což znamená, že situaci sledují a prožívají ji.

Dotazníky pro obě skupiny byly vyplněny během měsíce března 2015. Na vyplnění dotazníku nebyl žádný limit, domnívám se, že vzhledem k většině uzavřených otázek trvalo vyplnění maximálně 10 minut. V případě dotazníků pro volyňské Čechy vyplnění trvalo déle, jelikož se většinou rozvyprávěli například o tom, jak jejich rodiny na Ukrajině žily, nebo o příchodu do ČR před 22 lety.

5.5. Výsledky výzkumu a jejich interpretace

V následující kapitole uvedu a vyhodnotím data získaná prostřednictvím dotazníků. Jak jsem zmiňovala výše, dotazník pro volyňské Čechy má pouze potvrzovací charakter, primárně vyhodnotím otázky z dotazníku určeného Ukrajincům a z dotazníku pro volyňské Čechy použiji výsledky otázek, které jsou shodné pro oba dotazníky.

Během vyhodnocování otázky č. 3 „Jakým jazykem hovoříte“ mi přišlo zajímavé

zaměřit se na to, jestli budou mít rusky hovořící obyvatelé Ukrajiny odlišné názory od ukrajinsky hovořících obyvatel, takže u některých odpovědí najdete také toto porovnání.

Všechny otázky jsem vyhodnocovala jednotlivě pro každé pohlaví.

Otázka č. 1: Vaše pohlaví

Tabulka 1

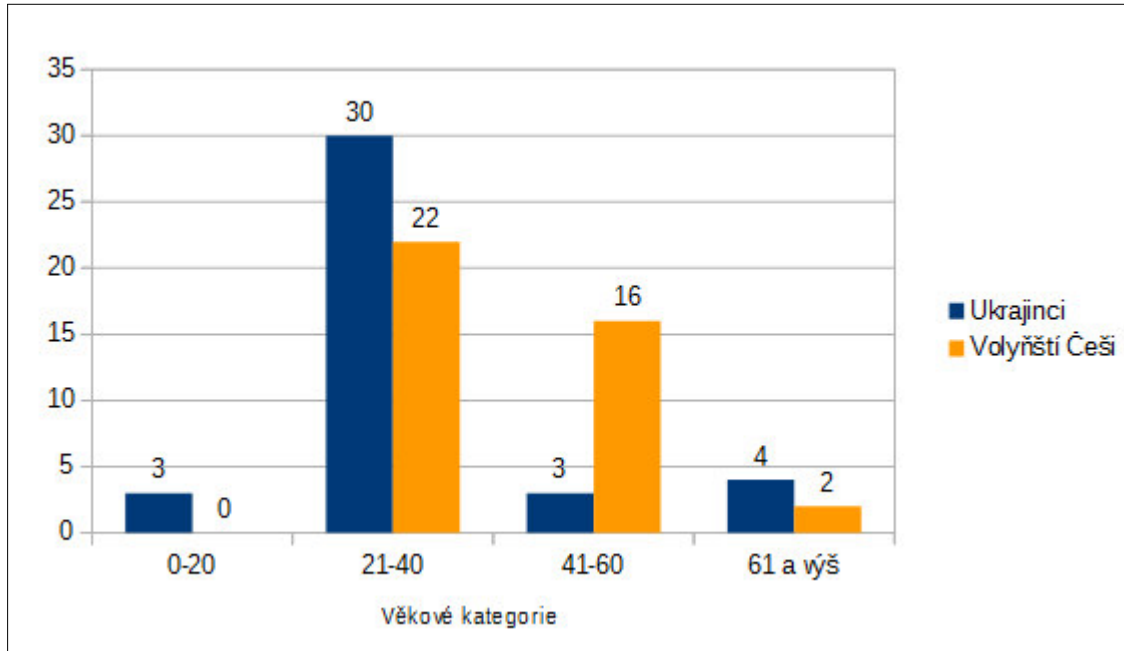
	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
Žena	12	30	18	45	30	37,5
Muž	28	70	22	55	50	62,5

Jak plyne z tabulky 1 v dotazníku odpovídalo více mužů. Celkem jich bylo 50, zatímco žen 30.

Otázka č. 2: Věk

Dotazník jsem směřovala pro všechny generace, proto jsem pro lepší přehlednost věk dotazovaných rozdělila do 4 věkových kategorií.

Graf 1

Jak můžeme vidět v grafu, nejvíce dotazovaných bylo ve věku 21-40 let.

Otázka č. 3: Якою мовою ви розмовляєте? / Jakým jazykem mluvíte?

Tabulka 2

	Ukrajinci	
	N	%
Українська / ukrajnsky	29	72,5
Російська / rusky	11	27,5

Jak plyne z tabulky 2 z celkového počtu 40 dotazovaných mluví 11 lidí, tj. 27,5%, rusky. Dle mého názoru je tento poměr způsoben migrací obyvatelstva, kdy příchozí ruské obyvatelstvo nemělo potřebu učit se používat ukrajinský jazyk, když se dorozumí s ruštinou. Dalším důležitým faktem je, že ruština je na Ukrajině uznána jako oficiální menšinový jazyk, jak je uvedeno v tzv. jazykovém zákoně.

Tuto otázku jsem položila se záměrem zjistit, zda rusky mluvící část ukrajinského obyvatelstva smýšlí proruský, nebo ne. Domnívala jsem se, že rusky hovořící obyvatelé budou mít proruské tendence, zaměřila jsem se tedy na jejich odpovědi na následující otázky:

5. Podporujete podepsání přidružení s Evropskou unií a Ukrajinou?

7. Podporujete vstup Ukrajiny do NATO?

8. Souhlasíte s antiteroristickými operacemi, které zahájily ukrajinské speciální jednotky proti separatistům na východě Ukrajiny?

9. Má se podle vás Ukrajina připojit k Ruské federaci?

11. Souhlasíte s anexí Krymu k Ruské federaci?

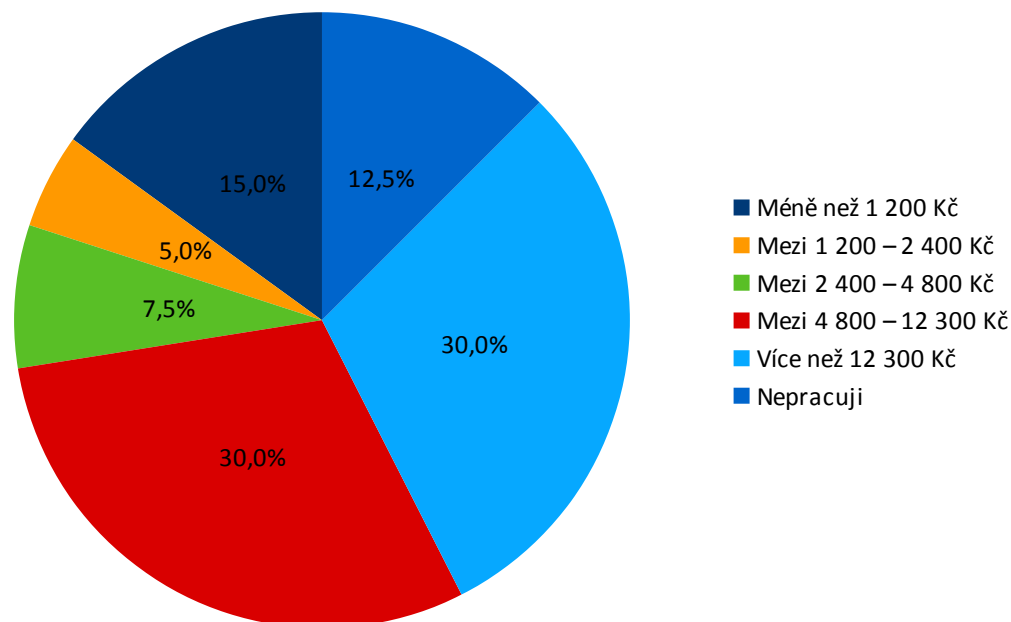
14. Podporujete zákaz ruských filmů a seriálů, který chce prosadit ukrajinská vláda?

Hypotéza č. 3 byla vyvrácena, jelikož odpovědi byly většinou vyvážené, spíše proevropské. Na otázku č.5 ohledně podpory podepsání přidružení EU s Ukrajinou odpovědělo 5 respondentů ano, 5 ne a 1 neumím odpovědět. S antiteroristickými operacemi zahájenými ukrajinskými vojenskými jednotkami proti povstalcům souhlasí 6 z dotazovaných, 4 nesouhlasí a 1 dotazovaný se o danou problematiku nezajímá. Vstup Ukrajiny do NATO by podpořilo 5 rusky mluvících respondentů, 4 s ním nesouhlasí a 2 na otázku neumí odpovědět. Připojení Ukrajiny k Ruské federaci podporují

4 dotazovaní, 6 označilo odpověď ne a 1 odpověď byla neutrální. Podobné odpovědi byly i na otázku ohledně anexe Krymu k Ruské federaci, kde 3 z dotazovaných s anexí souhlasí, 7 nikoli a 1 respondent odpověděl, že se o danou problematiku nezajímá. Pro zákaz ruských filmů a seriálů, se pozitivně vyslovilo 6 dotazovaných, 5 nikoliv.

Otázka č. 4: Яка у вас зарплата / Výše vašeho platu je:

Graf 2

Tato otázka měla informativní charakter, zajímalo mě, na jaké ekonomické úrovni se obyvatelé Ukrajiny pohybují. Nutno podotknout, že na Ukrajině jsou v porovnání s ČR platy daleko nižší, např. průměrná měsíční mzda na Ukrajině byla v roce 2012 v přepočtu cca 7 400 Kč, zatímco v ČR 25 000 Kč. Minimální mzda na Ukrajině z prvního čtvrtletí v roce 2013 byla v přepočtu asi 2 900 Kč, zatímco v ČR to bylo 8 500 Kč.^{131 132} Tento rozdíl je patrný i ze získaných odpovědí, kde jsou platy poměrně nízké. Pouze 30%, tj. 12 dotazovaných, odpovědělo, že jejich příjem je vyšší než 12 300 Kč. Lidé s příjmem nižším než 1 200 Kč byli většinou respondenti pod 20 let, nebo na 60 let, takže předpokládám, že šlo o brigády.

Finanční situace v oblasti Donbasu a zbytku Ukrajiny je v současné době diametrálně odlišná. Zboží i služby v Kyjevě v poslední době hodně zlevnily. Ještě před rokem však bylo živobytí v celé Ukrajině pro mnoho lidí těžké nejen kvůli probíhajícím

¹³¹ MPSV ČR, ODBOR 65., Přehled o vývoji částek minimální mzdy. <i>Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR</i> [online]. 24.10.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/871>

¹³² ERSTE, <i>UKRAJINA</i> [online]. 02.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Evropska_unie/EU_programy/EU_programy/Prilohy/cs_ukrajina_fi nal.pdf

bojům, ale také kvůli vysokým cenám základních surovin. Téměř všechny potraviny jako např. cukr, sůl, mouka byly velmi drahé. V současné době roste síla dolaru, což je pro lidi placené právě v této měně výhodné. Pro porovnání byl před rokem 1 dolar 8 hřiven, dnes je 1 dolar 22 ukrajinských hřiven.¹³³ Nicméně pro ty, kteří jsou placeni v hřivních, je tato skutečnost horší.

Jiná situace je v oblasti Donbasu, kam Kyjev přestal posílat sociální dávky v listopadu 2014 s tím, že důchody pro místní penzisty budou vyplácet samozvané republiky. Ty tvrdí, že jsou peníze vypláceny z daní od místních podnikatelů, lidé jsou však byli bez penzí do dubna 2015, kdy je údajně měly samozvané republiky začít vyplácet.¹³⁴

---

¹³³ Z osobních rozhovorů s rodinou žijící na Ukrajině

¹³⁴ ČT24, „Donbas má opět na důchody. Vyplácí je ale v rublech.“ <i>ČT24</i> [online]. 02.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://m.ceskatelevize.cz/ct24/svet/306868-donbas-ma-opet-na-duchody-vyplaci-je-ale-v-rublech/>

Отázka č. 5: Чи підтримуєте ви підписання асоціації України з Європейским союзом? / Podporujete podepsání přidružení s Evropskou unií a Ukrajinou?

Tabulka 3

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	11	27,5	13	32,5	24	30
так / <i>ano</i>	24	60	20	50	44	55
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	2	5	5	12,5	7	8,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	3	7,5	2	5	5	6,25

Z tabulky 3 plyne, že většina dotazovaných jak z řad Ukrajinců, tak volyňských Čechů, tj. celkem 55%, se přiklání k přidružení Ukrajiny k EU. Jedna třetina, tedy 30% dotazovaných s tím nesouhlasí, 8,75% na otázku nedovede odpovédět a 6,25% se o problematiku nezajímá.

Hypotéza č. 3 mi byla opět vyvrácena. Domnívala jsem se, že rusky mluvící obyvatelé Ukrajiny budou proti připojení Ukrajiny k EU, což se nepotvrdilo, 5 lidí bylo pro, 5 proti a 1 na otázku neuměl odpovédět.

Otázka č. 6: Чи знаєте Ви скористатися можливістю поїхати за кордон?/

Využili jste možnost vyjet do zahraničí?

Tabulka 4

	Ukrajinci	
	N	%
ні / <i>ne</i>	16	40
так / <i>ano</i>	18	45
не можу відповісти / <i>neumím odpovědět</i>	5	12,5
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	1	2,5

V dubnu 2014 obnovila ukrajinská vláda v čele s prezidentem Turčynovem brannou povinnost pro muže ve věku 18 až 25 let. Mnoho mladých lidí, včetně příteleva bratrance, kteří měli kontakty na někoho v zahraničí, využili situace a vycestovali ze země. V zahraničí si snažili najít práci, aby mohli dostat potvrzení a vyhnout se tak narukování. Vzhledem k tomu, že takto postupovalo mnoho branců, obeslala armáda jejich rodiny s tím, že se mladí lidé musí vrátit jinak budou vyhoštěni ze země. Branci museli na zdravotní prohlídku, pokud jí prošli, následovalo cvičení a pak byli vysláni na Doněck. Pokud se u branců projeví vážnější zdravotní komplikace, dostane roční odklad. Další možností, jak se vyhnout válce, je vyplatit se, což byl případ příteleva bratrance.

Z výsledků je vidět, že 45% (tj. 18) dotazovaných se situaci snažilo řešit právě touto cestou. O něco méně 40% (tj. 16 lidí) nikam nevycestovalo, 12,5% (tj. 5) respondentů na otázku neumí odpovědět a 1 člověk se o tom nezajímá.

Otázka č. 7: Чи потрібно Україні вступати в НАТО? / Podporujete vstup Ukrajiny do NATO?

Tabulka 5

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	12	30	18	45	30	37,5
так / <i>ano</i>	22	55	16	40	38	47,5
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	5	12,5	3	7,5	8	10
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	1	2,5	3	7,5	4	5

Souhlas se vstupem Ukrajiny do NATO vyjádřila většina dotazovaných, tj 47,5% (tj. 38 lidí), myšlenku nepodporuje celkem 37,5% (tj. 30) respondentů, na otázku neumí odpovédět 8 lidí (10%) a 4 lidé (5%) se o danou problematiku nezajímají.

Rozdíl se tentokrát projevil v názorech jednotlivých skupin, kdy se 45% volyňských Čechů, tj 18 z dotazovaných vyslovilo proti vstupu Ukrajiny do NATO, zatímco Ukrajinci tuto odpověď zvolili jen v 30% (tj. 12 z dotazovaných). Tuto myšlenku podpořila větší polovina Ukrajinců, 55% (tj. 22 respondentů), u volyňských Čechů vstup do NATO podporuje pouze 40% (tj. 16 lidí).

I u této otázky jsem se zaměřila na názory rusky mluvících obyvatel Ukrajiny, kde jsem předpokládala, že většina souhlasit nebude. Hypotéza č. 3 se nepotvrdila, pro se vyjádřilo 5 respondentů, 4 lidé se vstupem nesouhlasili a 2 na otázku neuměli odpovédět.

Otázka č. 8: Чи підтримуєте ви проведення антитерористичної операції на сході України? / Souhlasíte s antiteroristickými operacemi, které zahájily ukrajinské speciální jednotky proti separatistům na východě Ukrajiny?

Tabulka 6

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / ne	14	35	10	25	24	30
так / ano	23	57,5	24	60	47	58,75
не можу відповісти / neumím odpovédět	3	7,5	6	15	18	22,5
мені байдуже / nezajímá mě to	0	0	0	0	0	0

Na tuto otázku se necelé dvě třetiny dotazovaných vyslovily pozitivně. Sama jsem se domnívala, že s ní bude souhlasit více lidí. Celkově podporuje antiteroristické operace ukrajinských speciálních vojenských jednotek proti rebelům 58,75%, což je 47 dotazovaných. Z toho 23 hlasů (57,5%) patří Ukrajincům a 24 (60%) volyňským Čechům. Necelá třetina, tj. 30% (24 respondentů) se zásahem ukrajinských vojenských jednotek proti teroristům nesouhlasí a 22,5 % (tj. 18 dotazovaných) neumí na danou otázku odpovědět.

I u této otázky mě zajímal názor ruský hovořícího obyvatelstva. S antiteroristickými operacemi zahájenými ukrajinskými vojenskými jednotkami proti povstalcům souhlasí 6 z 11 dotazovaných, 4 nesouhlasí a 1 se o danou problematiku nezajímá. Má třetí hypotéza byla opět vyvrácena.

Otázka č. 9: Чи повинна Україна стати федеративною державою? /***Má se podle vás Ukrajina připojit k Ruské federaci?***

Tabulka 7

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	21	52,5	23	57,5	44	55
так / <i>ano</i>	12	30	10	25	22	27,5
не можу відповісти / <i>neumím odpovědět</i>	7	17,5	5	12,5	12	15
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	0	0	2	5	2	2,5

Odpovědi obou skupin jsou podobné, pokud se liší, tak maximálně o 2 odpovědi. Výsledkem jsem byla překvapena, myslela jsem si, že proti spojení Ukrajiny s Ruskou federací bude více respondentů. Nicméně hypotéza č. 1, že Ukrajinci budou podporovat nezávislost Ukrajiny, se mi potvrdila. Z obou dotazovaných skupin se 55% (tj. 44 respondentů) postavilo za samostatnou Ukrajinu, celkem 27,5% (tj. 22 odpovídajících) s vytvořením federace souhlasí. Necelá jedna třetina dotazovaných Ukrajinců, tj. 12 lidí, s federalizací Ukrajiny souhlasí, 52,5%, tj. 21 dotazovaných, nikoli.

Pokud jde o rusky hovořící Ukrajince, z celkového počtu 11ti dotazovaných se jich pro připojení Ukrajiny k Ruské federaci vyslovili 4, odpověď ne označilo 6 dotazovaných a 1 odpověď byla neutrální „neumím odpovědět“. Hypotéza č. 3 se mi nepotvrdila.

Otázka č. 10: Чи вірите ви в те що мінські домовленості будуть досягнені і на Донбасі буде мир? / Věříte, že Minské dohody budou naplněny a zajistí mír v Donbasu?

Tabulka 8

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	32	80	33	82,5	65	81,25
так / <i>ano</i>	2	5	1	2,5	3	3,75
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	6	15	5	12,5	11	13,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	0	0	1	2,5	1	1,25

Tabulka 8 potvrzuje hypotézu č. 2. Celkem 81,25% (tj. 65 dotazovaných) nevěří, že by uzavřené dohody zajistily mír, zatímco 3 lidé (3,75%) věří, že by to tak být mohlo. Na otázku neumí odpovédět celkem 13,75% (tj. 11 lidí) a 1 z volyňských Čechů se o to nezajímá. Vzhledem k tomu, že lidé na tuto otázku odpovídali až v březnu 2015, kdy byly obě Minské dohody uzavřeny a ani jedna nebyla naplněna, jsou jejich odpovědi pochopitelné.

Otázka č. 11: Чи підтримуєте ви анексію Криму? / Souhlasíte s anexí Krymu k Ruské federaci?

Tabulka 9

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	30	75	25	62,5	55	68,75
так / <i>ano</i>	7	17,5	12	30	19	23,75
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	1	2,5	2	5	3	3,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	2	5	1	2,5	3	3,75

Na další hojně mediálně probírané téma ohledně připojení Krymu k Ruské federaci mi celkem 68,75% (tj. 55) dotazovaných odpovědělo, že s anexí nesouhlasí, 23,75% (tj. 19) respondentů s ní souhlasí, 3,75% (tj. 3) lidé na otázku neumí odpovédět a zbylých 3,75% (tj. 3) se o to nezajímá.

Hypotéza č. 3 byla vyvrácena i v tomto případě. Z celkového počtu 11ti ruský hovořících respondentů s anexí souhlasili 3 z nich, 7 vyjádřilo nesouhlas a 1 označil, že se o danou problematiku nezajímá.

Otázka č. 12: Чи підтримуєте ви заборону деяких російських фільмів/серіалів? / Podporujete zákaz ruských filmů a seriálů, který chce prosadit ukrajinská vláda?

Tabulka 10

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	15	37,5	35	87,5	50	62,5
так / <i>ano</i>	22	55	2	5	24	30
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	0	0	2	5	2	2,5
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	3	7,5	1	2,5	4	5

V tabulce 10 vidíme rozdílné odpovědi u obou skupin. Nadpoloviční většina Ukrajinců se zákazem souhlasí, naopak volyňští Češi jsou proti. Pro zákaz ruské tvorby se vyslovalo 55% (tedy 22) dotazovaných Ukrajinců, nesouhlasí s ním 37,5% (tj. 15) respondentů a 3 lidé (7,5%) odpověděli, že se o danou problematiku nezajímají. Velká většina volyňských Čechů, 87,5% (tj. 35 dotazovaných) naopak odpověděla, že se zákazem nesouhlasí, 5% (2 lidé) by zákaz podpořilo, dalších 5% (2 respondenti) na otázku neumí odpovědět a 1 se o danou problematiku nezajímá.

Pro zákaz ruských filmů a seriálů, se pozitivně vyslovalo 6 dotazovaných ruských mluvčích Ukrajinců, 5 nikoliv. Hypotéza č. 3 mi nebyla potvrzena ani v této otázce.

Dne 4.6.2015 vstoupil v platnost ukrajinský Zákon o ochraně informačního televizního pole Ukrajiny, který zakazuje vysílat ruské seriály z prostředí vyšetřovatelů, vojáků, příslušníků tajných služeb nebo jiných silových struktur, které jsou považovány za propagandu ozbrojených sil agresora. Tentýž zákon zakazuje také vysílání ruských filmů a seriálů vyrobených po 1.1.2014 a snímky a pořady s ruskými umělci, kteří podpořili proruské separatisty, jako jsou například režisér Nikita Michalkov, zpěvák Josif Kobzon nebo humorista Michail Zadornov.¹³⁵

Domnívám se, že rozdíl v odpovědích jednotlivých skupin plyne především z toho,

¹³⁵ DORAZÍN, Martin. Na Ukrajině začal platit zákaz vysílání ruských filmů a seriálů oslavujících ozbrojené síly. <i>Český rozhlas</i> [online]. 4.6.2015 [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/na-ukrajine-zacal-platit-zakaz-vysilani-ruskych-filmu-a-serialu-oslavujicich-ozbrojene-sily--1497749

že volnější Češi nevěděli o jaký zákaz filmů a seriálů se týká. Když vyplňovali dotazníky, častokrát jsem od nich slyšela, že by byla škoda, kdyby děti přišly například o ruské pohádky.

Otázka č. 13: Чи вважаєте ви чесними президентські та парламентські вибори проведені в 2014 році? / Myslíte si, že prezidentské a parlamentní volby v roce 2014 byly spravedlivé?

Tabulka 11

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	14	35	20	50	34	42,5
так / <i>ano</i>	16	40	12	30	28	35
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	9	22,5	6	15	15	18,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	1	2,5	2	5	3	3,75

Jak zmiňuji v teoretické části mé diplomové práce Ukrajina se v roce 2014 dočkala předčasných prezidentských i parlamentních voleb. Prezidentské volby se uskutečnily 25.5.2014 a v prvním kole vyhrál podnikatel a bývalý ministr Petro Porošenko, který se hojně angažoval v protestech Euromajdanu. Dne 26.10.2014 se konaly volby ukrajinského parlamentu, kde vyhrála strana Blok Petra Porošenka, dříve Solidarita.¹³⁶

Že byly volby spravedlivé si myslí větší procento Ukrajinců, tj. 40% (16 z dotazovaných), než volyňských Čechů, u kterých tuto odpověď označilo pouze 30% (tj. 12 dotazovaných). Jako nespravedlivé volby označilo 35% (tj. 14) dotazovaných Ukrajinců a 50% (tj. 20) volyňských Čechů. Celkem 18,75% dotazovaných na odpověď neumělo odpovědět a 3,75% se o volby nezajímalo.

¹³⁶ MZV ČR., Ukrajina - Vnitropolitická charakteristika. <i>Ministerstvo zahraničních věcí ČR</i> [online]. [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/ukrajina/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html

Otázka č. 14: Чи підтримуєте ви поточну владу в Україні? / Podporujete současnou ukrajinskou vládu?

Tabulka 12

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / ne	26	65	17	42,5	43	53,75
так / ano	5	12,5	14	35	19	23,75
не можу відповісти / neumím odpovédět	7	17,5	7	17,5	14	17,5
мені байдуже / nezajímá mě to	2	5	2	5	4	5

Jak je z tabulky 12 patrné, současná vláda se netěší přílišné oblíbenosti. Celkem 65% (tj. 26 lidí) z dotazovaných Ukrajinců odpovědělo, že současnou vládu nepodporuje, 12,5% (tj. 5 lidí) jí důvěřuje. Volyňští Češi jsou k současné ukrajinské vládě shovívavější. Z dotazovaných 40 respondentů odpovědělo 42,5% (tj. 17 lidí), že vládu podporuje, 35% (tj. 14 lidí) že nikoli. V neutrálních odpovědích se obě skupiny shodly a odpověděly stejným dílem. 17,5% (tj. 7 lidí) na otázku nedokáže odpovědět a 5% (tj. 2 lidé) se o to nezajímají.

V celkovém součtu dotazování v 53,75% (tj. 43 lidí) současnou ukrajinskou vládu nepodporují.

Otázka č. 15: Як ви вважаєте гуманітарний конвой відправлений з Росії має добрі наміри? / *Myslíte si, že Ruský humanitární konvoj má dobré úmysly?*

Tabulka 13

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	29	72,5	25	62,5	54	67,5
так / <i>ano</i>	9	22,5	12	30	21	26,25
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	2	5	3	7,5	5	6,25
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	0	0	0	0	0	0

O ruských humanitárních konvojích se blíže zmiňuji v kapitole 3.6 v praktické části. Domnívala jsem se, že většina obyvatelstva jejich dobrému úmyslu důvěřovat nebude, jsem překvapena, že se našlo poměrně velké procento, 26,25% lidí, kteří za nimi vidí něco dobrého.

Odpovědi obou skupin jsou opět poměrně vyvážené, proto shrnu jen celkové výsledky. V dobré úmysly ruských humanitárních konvojů vysílaných na východ Ukrajiny nevěří celkem 67,5% (tj. 54 lidí) z dotazovaných. Již zmiňovaných 26,25% (tj. 21 lidí) věří, že jsou na Ukrajinu vysílány s dobrým úmyslem a zbylých 6,25% (tj. 5 lidí) neumí na otázku odpovědět.

**Otázka č. 16: Чи потрібно виплачувати пенсії людям, які живуть в зоні АТО? /
Myslíte si, že je správné, aby Ukrajina platila důchody pro lidi žijící v Donbasu?**

Tabulka 14

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	12	30	15	37,5	27	33,75
так / <i>ano</i>	20	50	18	45	38	47,5
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	9	20	8	20	17	21,25
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	0	0	0	0	0	0

V listopadu 2014 se ukrajinská vláda rozhodla přestat vyplácet důchody, sociální dávky a dotace pro lidi žijící v Donbasu s tím, že nechtějí podporovat teroristy.

V obou skupinách se více lidí vyslovalo tak, že počín ukrajinské vlády podporuje. Celkově se tak vyjádřilo 47,5% (tj. 38) dotazovaných, 33,75% (tj. 27) se vyslovalo proti a 21,25% (tj. 17) respondentů nedokáže na tuto otázku odpovědět.

**Otázka č. 17: Чи підтримуєте ви воєнну мобілізацію для проведення АТО? /
Podporujete vojenskou mobilizaci v Donbasu?**

Tabulka 15

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	22	55	20	50	42	55
так / <i>ano</i>	14	32	14	35	28	35
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	3	7,5	4	10	7	8,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	1	2,5	2	5	3	3,75

Kyjev během roku 2014 uskutečnil tři vlny vojenské mobilizace v Donbasu. Nikdy nebyl zveřejněn přesný počet lidí povolanych do služby, nicméně vláda oznámila že v roce 2014 se počet vojáků dvojnásobně zvýšil oproti loňskému roku a bylo povoláno 232 000 vojáků. Pro rok 2015 vyhlásila ukrajinská vláda další 3 vlny vojenské mobilizace, kdy první proběhla lednu, druhá v dubnu, a třetí v červnu. Bohužel ukrajinská armáda už nemá kde shánět nové brance, plánované zvýšení pro rok 2015 je na pouhých 250 000 vojáků.¹³⁷

Výsledky obou skupin jsou opět poměrně vyvážené. Nadpoloviční většina 55% (tj. 42) respondentů se vyjádřila záporně, 35% (tj. 28) dotazovaných ji podporuje, 7 lidí neumí odpovédět a 3 lidé se o to nezajímají. Na jednu stranu je nutno podotknout, že mnoho lidí jde do války s tím, že bojuje za svou zemi. Na druhou stranu z odstavce výše je jasně vidět, že ukrajinská armáda již nemá z čeho brance brát. Jejich počet vzrostl v roce 2015 pouze o 18 000 lidí oproti roku 2014. V katastrofickém stavu je taky jejich výzbroj, uniformy a neustále se potýkají s nedostatkem zbraní.

¹³⁷ SPUTNIK NEWS,. Three waves of partial military mobilization in 2015 approved by Ukrainian parliament. Read more: <http://sputniknews.com/europe/20150115/1016921774.html#ixzz3ehM9FwNO>. <i>Sputnik news</i> [online]. 15.1.2015 [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: <http://sputniknews.com/europe/20150115/1016921774.html>

Otázka č. 18: Чи є на вашу думку добровольчі батальйони законними? /***Myslíte si, že dobrovolnické prapory jsou legitimní?***

Tabulka 16

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	12	30	20	50	32	40
так / <i>ano</i>	22	55	4	10	26	32,5
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	6	15	14	35	20	25
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	0	0	2	5	2	2,5

V odpovědích na tuto otázku se jednotlivé skupiny názorově lišily, proto uvedu výsledky každé z nich. Ukrajinci se většinou vyslovili pro podporu dobrovolnických praporů, tyto prapory označilo za legitimní 55% (tj. 22) dotazovaných, 30% (tj. 12) se domnívá, že oprávněné nejsou a zbylých 15% (tj. 6) neumí na otázku odpovědět. Většina volyňských Čechů naopak označila dobrovolnické prapory za nezákonné. V jejich případě odpovědělo 50% (tj. 20) záporně a pouze 10% (tj. 4) je považuje za legitimní. 35% (tj. 14) neumí na otázku odpovědět a 5% (tj. 2 lidé) se o to nezajímají.

Domnívám se, že rozdíl vznik především proto, že volyňští Češi vidí pod pojmem dobrovolnické prapory jen další násilí, nebo vůbec nevědí, co dobrovolnické prapory jsou. Zatímco Ukrajinci existenci dobrovolnických praporů mohou vnímat jako projev statečnosti v bránění nezávislosti Ukrajiny.

Otázka č. 19: Чи підтримуєте ви революцію гідності? /Podporujete Ukrajinskou „revoluci důstojnosti“?

Tabulka 17

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	11	27,5	8	20	19	23,75
так / <i>ano</i>	27	67,5	13	32,5	40	50
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	2	5	17	42,5	19	23,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	0	0	2	5	2	2,5

Odpovědi obou skupin respondentů se i v tomto případě liší, proto uvedu výsledky odděleně. Revoluci důstojnosti neboli Euromajdan podporuje 67,5% (tj. 27) Ukrajinců, 27,5% (tj. 11) je proti a zbylých 5% (tj. 2) neumí na otázku odpovědět. Většina volyňských Čechů na otázku neumí odpovědět, tuto možnost zvolilo 42,5% (tj.17) dotazovaných, 32,5% (tj. 13) revoluci důstojnosti podporuje a 20% (tj. 8) s ní nesouhlasí. Zbylých 5% (tj. 2) respondentů se o danou problematiku nezajímá.

Proč téměř polovina volyňských Čechů odpověděla, že na otázku neumí odpovědět je podle mého názoru tím, že nevědí, co ukrajinská revoluce důstojnosti znamená, jelikož v médiích často Euromajdan takto prezentován nebyl.

Otázka č. 20: Чи є європейські санкції проти Росії достатніми? / Myslíte si, že jsou evropské sankce proti Rusku dostačující?

Tabulka 18

	Ukrajinci		Volyňští Češi		Celkem	
	N	%	N	%	N	%
ні / <i>ne</i>	23	57,5	28	70	51	63,75
так / <i>ano</i>	8	20	5	12,5	13	16,25
не можу відповісти / <i>neumím odpovédět</i>	5	12,5	6	15	11	13,75
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	4	10	1	2,5	5	6,25

Podrobnější informace k tématice evropských sankcí proti Rusku najdete v kapitole 3.9 v teoretické části mé diplomové práce. Jen ve zkratce shrnu, že první protiruské sankce byly vydány osobám, subjektům a orgánům ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, zodpovědným za zpronevěru ukrajinských státních prostředků a za porušování lidských práv Evropskou unií v březnu 2014 a postupně se rozšiřovaly.

Odpovědi obou skupin jsou v poměrně vyrovnané, proto shrnu celkové výsledky. Většina respondentů se domnívá, že protiruské sankce nejsou dostačující. Tuto odpověď zvolilo 63,75% (tj. 51) dotazovaných, 16,25% (tj. 13) si myslí, že sankce dostačující jsou, 13,75% (tj. 11) neumí na otázku odpovědět a zbylých 6,25% (tj. 5) se o danou problematiku nezajímá.

Otázka č. 21: Чи вважаєте ви українські СМІ правдивими? / *Myslíte si, že jsou ukrajinská média spravedlivá?*

Tabulka 19

	Ukrajinci	
	N	%
ні / <i>ne</i>	24	60
так / <i>ano</i>	4	10
не можу відповісти / <i>neumím odpovědět</i>	11	27,5
мені байдуже / <i>nezajímá mě to</i>	1	2,5

Odpověď Ukrajinců na tuto otázku jsem čekala. Celkem 60% (tj. 24) dotazovaných nevěří ukrajinským médiím, pouhých 10% (tj. 4) uvedlo, že ano, 27,5% (tj. 11) respondentů na otázku neumí odpovědět a 1 člověk se o to nezajímá.

Pro porovnání jsem připojila tabulku 20, kam jsem zaznamenala odpovědi volyňských Čechů na otázku č. 22. **Prostřednictvím jakých masmédií sledujete současnou situaci?** z jejich dotazníku (viz příloha B),

Tabulka 20

	Volyňští Češi	
	N	%
<i>Českých</i>	27	87,1
<i>Ukrajinských</i>	22	71
<i>Ruských</i>	16	51,6
<i>Nesledují to</i>	2	6,5

Jak plyne z tabulky 20 mnoho volyňských Čechů sleduje česká i ukrajinská média, výhradně česká sledují mladí lidé, kteří ukrajinštině již nerozumí. Pokud jde o porovnání těchto dvou zdrojů, dotazovaní mi řekli, že česká média jim přijdou nespravedlivější, ruská a ukrajinská sledují především proto, aby zprávy porovnali. Objektivní jsou dle mého především reportáže lidí poskytující humanitární pomoc přímo v postižených oblastech.

Ráda bych zmínila také výsledky ze 2 otázek v dotazníku pro volyňské Čechy, které jsou důležité pro ověření hypotézy č. 4.

Otázka č. 5: Máte na Ukrajině rodinu?

Tabulka 21

	Volyňští Češi	
	N	%
<i>Ano</i>	35	87,5
<i>Ne</i>	5	12,5

Otázka č. 6: Sledujete současnou současnou sociální a politickou situaci na Ukrajině?

Tabulka 22

	Volyňští Češi	
	N	%
<i>Ano</i>	36	90
<i>Ne</i>	4	10
<i>Neumím odpovědět</i>	0	/
<i>Nezajímá mě to</i>	0	/

Z obou tabulek je patrné, že lidé mají na Ukrajině rodinu a o situaci se zajímají. Celkem 87,5% (tj. 35) z dotazovaných volyňských Čechů má na Ukrajině rodinu, zbylých 12,5% (tedy 5 respondentů) nemá a 90% (tj. 36) jich sleduje současnou situaci prostřednictvím médií, zbylých 10% (tj. 4 lidé) nikoli.

Hypotéza č. 4 se mi potvrdila, volyňští Češi mající na Ukrajině rodinu se o aktuální dění zajímají.

6. DISKUZE

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak dotazovaní vnímají současnou sociální a politickou situaci na Ukrajině. Zda-li souhlasí se současnou ukrajinskou vládou, jak se dívají na anexi Krymu k Ruské federaci a jestli si myslí, že by se k ní měla Ukrajina připojit také. Zajímalo mě jejich názor na současnou politickou situaci a zda volby v roce 2014 hodnotí jako spravedlivé, či nikoli. Další otázky v dotazníku zkoumaly, co si tázání myslí o antiteroristické operaci, která byla v dubnu 2014 zahájena provládními vojsky proti separatistům působícím v oblasti Donbasu, jestli podporují vyplácení důchodů pro obyvatele této oblasti, které byly ukrajinskou vládou pozastaveny. Zajímalo mě také, jaký bude jejich pohled na ruské humanitární konvoje vysílané na Ukrajinu, zda souhlasí se vstupem Ukrajiny do Evropské Unie a do NATO, nebo jestli naopak podporují připojení Ukrajiny k Rusku. V dalších otázkách jsem zkoumala, zda věří, že Minské dohody přinesou mír. V neposlední řadě mě zajímalo, co si myslí o zákazu vysílání ruských filmů a seriálů na Ukrajině, jak vnímají působení dobrovolnických praporů, jestli jsou podle nich evropské sankce proti Rusku dostačující.

Dotazník rozdáváný volyňským Čechům měl většinu otázek koncipovanou podobně, abych mohla výsledky následně porovnávat. Jedním z cílů mé práce bylo zjistit, zda se volyňští Češi o situaci aktivně zajímají, když na Ukrajině prožili velkou část života a ve velké většině případů tam mají rodinu.

Potvrzení první hypotézy, kterou jsem si ověřovala v otázce č. 9, dokazuje, že většina respondentů podporuje nezávislou Ukrajinu. Proti spojení Ukrajiny s Ruskou federací se vyslovilo 52,5% dotazovaných. Nicméně rozdíl nebyl tak markantní, jak jsem si myslela, proti se vyslovilo celkem 30%. Na několika dalších otázkách jsem si ověřila, zda dotazovaní smýšlejí proevropsky, či proruský. Odpovědi ukázaly, že jsou Ukrajinci směřováni spíše proevropsky. Vstup Ukrajiny do EU podporuje 60% dotazovaných, do NATO 55%, s anexí Krymu nesouhlasí celkem 75% tázaných a s antiteroristickou operací zahájenou vládními ukrajinskými jednotkami proti separatistům v oblasti Donbasu souhlasilo celkem 58,75% dotazovaných.

Potvrdila se mi také druhá hypotéza zkoumaná v otázce č. 10. Celkem 81,25% odpovídajících nevěří, že by Minské dohody zajistily mír na Ukrajině. Domnívám se, že odpovědi byly ovlivněny i tím, že jsem dotazníky rozdávala v březnu 2015, kdy byly obě dohody již uzavřeny a ani jedna nepřinesla kladný výsledek. Podle toho, co prezentovala média, bylo na Minské dohody pohlíženo spíše s despektem jak od šéfů samozvaných republik, tak od zpravodajů a komentátorů, kteří ji popisovali jako dohodu nedávající příliš šancí na mír, protože neuvádí podstatné informace jako např. jestli Rusko uzavře hranici s Ukrajinou, nebo ne.¹³⁸

Během vyhodnocování dotazníků jsem se rozhodla vzít zřetel i na odpovědi rusky mluvících Ukrajinců a porovnávat jejich odpovědi v otázkách, kde to podle mě má váhu, s odpovědmi ukrajinsky hovořících Ukrajinců. Domnívala jsem se, že rusky mluvící obyvatelé Ukrajiny budou mít na rozdíl od ukrajinsky hovořících proruské názory a budou podporovat federalizaci Ukrajiny, anexi Krymu, naopak budou odmítat vstup Ukrajiny do EU a NATO. Tato hypotéza mi byla vyvrácena, což ukazují následující výsledky. U otázky č. 5, mi odpovědělo 5 rusky mluvících Ukrajinců, že s připojením Ukrajiny do EU souhlasí a 5 dotazovaných, že ne. Vstup Ukrajiny do NATO, což jsem zkoumala v otázce č. 7, podporovalo 5 dotazovaných, 4 nikoli. S antiteroristickou operací, ne kterou jsem se ptala v otázce č. 8, souhlasilo 6 z 11 dotazovaných, 4 byli proti. Připojení Ukrajiny k Ruské federaci podle výsledku otázky č. 9 podpořili 4 dotazovaní, 6 nikoli. S anexí Krymu zkoumanou v otázce č. 11 souhlasili 3 z odpovídajících, 7 jich bylo proti. Na otázku č. 12 týkající se zákazu ruských filmů a seriálů vysílaných na Ukrajině se vyslovilo pro 6 dotazovaných, 5 jich zákaz odmítá.

Jazyková blízkost Ukrajinců a Rusů je jednoznačná, není dána jen polohou, ale také historickými událostmi. Během nadvlády Ruska a SSSR nad Ukrajinou probíhala silná rusifikace obyvatelstva. V roce 1959 považovalo ukrajinštinu za svůj rodný jazyk 93,4 % Ukrajinců, v roce 1979 to bylo jen 89,1 %. Po vyhlášení nezávislé Ukrajiny nastal proces ukrajinizace Rusů, který nebyl tak rozsáhlý jako obrácený proces. Ze statistických údajů

¹³⁸ ČTK, „Rusko a Ukrajina se v Minsku dohodly na ukončení bojů na východě Ukrajiny.“ <i>Český rozhlas</i> [online]. 12.2.2015 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/rusko-a-ukrajina-se-v-minsku-dohodly-na-ukonceni-boju-na-vychode-ukrajiny--1454653

z roku 1989 lze zjistit, že 64,7 % obyvatel považovalo za rodný jazyk ukrajinštinu a 32,8 % ruštinu.¹³⁹ V současnosti žije na Ukrajině 77,8% Ukrajinců a 17,3% Rusů. Ukrajinština je jediný oficiální jazyk Ukrajinců, ruština je nejdůležitějším menšinovým jazykem a druhým nejčastějším používaným jazykem na Ukrajině, i když mezi rusky mluvícími obyvateli jsou rusifikovaní Ukrajinci. Ukrajinština převládá na západní Ukrajině, zatímco Ruština je široce rozšířená na jihu a východě země, jakož i v hlavním městě Kyjevě, to představuje největší rusky mluvící komunitu mimo Rusko.¹⁴⁰

Poslední čtvrtá hypotéza se potvrdila, volyňští Češi mající na Ukrajině rodinu současnou situaci sledují více. Tuto domněnku jsem zkoumala v otázkách č. 5, kde jsem se ptala, jestli volyňští Češi mají na Ukrajině rodinu a v otázce č. 6, kde jsem zjišťovala, zda respondenti sledují současnou sociální a politickou situaci na Ukrajině. Celkem 87,5% z dotazovaných volyňských Čechů má na Ukrajině rodinu a 90% jich potvrdilo, že se o současnou politickou a sociální situaci zajímají. Výsledky tohoto výzkumu podpořil i rozhovor s jednatelem SČVP Lubomírem Sazečkou, který s volyňskými Čechy spolupracuje již několik let a potvrdil, že se o situaci zajímají velmi aktivně.

Závěrem bych chtěla říct, že chápu, jak obyvatelé Ukrajiny vnímají současnou sociální a politickou situaci ve své zemi. Většina dotazovaných odmítá proruské tendence a prosazuje samostatnou a nezávislou Ukrajinu. Výzkumné šetření bylo prováděno v Kyjevě, diametrálně odlišné výsledky bychom měli, kdybych měla možnost dotazník rozdávat i v oblasti Donbasu, kde boje probíhají dodnes a lidé na situaci zajisté pohlížejí jinak.

¹³⁹ KOLÍSKOVÁ, M. Rusko jazyčné obyvatelstvo na území Ukrajiny [online]. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://euroasia.euweb.cz/9-2002_ve_koliskova.htm

¹⁴⁰ DUJISIN, Zoltan. Russian speakers in Ukraine are the most important minority language. [online], ProQuest, srpen 2008 [cit. 2015-05-02]. Čerpáno z databáze odborných časopisů. Dostupné z: <http://search.proquest.com.infozdroje.czu.cz/docview/466946909/140440F64BB69664DAD/1?accountid=26997#center>

Závěr

Vzhledem k tomu, že jsem se rozhodla zkoumat vnímání současné politické a sociální situace na Ukrajině očima Ukrajinců a volyňských Čechů žijících v ČR jsem si byla vědoma faktu, že pro zpracování současné ukrajinské krize bude velmi problematické určit výběr dat a zpětnou verifikaci zdrojů. Přetrvávající válečná situace na Ukrajině mění geopolitickou rovnováhu regionu a to přirozeně ovlivňuje informace dostávající se k nám skrze média a oficiální vládní úřady. Tímto faktem je rovněž ovlivněna i dostupnost věrohodných zdrojů a mizivá dostupnost literatury, která nemůže zatím přistupovat k situaci na Ukrajině jako k ukončenému historickému faktu. V průběhu psaní mé diplomové práce jsem zjistila, že kvůli dostupnosti věrohodných dat nemohu podat dostatečně dobově věrohodný obraz situace a svou práci jsem proto pojala jako přehled současné situace na Ukrajině z několika momentálně dostupných zdrojů, které o ukrajinském sporu vypovídají.

V první části teoretického bloku jsem se věnovala volyňským Čechům. K základním zdrojům, ze kterých jsem čerpala patřila trilogie Jaroslava Vaculíka, Dějiny volyňských Čechů I., II., III. Jeho díla patřila k těm zásadním, která mi poskytla komplexní pohled na situaci odchodu českých obyvatel na Ukrajinu, jak se proti tomu vymezovala vláda Rakousko-Uherska a jak naopak ruský car nově příchozí lid pobízel k usazování se právě v jeho zemi. Věnovala jsem se také životním podmínkám a to zdravotní péči, hospodářskému a kulturnímu životu, zdravotnictví a školství. V neposlední řadě jsem se snažila reflektovat důvody k reemigraci zpět do vlasti. Ač to možná zní hezky, že Československo, později Česká republika umožnila repatriaci krajanům, je třeba zdůraznit, že za tím pokaždé stálo mnoho úsilí a vyřizování, a oficiálně byla pomoc poskytnuta jen malému zlomku žadatelů. Nespočet rodin se zpět do vlasti dostalo na základě kontaktů na své známé a vzdálené příbuzné, kterým reemigrace umožněna byla a tím pádem jim pomohli se sháněním ubytování a zaměstnání. V této části pro mě byly kromě nastudované literatury velmi přínosné rozhovory se členy přítelovy rodiny a ostatních volyňských Čechů, kteří se v roce 1992 usadili v Kopidlně na Jičínsku a rozhovor s jednatelem SČVP panem Lubomírem Sazečkou.

V druhé části jsem se věnovala historii Ukrajiny. Nutno podotknout,

že o samostatnosti Ukrajiny můžeme hovořit od začátku 20. století, do té doby se tato země zmítala vždy v rámci jiných politických celků a historické zdroje pak popisují dějiny daných území. Ať už šlo o dějiny Polska či Ruska. Z historických pramenů, které jsem našla v Národní knihovně v Praze, nebo v domácí knihovně přítelových prarodičů jsem se snažila stručně popsat, jak se ukrajinské dějiny vyvíjely, čím si Ukrajina jako země prošla a snažila jsem se v tom hledat i podtext událostí, které se dějí v současnosti.

Probíhající ukrajinská krize je poslední a zároveň nejrozsáhlejší částí mé práce, ve které jsem se snažila popsat vývoj a eskalaci důležitých událostí, kterými Ukrajina v současnosti prochází. V této pasáži jsem vycházela primárně z mediálních zpráv, a jak zmiňuji v Diskuzi mé práce, беру tuto kapitolu jako jakýsi přehled aktuální situace vytvořený z několika momentálně dostupných zdrojů vykreslujících současnou ukrajinskou krizi. Snažila jsem se vylíčit pozadí proevropských protestů z listopadu 2013 zvaných Euromajdan, které reagovaly na odmítnutí ukrajinského exprezidenta Viktora Janukovyče vstupu Ukrajiny do NATO. Krátce jsem popsala reakci proruský orientovaných jednotlivců i organizací, kteří bojovali za jednotné Rusko a sami se nazývali jako hnutí Antimajdan. Protesty v rámci Antimajdanu probíhaly především na jihovýchodní Ukrajině a tím se odstartovala krize probíhající právě v této části země. Tím mám na mysli jak Krymskou krizi a jejím následné vyústění v anexi k Ruské federaci, tak i nepokoje v jednotlivých oblastech, kde separatisté bojovali s vládními jednotkami, obsazovali vládní budovy a vyhlašovali samostatné republiky. V těchto oblastech boje přetrvávají dodnes. Pozornost jsem neupřela ani ruským humanitárním konvojem vysílaným na Ukrajinu, plněním Minských dohod zaručujících mír, otázce dobrovolnických praporů, evropským sankcím proti Rusku, či ukrajinskému zákonu o zákazu ruských seriálů a filmů.

V praktické části jsem se věnovala výzkumu směřovanému na Ukrajince a volyňské Čechy. Dotazník jsem rozdala celkem 40 Ukrajincům a stejnému počtu volyňských Čechů. Snažila jsem se zkoumat, jak dotazovaní situaci vnímají, jestli souhlasí se současnou ukrajinskou vládou, jak se dívají na anexi Krymu k Ruské federaci a jestli si myslí, že by se k ní měla Ukrajina připojit také. Zajímalo mě zda se na volby z roku 2014 dívají jako na spravedlivé a zda podporují současnou vládu. Další otázky v dotazníků zkoumaly, co si dotazovaní myslí o antiteroristické operaci, zda podporují vyplácení důchodů pro obyvatele v oblasti Donbasu, které byly ukrajinskou vládou pozastaveny a jaký mají názor na ruské humanitární konvoje vysílané na Ukrajinu. Zajímala jsem se,

jestli podporují vstup Ukrajiny do Evropské Unie a do NATO, nebo jestli naopak podporují federalizaci Ukrajiny k Rusku. V dalších otázkách jsem zkoumala, zda věří, že Minské dohody budou naplněny a zajistí mír, jak vnímají zákaz promítání ruských filmů a seriálů na Ukrajině, či působení dobrovolnických praporů. Zajímala jsem se také o to, jestli jsou podle nich evropské sankce proti Rusku dostačující a v neposlední řadě, jestli si myslí, že jsou ukrajinská média spravedlivá.

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo zjistit, jak Ukrajinci nahlízejí na současnou sociální a politickou situaci ve své zemi. Tento cíl je úzce provázán s dalšími cíli, kde jsem zkoumala, zda Ukrajinci podporují současnou ukrajinskou vládu v čele s Petrem Porošenkem a její počínání v podobě zákazu ruských filmů a seriálů, či zákazu vyplácení důchodů lidem žijícím v Donbasu a jaký je jejich postoj k anektování Krymu. Většina dotazovaných současnou vládu nepodporuje a domnívá se, že volby v roce 2014 nebyly spravedlivé. Více než polovina lidí souhlasí se zákazem vydaným 4.6.2015 vztahujícím se na ruské seriály z prostředí vyšetřovatelů, vojáků, příslušníků tajných služeb nebo jiných silových struktur, které ukrajinská vláda považuje za propagandu ruských ozbrojených sil a dále na kinematografickou tvorbu seriálů a filmů vyrobených po 1.1.2014 ruskými umělci, kteří podporovali proruské separatisty. Co se týče vyplácení důchodů lidem žijícím v oblasti Donbasu, které ukrajinská vláda v listopadu 2014 zastavila, celkem 50% dotazovaných Ukrajinců se domnívá, že by bylo spravedlivé, aby Ukrajina i nadále zajišťovala sociální jistotu pro obyvatele Donbasu a důchody jim vyplácela. S anexí Krymu nesouhlasí tři čtvrtiny tázaných Ukrajinců.

Mým dalším cílem bylo zjistit, jak se v současných událostech orientují volyně Češi a potvrdilo se mi, že se o současnou situaci zajímá 90% dotazovaných a to nejčastěji prostřednictvím českých médií. Pro vzájemné porovnání sledují volyně Češi i média ukrajinská a ruská, sami mi však potvrdili, že česká média jsou podle nich nejobektivnější, ukrajinská i ruská se podle jejich slov snaží lidi zmanipulovat na svou stranu. Toto tvrzení mě nepřekvapilo, naopak jsem si ho během psaní sama potvrdila. Z jednotlivých zpráv bylo často jasně vidět, že jsou jednostranně orientované buď na podporu Ukrajiny, či Ruska. Dle mého názoru jsou informace, které obě strany vypouští na povrch, jen to nejmenší, co mohou publikovat, aby nebyli obviněni z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti.¹⁴¹

¹⁴¹ Informace vyplývá z rozhovoru se slečnou, která má v Donbasu kamaráda, účastníka jednoho vojenského praporu. Ukrajinská média zveřejnila, že z praporu čítajícího 700 vojáků zemřel během bojů jeden muž, skutečnost však byla jiná, přežilo jich pouze 50 a zpráva o 650 mrtvých nikdy nebyla zveřejněna

Věřím, že vyplňování dotazníků bylo pro Ukrajince velmi rozporuplné, jelikož situace je pořád aktuální a řešení stále není v dohlednu. Ani po podrobném zkoumání dostupných informací, které jsem do své diplomové práce zpracovala, nejsem sto říct, co by spor mohlo ukončit. Situace na straně ukrajinských vojáků je velmi těžká, vojáci často nemají plnou a funkční výzbroj, dostatek munice ani mužů. Vznikají dokonce sbírky na jejich vybavení, zato jsou posílení touhou po svobodné zemi. Na druhé straně bojují separatisté za podpory ruských zbraní, vybavení, techniky i jídla, Ti jsou živeni touhou po samostatnosti. Když jsem si téma diplomové práce zadávala, nepředpokládala jsem, že se krize rozvine ve válku, kterou sledujeme dnes. Domnívám se, že z počátku šlo opravdu o jakýsi protest za ukrajinskou důstojnost, ovšem boje, které zmítají východem Ukrajiny v současné době jsou dle mého názoru otázkou vytyčování si mocenských zájmů. Nelze předpovědět, jak se věci dále vyvinou, jelikož Ukrajina svými dosavadními opatřeními a počínáním ztratila důvěru obyvatel žijících v oblasti Donbasu, pro které je nyní nemyslitelné, aby byla země sjednocena a vedena ukrajinskou vládou.¹⁴²

---

¹⁴² ČTK.,. Rusku by k obsazení Pobaltí stačily dva dny, říká Petr Pavel. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 27.5.2015 [cit. 2015-06-07]. Dostupné z: http://zpravy.aktualne.cz/domaci/rusku-by-k-obsazeni-pobalti-stacily-dva-dny-rika-petr-pavel/r~149ccf10047011e5b5ba0025900fea04/?utm_source=centrumHP&utm_medium=dynamicleadbox&utm_term=position-1 –

Seznam použité literatury

1) Monografie

BOCZKOWSKI, H. *Ukrajina a ukrajinská otázka*. Praha: Svaz pro osvobození Ukrajiny, 1915, 60 s. ISBN brožovaná.

BOJKO, O. *Nejnovější dějiny Ukrajiny*. Brno: Jota, 1997, 267 s., ISBN 80-7217-031-7.

DAVIES, N. *Bílý orel, rudá hvězda: polsko-sovětská válka 1919-20 a zázrak nad Vislou*. Praha: BB/art, 2006, 311 s. ISBN 80-7341-939-4.

DOROŠENKO, D. *Istorija Ukrajiny*, Krakiv: Ukrajins'ke Vydavnyctvo, 1942, 250 s. ISBN původní papírová vazba.

FOITÍK, J. *Stopy zaváté časem: Kronika Českého Volkova a přilehlých českých osad na Volyni*. Lipenec: Vydavatelství Novinář, 1980, 197 s. ISBN brožovaná.

FOŘT, J. *O stěhování se lidu našeho do ciziny*. Praha: J. Otto, 1876, 41 s. ISBN brožovaná.

KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, 277 s. ISBN 80-247-0966-X.

PABIAN, P. *Inventing the Hussite Nation: Liberals, Catholics, and Protestants in Conflict over Czech national Identity*. In: David R. Holeton – Zdeněk V. David (eds.): *The Bohemian Reformation and Religious Practice*, vol. 6. Prague: Academy of Science of the Czech Republic, 2007. s. 275-282. ISBN 8080-86675-11-4.

VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů I. (1868-1914)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1997, 211 s. ISBN 80-901878-5-4.

VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů II. (1914-1945)*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998, 102 s. ISBN 80-901878-8-9.

VACULÍK, J. *Dějiny volyňských Čechů III. (1945-1948)*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, 164 s. ISBN 80-210-2568-9.

B) Internetové zdroje

Agreement on the settlement of crisis in Ukraine. Kyjev, 2014. Dostupné také z:
[http://www.auswaertiges-
amt.de/cae/servlet/contentblob/671350/publicationFile/190051/140221-
UKR_Erklaerung.pdf](http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/671350/publicationFile/190051/140221-UKR_Erklaerung.pdf)

BELLINGCAT,. Bellingcat Report – Origin of Artillery Attacks on Ukrainian Military Positions in Eastern Ukraine Between 14 July 2014 and 8 August 2014. <i>Bellingcat</i> [online]. 17.2.2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <https://www.bellingcat.com/news/uk-and-europe/2015/02/17/origin-of-artillery-attacks/>

BĚLKA, Michal. Janukovyč zcela ztratil vliv. Zrádce a zbabělec, odsoudili ho straníci. <i>Idnes.cz</i> [online]. 23.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/strana-regionu-se-distancovala-od-janukovyce-faf-/zahranicni.aspx?c=A140223_140458_zahranicni_mlb

BRITSKÉLISTY,. Reportér ruských televizí mimoděk dokázal trvající přítomnost ruských tanků na ukrajinské frontě - See more at:
<http://blisty.cz/art/76472.html#sthash.DHp5PGrL.dpuf>. <i>Britskélisty.cz</i> [online]. 16.2.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/76472.html>

ČT24,. Protesty v Kyjevě nekončí, opozice svolává své příznivce z celé země. <i>ČT24</i> [online]. 1. 12. 2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/252788-protesty-v-kyjeve-nekonci-opozice-svolava-sve-priznivce-z-cele-zeme/>

ČT24,. Ruský parlament schválil Putinovi nasazení armády na Krymu. <i>ČT24</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/264777-rusky-parlament-schvalil-putinovi-nasazeni-armady-na-krymu/>

ČT24,. Krym: O referendum byl velký zájem. <i>ČT24</i> [online]. 16.03.2014 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/266457-krym-o-referendum-byl-velky-zajem/>

ČT24,. S převratem na Majdanu se nesmíříme, vzkázalo centrum Moskvy. <i>ČT24</i> [online]. 21.2.2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/302430-s-prevratem-na-majdanu-se-nesmirime-vzkazalo-centrum-moskvy/>

ČT24,. Kam dál na Ukrajině? Krym má jasno: Do Ruska. <i>ČT24</i> [online]. 24.2.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/264169-kam-dal-na-ukrajine-krym-ma-jasno-do-ruska/>

ČT24,. U Slavjansku našli umučené oběti, protiteroristická akce pokračuje. <i>ČT24</i> [online]. 22.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/270562-u-slavjansku-nasli-umucene-obeti-protiteroristicka-akce-pokracuje/>

ČT24,. Putin: Po anexi Krymu jsem byl připraven mobilizovat jaderné zbraně. <i>ČT24</i> [online]. 15.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/304885-putin-po-anexi-krymu-jsem-byl-pripraven-mobilizovat-jaderne-zbrane/>

ČT24,. Příměří nepříměří. Prapor Azov se připravuje na útok rebelů na Mariupol. <i>ČT24</i> [online]. 30.3.2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/306406-primeri-neprimeri-prapor-azov-se-pripravuje-na-utok-rebelu-na-mariupol/>

ČT24,. Ruské sankce Evropu neskolí, horší by byl nezájem o stroje. <i>ČT24</i> [online]. 7.8.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/282461-ruske-sankce-evropu-neskoli-horsi-by-byl-nezajem-o-stroje/>

ČTK,. Napětí na Krymu se po pátečních bouřlivých událostech ještě více přiostruje. <i>Reflex</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/54908/napeti-na-krymu-se-po-patecnich-bourlivych-udalostech-jeste-vice-priostruje.html>

ČTK., Situaci na Krymu by uklidnil „menší vojenský kontingent“, zní z Ruska. <i>Idnes.cz</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/krymsky-premier-pozadal-rusko-o-pomoc-dhp-/zahranicni.aspx?c=A140301_082451_zahranicni_hv

ČTK., Ukrajina zakázala vysílání čtrnácti ruských televizí. <i>Novinky.cz</i> [online]. 19.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345408-ukrajina-zakazala-vysilani-ctnacti-ruskych-televizi.html>

ČTK., Příměří považujeme za ukončené, hlásí šéf doněckých radikálů. <i>ČT24</i> [online]. 20.10.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/352569-v-bojich-behem-primeri-zahynulo-sto-ukrajinskych-vojaku-kyjev-chce-odvratit-ofenzivu.html>

ČTK., V bojích během příměří zahynulo sto ukrajinských vojáků, Kyjev chce odvrátit ofenzívu. <i>ČT24</i> [online]. 4.11.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/352569-v-bojich-behem-primeri-zahynulo-sto-ukrajinskych-vojaku-kyjev-chce-odvratit-ofenzivu.html>

ČTK., Boje na východní Ukrajině se opět vyostřují. <i>ČT24</i> [online]. 9.1.2015 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ukrajinska-krize/297631-boje-na-vychodni-ukrajine-se-opet-vyostruji/>

ČTK., Šéf povstalců: Bohužel jsem nemohl zajatce postřílet. <i>Týden.cz</i> [online]. 22.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/sef-povstalcu-mame-zajatce-bohuzel-nemohl-jsem-je-vsechny-postrilet_330931.html

ČTK., Porošenko trvá na minských dohodách, Rusko zablokovalo Radu bezpečnosti. <i>ČT24</i> [online]. 25.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/299398-porosenko-trva-na-minskych-dohodach-rusko-zablokovalo-radu-bezpecnosti/>

ČTK, a REUTERS. Porošenko zvažuje pozvání mírových sil na Ukrajinu. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 18.2.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zive-streda-18-unora-ukrajina-rusko-separatiste/r~27a740c2b14111e490f70025900fea04/>

ČTK,. Rusko ostřelovalo Ukrajinu ze svého území, tvrdí britská analýza. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 20.2.2015 [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-ostrelovalo-ukrajinu-podle-analyzy-fjp-/zpr_nato.aspx?c=A150220_160320_zpr_nato_inc

ČTK, (il.). Konflikt na Ukrajině vyhnal z domovů přes dva milióny lidí. <i>Novinky.cz</i> [online]. 9.6.2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/371883-konflikt-na-ukrajine-vyhnal-z-domovu-pres-dva-miliony-lidi.html>

ČTK,. Svět - Zbraň ukrajinských oligarchů – co jsou dobrovolnické prapory zač? <i>ČT24</i> [online]. 26.3.2015 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://m.ceskatelevize.cz/ct24/svet/305971-zbran-ukrajinskych-oligarchu-co-jsou-dobrovolnicke-prapory-zac/>

ČTK,. Rusku by k obsazení Pobaltí stačily dva dny, říká Petr Pavel. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 27.5.2015 [cit. 2015-06-07]. Dostupné z: http://zpravy.aktualne.cz/domaci/rusku-by-k-obsazeni-pobalti-stacily-dva-dny-rika-petr-pavel/r~149ccf10047011e5b5ba0025900fea04/?utm_source=centrumHP&utm_medium=dynamicleadbox&utm_term=position-1

DANĚK, Viktor (il.). Červený kříž chce jednat o humanitárním konvoji, žádá od Ruska víc informací. <i>Český rozhlas</i> [online]. 14.8.2014 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/ zprava/cervenyy-kriz-chce-jednat-o-humanitarnim-konvoji-zada-od-ruska-vic-informaci--1384768>

DORAZÍN, Martin. Ukrajinský parlament odvolal prezidenta Janukovyče a vyhlásil nové volby. <i>Český rozhlas</i> [online]. 22.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/ zprava/sledovali-jsme-online-ukrajinsky-parlament-odvolal-prezidenta-janukovyce-a-vyhlasil-nove-volby--1319017>

DORAZÍN, Martin. Na Ukrajině začal platit zákaz vysílání ruských filmů a seriálů oslavujících ozbrojené síly. <i>Český rozhlas</i> [online]. 4.6.2015 [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/na-ukrajine-zacal-platit-zakaz-vysilani-ruskych-filmu-a-serialu-oslavujicich-ozbrojene-sily--1497749>

DUFEK, V., NEČASOVÁ, M. 10. VÝROČÍ NÁVRATU ČERNOBYLSKÝCH KRAJANŮ. Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel [online]. 2001 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.czsk.net/svet/clanky/cr/krajancer.html>

DUMSKAYA.NET,. Столкновения в центре Одессы: десятки пострадавших, есть погибшие (видеотрансляция завершена). <i>Dumskaya.net</i> [online]. 2.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://dumskaya.net/news/stolknoveniya-v-centre-odessy-desyatki-postradav-035278/>

DUJISIN, Zoltan. Russian speakers in Ukraine are the most important minority language. [online], ProQuest, srpen 2008 [cit. 2015-05-02]. Čerpáno z databáze odborných časopisů. Dostupné z: <http://search.proquest.com/infodroje.czu.cz/docview/466946909/140440F64BB69664DAD/1?accountid=26997#center>

ERSTE,. <i>UKRAJINA</i> [online]. 02.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Evropska_unie/EU_programy/EU_programy/Prilohy/cs_ukrajina_final.pdf

E15.CZ,. Zacharčenko popřel zahájení ofenzivy na Mariupol. Granáty zabily 30 lidí. <i>E15.CZ</i> [online]. 24.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/zacharcenko-poprel-zahajeni-ofenzivy-na-mariupol-granaty-zabily-30-lidi-1156029>

GORBUNOVA, Yulia. Ukraine: Police Beatings, Kidnappings in Kiev. Human Rights Watch [online]. 23.1.2014 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2014/01/23/ukraine-police-beatings-kidnappings-kiev>

HÁJEK, Adam a Jan WIRNITZER. Kreml dál popírá zásah na Krymu, fotky zbraní ho usvědčují ze lži. <i>IDNES.CZ</i> [online]. 05.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ruske-jednotky-na-krymu-0w1-/zahranicni.aspx?c=A140305_162328_zahranicni_jw

IDNES.CZ,. Ukrajinu nyní vede šéf sněmovny. Janukovyč zmizel, řekl ministr vnitra. <i>Idnes</i> [online]. 23.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kyjev-protesty-0i0-/zahranicni.aspx?c=A140223_085617_zahranicni_zt

IDNES.CZ,. Ukrajinu nyní vede šéf sněmovny. Janukovyč zmizel, řekl ministr vnitra. <i>Idnes.cz</i> [online]. 23.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kyjev-protesty-0i0-/zahranicni.aspx?c=A140223_085617_zahranicni_zt

IDNES.CZ,. Boje v Donbasu už vyhnaly z domovů více než milion lidí. <i>Idnes.cz</i> [online]. 2.9.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-ukrajina-uprchlici-milion-osn-d76-/zahranicni.aspx?c=A140902_125537_zahranicni_aha#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=top6

JIRKA, Luděk. Příchod a usazování Čechů v oblasti ukrajinské Volyně 1863-1880 [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2013. 77 s. Vedoucí práce Jiří Štaif. Dostupné z: [file:///C:/Users/User/Downloads/DPTX_2010_2_11210_0_311519_0_108743%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/DPTX_2010_2_11210_0_311519_0_108743%20(1).pdf)

KANTOR, Sebastian. Rada federace souhlasí s připojením Krymu. Šéf krymského parlamentu chce připojit celou Ukrajinu. <i>Tiscali.cz</i> [online]. 7.3.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://zpravy.tiscali.cz/rada-federace-souhlasí-s-připojením-krymu-sef-krymskeho-parlamentu-chce-připojit-celou-ukrajinu-224228>

KARAS, Miroslav. Ruští kozáci postavili na hranici Krymu závory. <i>ČT24</i> [online]. 01.03.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/nejnovejsi-video/264814-zpravodaj-ct-karas-rusti-kozaci-postavili-na-hranici-krymu-zavory/>

KOLÍSKOVÁ, M. Rusko jazyčné obyvatelstvo na území Ukrajiny [online]. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://euroasia.euweb.cz/9-2002_ve_koliskova.htm

LIDOVKY.CZ, Další skupina etnických Čechů přiletěla z Ukrajiny. Přivítal je Zeman <i>lidovky.cz</i> [online]. 2015 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/dalsi-skupina-etnickych-cechu-priletela-z-ukrajiny-privital-je-zeman-1jy-/zpravy-domov.aspx?c=A150315_073906_in_domov_ele

LIDOVKY.CZ,. Ukrajinci na Krymu pomalu balí kufry: 'Být tady člověku nahání strach'. <i>Lidovky.cz</i> [online]. 23.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/reuters-ukrajinci-se-rozhoduji-zda-zustat-na-ruskem-krymu-pas-/zpravy-svet.aspx?c=A140323_110337_in_zahranici_ele

LIDOVKY.CZ,. Na ukrajinský autobus dopadl granát, zemřelo dvanáct lidí. <i>ČT24</i> [online]. 13.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/ukrajinsky-autobus-zasahl-granat-zemrelo-nejmene-deset-lidi-pr6-/zpravy-svet.aspx?c=A150113_151711_in_zahranici_msl

MALACHOVSKÁ, Alexandra. Rusové založili Antimajdan. Má zabránit státnímu převratu. <i>Aktuálně.cz</i> [online]. 28.1.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rusove-maji-antimajdan-nechteji-zamorske-pirozky/r~6c317162a0a811e4a10c0025900fea04/>

MPSV ČR, ODBOR 65,. Přehled o vývoji částek minimální mzdy. <i>Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR</i> [online]. 24.10.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/871>

MZV ČR,. Ukrajina - Vnitropolitická charakteristika. <i>Ministerstvo zahraničních věcí ČR</i> [online]. [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/ukrajina/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html

NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině. <i>Access to European Union law</i> [online]. 31.7.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32014R0833&qid=1421158281523>

NOVINKY.CZ,. EU tlačí na prezidenta Janukovyče, aby skončil ještě letos. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/328261-eu-tlaci-na-prezidenta-janukovyce-aby-skoncil-jeste-letos.html>

NOVINKY.CZ,. V Kyjevě palba ostrými: desítky mrtvých. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/328238-v-kyjeve-palba-ostrymi-desitky-mrtvych.html>

NOVINKY.CZ,. Krym vyhlásil samostatnost. Moskva chce neutralitu Ukrajiny. <i>NOVINKY.CZ</i> [online]. 17.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/330558-krym-vyhlasil-samostatnost-moskva-chce-neutralitu-ukrajiny.html>

NOVINKY.CZ,. Doněckem zmítá násilí, proruští demonstranti vnikli do sídla gubernátora. <i>Novinky.cz</i> [online]. 6.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/332647-doneckem-zmita-nasili-prorusti-demonstranti-vnikli-do-sidla-gubernatora.html>

NOVINKY.CZ,. Proruští aktivisté v Doněcku vyhlásili nezávislost, chtějí pozvat ruské vojáky. <i>Novinky.cz</i> [online]. 7.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/332721-prorusti-aktiviste-v-donecku-vyhlasili-nezavislost-chteji-pozvat-ruske-vojaky.html>

NOVINKY.CZ,. Doněčtí separatisté se zřekli nezávislé republiky, nezískali podporu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 8.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/332837-donecti-separatiste-se-zrekli-nezavisle-republiky-neziskali-podporu.html>

NOVINKY.CZ., Situace se vyhrocuje, Ukrajina svolala bezpecnostni radu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 12.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/333328-situace-se-vyhrocuje-ukrajina-svolala-bezpecnostni-radu.html>

NOVINKY.CZ., Ozbrojene sily Ukrajiny jsou ve stavu plne bojove pohotovosti. <i>Novinky.cz</i> [online]. 30.04.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/334995-ozbrojene-sily-ukrajiny-jsou-ve-stavu-plne-bojove-pohotovosti.html>

NOVINKY.CZ., Na vychode Ukrajiny zadrzuji separatiste pet rukojmich, pokračuje utok na Slavjansk. <i>Novinky.cz</i> [online]. 5.5.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335310-na-vychode-ukrajiny-zadrzuji-separatiste-pet-rukojmich-pokracuje-utok-na-slavjansk.html>

NOVINKY.CZ., Separatiste na vychode Ukrajiny ziji v klamu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 9.5.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335751-separatiste-na-vychode-ukrajiny-ziji-v-klamu.html>

NOVINKY.CZ., Separatiste hlasi vitezstvi, v Donecku je pro odtrzeni drtiva vetsina. <i>Novinky.cz</i> [online]. 12.5.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335904-separatiste-hlasi-vitezstvi-v-donecku-je-pro-odtrzeni-drtiva-vetsina.html>

NOVINKY.CZ., Ukrajinsti vojaci v Krasnoarmijsku ukoncili nasilne referendum a strileli do davu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 11.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/335898-ukrajinsti-vojaci-v-krasnoarmijsku-ukoncili-nasilne-referendum-a-strileli-do-davu.html>

NOVINKY.CZ., Ukrajinska krize ma 250 obeti. <i>Novinky.cz</i> [online]. 16.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/336532-ukrajinska-krize-ma-250-obeti.html>

NOVINKY.CZ,. Ve Slavjansku a Kramatorsku probíhají tvrdé boje, separatisté nasadili ruské zbraně. <i>Novinky.cz</i> [online]. 17.5.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/336547-ve-slavjansku-a-kramatorsku-probihaji-tvrde-boje-separatiste-nasadili-ruske-zbrane.html>

NOVINKY.CZ,. Volební komise na východě Ukrajiny pracují v ilegalitě. <i>Novinky.cz</i> [online]. 24.5.2014 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/337189-volebni-komise-na-vychode-ukrajiny-pracuji-v-ilegalite.html>

NOVINKY.CZ,. Slavjansk je bojová zóna bez vody a elektřiny. Luhanskou oblast dobývají kozáci. <i>Novinky.cz</i> [online]. 10.6.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/338917-slavjansk-je-bojova-zona-bez-vody-a-elektriny-luhanskou-oblast-dobývaji-kozaci.html>

NOVINKY.CZ,. Obležený Doněck se připravuje na ofenzivu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 3.8.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/344020-oblezeny-doneck-se-pripravuje-na-ofenzivu.html>

NOVINKY.CZ,. Kyjev: Zničili jsme většinu obrněnců z Ruska. <i>Novinky.cz</i> [online]. 15.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345124-kyjev-znicili-jsme-vetsinu-obrnencu-z-ruska.html>

NOVINKY.CZ,. Ukrajina schválila zrušení neutrality, chce do NATO. <i>Novinky.cz</i> [online]. 23.12.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/357145-ukrajina-schvalila-zruseni-neutrality-chce-do-nato.html>

NOVINKY.CZ,. Klíčové kolo rozhovorů o ukrajinské krizi bylo zrušeno. <i>Novinky.cz</i> [online]. 26.12.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/357249-klicove-kolo-rozhovoru-o-ukrajinske-krizi-bylo-zruseno.html>

NOVINKY.CZ., Do Luhanska prý vjela ruská vojenská kolona a 1200 ozbrojenců. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345417-do-luhanska-pry-vjela-ruska-vojenska-kolona-a-1200-ozbrojencu.html>

NOVINKY.CZ., Ukrajinská armáda pronikla do centra Luhansku. <i>Novinky.cz</i> [online]. 19.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345356-ukrajinska-armada-pronikla-do-centra-luhansku.html>

NOVINKY.CZ., Do Luhanska prý vjela ruská vojenská kolona a 1200 ozbrojenců. <i>Novinky.cz</i> [online]. 20.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/345417-do-luhanska-pry-vjela-ruska-vojenska-kolona-a-1200-ozbrojencu.html>

NOVINKY.CZ., Doněck hlásí dvě desítky mrtvých civilistů, nejtěžší ztráty od začátku září. <i>Novinky.cz</i> [online]. 15.9.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/347705-doneck-hlasi-dve-desitky-mrtvych-civilistu-nejtezsi-ztraty-od-zacatku-zari.html>

NOVINKY.CZ., Na východě Ukrajiny hřmí salvy z raketometů. <i>Novinky.cz</i> [online]. 30.9.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/349083-na-vychode-ukrajiny-hrmi-salvy-z-raketometu.html>

NOVINKY.CZ., Raketa v Doněcku zabila lidi nastupující do mikrobusu. <i>Novinky.cz</i> [online]. 1.10.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/349229-raketa-v-donecku-zabila-lidi-nastupujici-do-mikrobusu.html>

RT., Ukraine bloodshed: Kiev death toll jumps to 77. <i>RT</i> [online]. 20.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://rt.com/news/ukraine-kiev-death-toll-955/>

RT., Crimea declares independence, seeks UN recognition. <i>RT</i> [online]. 17.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://rt.com/news/crimea-referendum-results-official-250/>

RT,. 39 people die after radicals set Trade Unions House on fire in Ukraine's Odessa. <i>RT</i> [online]. 2.05.2014 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://rt.com/news/156480-odessa-fire-protesters-dead/>

SAUL, Heather. Ukraine crisis: Russians accused of occupying Crimea airports in 'military invasion'. <i>The Independent</i> [online]. 28.2.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-armed-men-seize-crimea-airport-9159276.html>

SME.SK,. Porošenko: Krym i Donbas sa nám vrátia, keď budeme úspešní. <i>SME.SK</i> [online]. 28.5.2015 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.sme.sk/c/7830850/porosenko-krym-i-donbas-sa-nam-vratia-ked-budeme-uspesni.html>

SPUTNIK NEWS,. Three waves of partial military mobilization in 2015 approved by Ukrainian parliament. Read more: <http://sputniknews.com/europe/20150115/1016921774.html#ixzz3ehM9FwNO>. <i>Sputnik news</i> [online]. 15.1.2015 [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: <http://sputniknews.com/europe/20150115/1016921774.html>

STERN, David. Ukraine police disperse EU-deal protesters. <i>BBC News</i> [online]. 30.11.2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25164990>

SUKHOV, Oleg. Ukrainian Protests Compared to 2004 Orange Revolution. The Moscow Times [online], 26.11.2013 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.themoscowtimes.com/news/article/ukrainian-protests-compared-to-2004-orange-revolution/490205.html>

ŠAJTAR, JAROSLAV. <i>Století krve, slz a demografických pohrom na Ukrajině</i> [online]. 20.02.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/historie/54701/stoleti-krve-slz-a-demograficky-pohrom-na-ukrajine.html>

ŠVAMBERK, Alex. Kdo zasáhl trolejbus s civilisty? OBSE nevyloučila útok ukrajinské armády. <i>Novinky.cz</i> [online]. 23.1.2015 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/359593-kdo-zasahl-trolejbus-s-civilisty-obse-nevyloucila-utok-ukrajinske-armady.html>

UN NEWS CENTRE,. Backing Ukraine's territorial integrity, UN Assembly declares Crimea referendum invalid. <i>UN News Centre</i> [online]. 27.03.2014 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47443&Cr=Ukraine&Cr1=#.VUTgqJOoPt1>

VESELÝ, Luboš. Po pádu komunistické totality. Velvyslanectví České republiky v Kyjevě [online]. 20.12.2012 [cit. 2015-05-17]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/kyjev/cz/vzajemne_vztahy/z_dejin_vzajemnych_vztahu/po_padu_komunisticke_totality.html

VOICE OF SEVASTOPOL,. War in the South-East Online 08/16/2014 Chronicle. <i>En.voicesevas.ru</i> [online]. 17.8.2014 [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://en.voicesevas.ru/news/yugo-vostok/2817-war-in-the-south-east-online-08-16-2014-chronicle.html>

ŽILKOVÁ, Věra. Kyjev se změnil v peklo. Vláda povolala armádu, rozvědka viní opozici. <i>Idnes</i> [online]. 19.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/peklo-na-zemi-v-kyjeve-0ul-/zahranicni.aspx?c=A140219_094256_zahranicni_vez

ŽILKOVÁ, Věra. Ukrajina se štěpí. Lvov má vlastní vládu, Krym chce k Rusku. <i>Idnes</i> [online]. 19.2.2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozdelena-ukrajina-lvov-a-krym-dzr-/zahranicni.aspx?c=A140219_152517_zahranicni_vez

ŽILKOVÁ, Věra. Důchody za teroristy platit nebudeme, hlásí Kyjev. Plyn však nevypne. <i>Idnes.cz</i> [online]. 5.11.2014 [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ukrajina-donbas-duchody-jacenuk-dnr-/zahranicni.aspx?c=A141105_121821_zahranicni_vez

C) Časopisy

Mladí volyňáci z Kopidlna vzpomínají. Kopidlenské listy. 2013, č. 2.

První transport reemigrantů na půdě vlasti. Věrná stráž [online]. 1947, II.(5)

[cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.scvp.eu/VS/VS_02/VS_02_05.pdf

Příchod volyňáků byl pro město přínosem. Kopidlenské listy. 2013, č. 3.

VOLF, A. Říkají nám Volyňáci..tvrdím, že jsme Češi od Černobyli. Kopidlenské listy.

2013, č. 1.

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník rozdávaný na Ukrajině	85
Příloha B: Dotazník rozdávaný Volyňským Čechům.....	89
Příloha C: Vojenská situace na východě Ukrajiny k 5.2.2015.....	90
Příloha D: Proruské protesty na Ukrajině	91

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Pohlaví respondentů.....	57
Tabulka 2: Jakým jazykem mluvíte	59
Tabulka 3: Podporujete podepsání přidružení EU s Ukrajinou?	63
Tabulka 4: Využili jste možnost vyjet do zahraničí?	64
Tabulka 5: Podporujete vstup Ukrajiny do NATO?	65
Tabulka 6: Souhlasíte s antiteroristickými operacemi?	66
Tabulka 7: Souhlasíte s připojením Ukrajiny k Ruské federaci?	67
Tabulka 8: Věříte, že Minské dohody zajistí mír?	68
Tabulka 9: Souhlasíte s anexi Krymu k Ruské federaci?	69
Tabulka 10: Podporujete zákaz ruských filmů a seriálů vysílaných na Ukrajině?	70
Tabulka 11: Myslíte si, že prezidentské a parlamentní volby v roce 2014 byly spravedlivé?	72
Tabulka 12: Podporujete současnou ukrajinskou vládu?	73
Tabulka 13: Myslíte si, že ruský humanitární konvoj má dobré úmysly?	74
Tabulka 14: Myslíte si, že je správné, aby Ukrajina platila důchody pro lidi žijící v Donbasu?	75
Tabulka 15: Podporujete vojenskou mobilizaci v Donbasu?	76
Tabulka 16: Myslíte si, že dobrovolnické prapory jsou legitimní?	77
Tabulka 17: Podporujete ukrajinskou „revoluci důstojnosti“?	78
Tabulka 18: Myslíte si, že jsou evropské sankce proti Rusku dostačující?	79
Tabulka 19: Myslíte si, že jsou ukrajinská média spravedlivá?	80

Tabulka 20: Prostřednictvím jakých médií sleduje současnou situaci?	80
Tabulka 21: Máte na Ukrajině rodinu?	81
Tabulka 22: Sledujete současnou sociální a politickou situaci na Ukrajině?	81

Seznam grafů

Graf 1: Věk respondentů	56
Graf 2: Výše platu respondentů	59

Přílohy

Příloha A: Dotazník rozdáváný na Ukrajině

Привіт, мене звати Барбора Гола.

Я вивчаюсь соціологію в Карловому університеті в Празі. Я зацікавлена в реальній ситуації в Україні, це важливо для мене. Також у мого хлопця є коріння в Україні. Тому це дуже цікаво для мене. Я буду дуже вам вдячна, якщо ви знайдете час для того щоб заповнити наступну анкету.

Дуже вам дякую.

1. Ваша стат'я / *Vaše pohlaví:*

a) жінка / žena b) чоловік / muž

2. Скільки вам років / *Napište váš věk:*

.....

3. Якою мовою ви розмовляєте? / *Jakým jazykem mluvíte?*

a) Українська / ukrajinsky b) Російська / rusky

4. Яка у вас зарплата / *Výše vašeho platu je:*

a) Менше 50\$ (1300 грн.) / méně než 1 200 Kč

b) Між 50\$ та 100\$ (1300 грн. та 2600 грн.) / 1 200 – 2 400 Kč

c) Між 100\$ та 200\$ (2600 грн. та 5200 грн.) 2 400 – 4 800 Kč

d) Між 200\$ та 500\$ (5200 грн. та 10500 грн.) / 4 800 – 12 300 Kč

e) Більше 500\$ (10500 грн.) / nad 12 300 Kč

f) Я не працюю /nepracuji

5. Чи підтримуєте ви підписання асоціації України з Європейським союзом? /

Podporujete podepsání přidružení s Evropskou unií a Ukrajinou?

a) ні / ne b) так / ano c) не можу відповісти / neumím odpovědět d) мені байдуже / nezajímá mě to

6. Чи знаєте Ви скористатися можливістю поїхати за кордон? / *Využili jste možnost vyjet do zahraničí?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

7. Чи потрібно Україні вступати в НАТО? / *Podporujete vstup Ukrajiny do NATO?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

8. Чи підтримуєте ви проведення антитерористичної операції на сході України? / *Souhlasíte s antiteroristickou operací, kterou zahájily ukrajinské speciální jednotky proti separatistům na východě Ukrajiny?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

9. Чи повинна Україна стати федеративною державою? / *Má se podle vás Ukrajina připojit k Ruské federaci?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

10. Чи вірите ви в те що мінські домовленості будуть досягнені і на Донбасі буде мир? *Věříte, že Minské dohody budou naplněny a zajistí mír v Donbasu?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

11. Чи підтримуєте ви анексію Криму? / *Souhlasíte s anexí Krymu k Ruské federaci?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

12. Чи підтримуєте ви заборону деяких російських фільмів/серіалів? / *Podporujete zákaz ruských filmů a seriálů, který chce prosadit ukrajinská vláda?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

13. Чи вважаєте ви чесними президентські та парламентські вибори проведені в 2014 році? / *Myslíte si, že prezidentské a parlamentní volby v roce 2014 byly spravedlivé?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

14. Чи підтримуєте ви поточну владу в Україні? / *Podporujete současnou ukrajinskou vládu?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

15. Як ви вважаєте гуманітарний конвой відправлений з Росії має добрі наміри? / *Myslíte si, že Ruský humanitární konvoj má dobré úmysly?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

16. Чи потрібно виплачувати пенсії людям, які живуть в зоні АТО? / *Myslíte si, že je správné, aby Ukrajina platila důchody pro lidi žijící v Donbasu?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

17. Чи підтримуєте ви воєнну мобілізацію для проведення АТО? / *Podporujete vojenskou mobilizaci v Donbasu?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

18. Чи є на вашу думку добровольчі батальйони законними? / *Myslíte si, že dobrovolnické prapory jsou legitimní?*

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

19. Чи підтримуєте ви революцію гідності? /

Podporujete Ukrajinskou „revoluci důstojnosti“?

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

20. Чи є європейські санкції проти Росії достатніми? /

Myslíte si, že jsou evropské sankce proti Rusku dostačující?

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

21. Чи вважаєте ви українські СМІ правдивими? /

Myslíte si, že jsou ukrajinské media spravedlivá?

a) ні / *ne* b) так / *ano* c) не можу відповісти / *neumím odpovědět* d) мені байдуже / *nezajímá mě to*

Příloha B: Dotazník rozdáváný volyňským Čechům

Dobrý den,

jmenuji se Barbora Holá, jsem studentkou oboru Sociální a charitativní práce na Karlově univerzitě v Praze. Jako téma své **diplomové práce** jsem si zvolila **Vnímání současné politické a sociální situace na Ukrajině očima Ukrajinců a Volyňských Čechů žijících v ČR**, jelikož se domnívám, že je potřeba o daném tématu mluvit. Prosím o vyplnění následujícího dotazníku, který je **anonymní** a použiji ho pouze pro účely mé diplomové práce.

Děkuji.

1. Vaše pohlaví:

a) žena b) muž

2. Kolik je vám let?

.....

3. Jak dlouho žijete v ČR?

.....

4. Jaký byl primární důvod k přestěhování se do ČR?

.....

5. Máte na Ukrajině rodinu?

a) ano b) ne

6. Sledujete současnou současnou sociální a politickou situaci na Ukrajině?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

7. Podporujete podepsání přidružení s Evropskou unií a Ukrajinou?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

8. Podporujete vstup Ukrajiny do NATO?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

9. Má se podle vás Ukrajina připojit k Ruské federaci?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

10. Souhlasíte s antiteroristickou operací, kterou zahájily ukrajinské speciální jednotky proti separatistům na východu Ukrajiny?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

11. Věříte, že Minská dohoda bude naplněna a zajistí mír v Donbasu?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

12. Souhlasíte s anexi Krymu k Ruské federaci?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

13. Podporujete zákaz ruských filmů a seriálů, který chce prosadit ukrajinská vláda?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

14. Myslíte si, že prezidentské a parlamentní volby v roce 2014 byly spravedlivé?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

15. Podporujete současnou ukrajinskou vládu?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

16. Myslíte si, že Ruský humanitární konvoj má dobré úmysly?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

17. Myslíte si, že je správné, aby Ukrajina platila důchody pro lidi žijící v Donbasu?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

18. Podporujete vojenskou mobilizaci v Donbasu?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

19. Myslíte si, že dobrovolnické prapory jsou legitimní?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

20. Podporujete Ukrajinskou „revoluci důstojnosti“?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

21. Myslíte si, že jsou evropské sankce proti Rusku dostačující?

a) ano b) ne c) neumím odpovědět d) nezajímá mě to

22. Prostřednictvím jakých masmédií sledujete současnou situaci? (je možné zakroužkovat více možností)

a) českých b) ukrajinských c) ruských d) nesleduji to

Příloha C: Vojenská situace na východě Ukrajiny k 5.2.2015

Příloha D: Proruské protesty na Ukrajině

zdroj: www.wikipedia.org

Summary

This thesis is focused on current political and social situation at the Ukraine. I was wondering how the situation is perceived by Ukrainians and volhynia Czechs living in the Czech Republic. The thesis is divided in two parts – theoretical and practical.

The teoretical part describe who are volhynia Czechs, one of the chapters is dedicated to the history of Ukraine. In the thesis is explained what Euromaidan and Anti-maidan means and what they caused. It highlighted the issue of annexation of the Crimea to the Russia, about Minsk agreements, Russian humanitarian convoy sent to the Ukraine, military mobilization for war at the Donbas and European sanctions against Russia. Also the thesis describes what antiterrorist operation in eastern Ukraine and volunteer battalions, which defends their country means.

In the practical part is presented a research which was based on the answers from Ukrainians and volhynian Czechs who filled a questionnaire about their perception of current social and political situation at the Ukraine.